INDEX RHETORICUS ET ORATORIUS,

Scholis, & Institutioni tenerioris ætatis accommodatus.

Cui adjiciuntur

FORMULÆ ORATORIÆ

ET

INDEX POETICUS.

Opera & Studio

THOMÆ FARNABII.

Editio novissima prioribus emendatior.

SENEC. 64. Epist.

Etsi omnia à veteribus inventa essent: hoc tamen semper novum erit, usus & inventorum ab aliis scientia & dispositio.

LONDINI,

Impensis *J. Wright*; Prostat autem [illegible]

apud *S. Crowch*, ad Insignia [illegible]

INDEX
RHETORICUS
ET
ORATORIUS
Scholis, & Institutioni tenerioris [illegible]
accommodatus.

Cui adjiciuntur

FORMULÆ ORATORIÆ
ET
INDEX POETICUS.

Opera & Studio
THOMÆ FARNABII.

Editio novissima prioribus emendatior.

SENEC. 64. Epist.
Etsi omnia à veteribus inventa essent: hoc tamen semper novum erit, usus & inventorum ab aliis scientia & dispositio.

LONDINI,
Impensis *J. Wright*; Prostat autem [illegible]
apud *J. Crumph*, ad insignia [illegible]

Alfred Brown

Illustrissimo Viro,

Dominico Molino:

Senatori Veneto.

MAturius solicitare Gratias, felicius ciere Musas, jamdudum oportuisse me sensi; & debui certe, tam gratis invitamentorum, tam Musæis literarum beneficiis, neque privatis tantum iis, ab Excellentia tua toties cohonestatus: Sed & has invitas funestasse, & illas præcipites traduisse me vereor, qui virum in excelsissima virtutū & honorum arce extra omnē ingenii aleam positum, à summo prudentissimæ Eloquentiæ fastigio in ludi hujus Rhetorici pulverē, nec eruditum satis, devocare ausus sim. Cujus ex præceptis, si, ut fabricæ hujus vestibula honesta essent, aditusque illustris, iniquam Nominis tui rationem habuisse visus fuero; Tu pro singulari tua humanitate veniam indulge, ut si gratiam, quam indipisci volueram, assequi neutiquam liceat, offensam tamen eluctari detur. Quod si inter lemniscatas illas tibi à tot claris ingeniis, Italis, Gallis, Belgis delatas lauros, & nostrás hasce Helicone procul sub Arctôo sincere natas hederas non dedignatus serpere patiaris; ad uberioris gratiæ spem ales tenuē utcunque musam illius, qui est, erit usque

Excell. Tuæ servus humil.

THO. FARNABIUS.

AD LECTORES.

VErnulam è famulitio Rhetorico Troposchematologum ante annos viginti manu emiseram. Rudi quidem illum versu conditum; inconcinnum, fateor, & incomptum. Sed in quem, postquam publicum indeptus obtinuerat, jamque in precio esse, & lucelli alquantulum pondere cœperat, involavit plagiarius quidam; eumque, sub nullius nomine aut patrocinio errantem, in servitutem asseruit, suæque adscripsit familiæ, non cessurus ipsi patrono, peculium suum in libertatē secundum vindicias postulanti. Cujus editionem ut anteverterem, & frustratui haberem, videbam mihi properandum. Consilium itaque tanquam gladiator in arena cepi, & temere vel sic non pauca immutavi, alia quædam ejusdem generis adjeci, quæ olim à me congesta recensui, ex patribus majorum minorumque in hac arte gentium, Aristotele, Hermogene, Sopatro, Dionysio Halicarnassensi, Demetrio Phalerio, Menandro, Aristide, Apsino, Longino, Theone, Apthonio, aliisque Rhetoribus & Sophistis Græcis, tum Cicerone imprimis & Fabio Quintiliano, nec non Martiano Capella, Curio Fortunatiano, Mario Victorino, Sulp. Victore, Emporio, Aur. Augustino, Ruffino, G. Trapezuntio, P. Ramo, L. Vive, Cypriano Soare, Jul. Cæs. Scaligero, Sturmio, Strebæo, Keckermannno, Alstedio, N. Caussino, J. Ger. Vossio, Andræa Valladero, aliisque innumeris. A quorum institutionibus sicubi recesserit hoc compendium; si in genere Judiciali, Inventione, Dispositione partior visus fuero, pressiorque; scient juxta mecum eruditi non sine causa & ratione id factum: immutari quippe Oratoriæ scenam, in alio nos foro litigare, exolevisse causas forenses, quibus olim studebant & præparabantur juvenes; Demonstrativas & Suasorias delegari pueris, quibus instituendis hæc qualiacunque præcepta sunt accommodata. Proinde iis elaborandum diligentius in Elocutione & ejus partibus, propterea quod invenire & collocare sententias, proprium sit ingenii magis & prudentiæ quam artis. Si ergo in præceptis de verborum delectu habendo, compositione, periodo, ornatu, stylo formando, acuendo, exercendo, fusior, prolixiorque fuerim, agnoscent consilium meum viri diserti; cui expediendo, si haud quaquam par cesserit facultas, ignoscent candidi. Nam quod ogganniunt Lucumones inepti inquientes, Quid loqueris nobis de præceptis artis & stylo? Nos non cu[illegible] consumat tam multum laborem & tempus, discere [illegible], neque legere profanos autores & poetas qui [illegible] destructio multorum hominum. Erit sufficienter aptus [illegible] Universitatem, si potest mediocriter intelligere

gere Latine, & loqui congrue: *securus unice nil moror quid dicant, quid sentiant, (dicunt tamen ut plurimum contra quam sentiunt, ultra quam intelligunt) malevoli isti ignarures, buccones maledici, qui inertiæ suæ velum sanctimoniæ obtendentes, autoritates suæ, si Diis placet, facibus scientiarum turbam summovent; artes omnes, tanquam profanas, atque simplici, quam profitentur, sinceritati officientes, à sacris suis arcent. Et quia vulpibus hisce caudam, fugæ clavum, corporis ornamentum decurtaverit propriæ stupiditatis, inopiæ, aut pravitatis laqueus; cæteris etiam persuasum eunt, oneri hanc esse iis & impedimento.* Verum enimvero *ita demum rem suam sartam tectam volunt, si quod ex pelle Theologicæ desit, è cauda Pædagogicæ assuant. Memini, me puero multis adeo per transitorium hoc docendi forum patuisse iter ad sacra illa penetralia. Jam vero, inverso rerum ordine & in Mandrabuli, quod dicitur, morem, præposteri & retrogradi cedunt.* Namque ubi jam in *Academia plus satis morati fuerint, ibique annorum potius progressu, quam animorum profectu stadia & spatia confecerint Milones isti, fidemque fecerint proverbio;* Posse eum ferre bovem qui vitulum tulerit: *Inde jam vel furcillis ejecti, vel nauseantis quasi Matris vomitu exputi, mox etiam & Ecclesiæ futuri propudia & rejicula, Sacris se sacramento obligant; quibus tamen se postmodo indignos, impares, & ineptos fatentur. Sive enim infirmitatis suæ deterriti conscientia; sive exhausta quam aliundeutendum sumpserant supellectile; sive quod iis ex animi sui sententia non cedat promotio, aut amplioris alibi fulgeat lucelli spes: stivæ sacræ, cui manum admoverant, renunciant, & post terga respiciunt. Quorum alii tanquam ἀμφίβια terra & aqua alternis victitant, culeo sane digni puericidæ, qui dividunt operas, quarum alterutra totum poscit hominem: alii prorsus deficiunt ab equis, ut aiunt, ——Dionysii, qui se impares regendis viris experti transferunt ad imperium puerorum. Sed & justum videri laborat defectum, causasque irreligiosæ religione invenit eorum ὑπόκρισις. Dii melius, quam ut illa sit hæc Rhetorica Actio!* Non est. *Imo nec contemplatio quidem; sed Factio & mera Dissimulatio: qua se insinuant mulierculis, quibus se viros approbant; & cerdonibus, quibus cœperunt esse in precio & verendi: deinde libidine quadam nativa, & sua, caluminandi, jacto hoc fundamento artis pessimæ, quam solam callent optime,* Ne cujus *famæ parcant; fore enim ut quamvis consolidetur vulnus, maneat cicatrix; nullius sibi meriti aut virtutis conscii, ex censura quam sibi assumunt, homines moribus improbi, studiorum rudes, literarum profani, expertes artium nisi sordidarum, audent de rerum summa, & in qua ipse felicitatis articulus, & recte vivendi cardo vertitur, juventutis nimirum educatione decernere & præscribere. Jamque in viros literatos, qui, dum publicum in privato agunt, de republica & literaria merentur optime, scholarum moderatores, clandestinæ caluminæ tragulam adornant, eorumque famam depeculatum eunt.* Hunc *tumidum nuncupant Pædantism*

dantium, proterva insolentem adolescentia, neque eum cujus gravitas ferociores à licentia deterreat; illum annis provectiorem & locupletiorem, quàm qui laborem hunc ferre possit, aut etiam velit: Hunc *supercilio tristi severum causantur, vultu tetrico austerum, esse suis terrori & odio; illum dissoluta comitate futurum discentibus contemptui & exemplo malo: hunc insimulant eruditionis parum probatæ; illum religionis suspectæ. Deinde ubi vident graphici isti Sycophantæ se clancularii susurris detraxisse aliquid de aliorum fama, veneno huic aliquid de suo latice admiscent: operam pollicentur suam festivi & meraco scientiæ juxta atque sanctitatis incocti succo, artem venditant suam. Heu docentium impia, discentium misera conditio! ubi, dum foventur custodes isti à doctrina simul & pietate alieni,* Et succus pecori, & lac subducitur agnis.

Sed modus sit. Neque enim è dignitate Artis aut Eloquentiæ est, iram utcunque justam distringere in pecudes inertes, animalia spurca, sacerrima capita: quorum nequitia tamen nihil iniquius, quorū imperitia nihil impudentius, quorum ignorantia nihil arrogantius. Neque *si falsarios istos duces, hæreseos suæ convictos, in gyrum doctrinæ ducere posset recta Ratio, velit tamen rude vulgus supra se sapere & injuriæ suæ litare: quin malit sibi os oblini & naso suspensos instar ursorum trahi, quam auribus duci ad saniorem mentem ab Herculis Ogmii catena. Decipiant ergo illi, desipiant hi cum venia.* Vos au*tem si sapitis, imo ut sapiatis, Mercurialem admittite Indicem, qui vobis primum quidem una Synopsi & quasi per compendii transennam copias & opes Oratorias commonstret, deinde Partitiones Oratorias elucidet, mox digitum ad ipsos fontes intendat. E quibus plenos sumite haustus; ut seu Jurisprudentiæ foro, seu Theologiæ choro præparamini, Suadelæ virtute ac viribus instincti, relinquatis in audientium animis aculeum: Hermetis instructi, caduceo pectora mulceatis, animos regatis, doceatis, servetis. Quod ut fiat, transibunt præcepta in vota; ut benigno vobis dextroq; numine adsit Deus; Suadam, Gratiamque inspiret suam; vosque quos esse jussit Oratores, faciat.*

THO. FARNABY.

INDEX.

INDEX RHETORICUS.

RHetorica est facultas de unaquaque re dicendi bene, & ad persuadendum accommodate:

1. Officium est Delectare, Docere, Concitare ad conciliationem, fidem, movendos affectus gratia suavitatis, necessitatis victoriæ. Ubi requiritur orationis lenitas, acumen, vis.

2. Materia est, quæcunq; res sub disceptationem cadit, potestque persuaderi, Quæ & *Quæstio* dicitur; estque

vel. Simplex, unius scilicet thematis; ut, de *Virtute, conjugio, bello, pace.*

Conjuncta; Pronunciati alicujus, quod argumentis probatur: eaque Infinita, Thesis: quæ universaliter quærit; ut, *An ducenda sit uxor.* Finita, Hypothesis: quæ universalem restringit ad circumstantias; ut, *Sitne Philosopho, seni, indotata, extera, uxor ducenda.*

Atque Finita hæc questio est materia oratoris maxime propria. Verum examinandi, explicandi, ornandiq; causa, hanc orator subinde revocat à Finita, circumstantiis suis exuta, ad Infinitam: ut in Practica & Civili quæstione excurrit aliquando ad Theoreticam.

Cujus Hypotheseon ceu Finitarum Quæstionum tria sunt genera:

Demonstrativum, quod in laude aut vituperio versatur. — quorum proposita sunt Honestas, Turpitudo. — Delectatio, aut Detestatio.

Deliberativum, quod in futuri temporis provisione suadet aut dissuadet. — Utilitas, Inutilitas. — finis — Spes, aut Metus.

Judiciale, quod in præteriti disceptatione accusat vel defendit. — Æquitas. — Clementia, vel Sævitia.

3. Media

3. Media

- à Natura; eaque
  - Corporis, Vox ſonora, diſtincta, ſuavis; latera firma; Oris, totiuſqe corporis venuſtas & ſpectabilitas.
  - Animi, Ingenium, ad excogitandum acutum & ſagax, ad explicandum facile, ad ſtudia incitatum & docile, firmum atque diuturum ad Memoriam quæ à Natura & Exercitatione potius eſt quam ab Arte, Judicium ſolidum, & Diſcretio.
- ab Arte, quæ tradit præcepta
  - Inventionis, quæ excogitat argumenta ad perſuadendum idonea.
  - Diſpoſitionis, quæ res inventas diſcernit, apteque per partes diſtribuit.
  - Elocutionis, quæ res inventas diſpoſitaſque exornat flore verborum, & lumine ſententiarum.
  - Pronunciationis, quæ cum vocis apta modulatione & corporis geſtu orationem profert.
- Ab Exercitatione, quæ aſſiduitate Legendi, Commentandi, Scribendi, Variandi, Imitandi, & Dicendi Naturam Artemque perficit.

Inventio.

Inventio eſt excogitatio argumentorum, quæ ad perſuadendum ſunt idonea. Argumentum eſt probabile Inventum ad fidem faciendam.

Argumenta

- **Argumenta sunt**
  - **Ἔντεχνα, Artificialis**
    - **Ad Fidem, ex locis docentibus λόγοις.**
      - Certis, unde fiunt Demonstrationes.
      - Ratiocinantibus à Causis, efficiente, materiali, formali, & finali; ab Effectis, Subjectis, Adjunctis, Definitione, Divisione, Genere, Specie, Toto, Partibus, Comparatis, Paribus, & Similibus, Oppositis, Relatis contrariis, privantibus & contradicentibus, &c. quorum disciplina petenda à Dialecticis.
      - Probabilibus, & verisimilibus.
    - **Ad Motum, ex locis Patheticis, quæ versantur in**
      - Excitandis vel sedandis affectibus; Amore, odio, ira, contemptu, lenitate, metu, pudore, gratia, misericordia, indignatione, invidia, æmulatione.
      - Summi erit artificiis, nosse; Qui & erga quos, & quibus de causis, hoc vel illo affectu soleant homines commoveri.
    - **Ad Conciliationem, ex Motibus**
      - Oratoris: In quo requiruntur, Prudentia, Probitas, Benevolentia, Modestia.
      - Nationis, aut Civitatis in qua degit. Respiciat ergo in
        - Republica, libertatem.
        - Democratia, legum disciplinam.
        - Aristocratia, divitias.
        - Monarchia, custodiam Principis.
    - **Auditorum, qui differunt**
      - Affectibus; ira, lenitate, misericordia, lætitia, spe, dolore, metu, odio, æmulatione, &c.
      - Habitibus; virtutibus & vitiis.
      - Ætate; juventute, senectute.
      - Fortuna; qua nobiles, Potentes, divites, fortunati, &c.

Ἄτεχνα, *Inartificialia*. Quæ non parit ars Oratoris, ſed aliunde ad ſe delata tractat; cujuſmodi ſunt Teſtimonia Divina, Oracula ſc. & vaticinia, vel Humana: atque hæc vetera, ex Autoribus recepta proverbia, ſententiæ, apophthegmata; aut nova, ore tenus, jusjuranda, aliaque Inſtrumenta forenſia, Leges, Pacta, Teſtes, Tabulæ, ut & Signa, Circumſtantiæ, exempla; quorum copia inſtructus debet eſſe Orator.

Trium generum communes loci ſunt:
- Poſſibile & impoſſibile, ut doceatur potuiſſe aut non potuiſſe fieri.
- Magnum & parvum, ut oſtendatur Comparative, aliud alio eſſe utilius, honeſtius, &c.

Fidem tantum facere, præ ſe ferendum eſt: Conciliatio & Motus in exordio quidem & Peroratione proprium habent locum; ſed in perpetua oratione, ſicut ſanguis in corpore, fuſa eſſe debent.

De Genere Demonſtrativo.

- Perſonæ,
  - à Perſonæ locis & circumſtantiis.
    - 1. Admirabilibus, quæ divinitus miſſa, prodigiis, auguriis ſeu oraculis, ſignificata præceſſerunt. 2. Patria. 3. Genere ſeu natalibus. 4. Sexu 5. Singularium ætatis partium inſtitutione, educatione, diſciplina, ſtudiis, conſiliis, rebus geſtis. 6. Morte & eventis poſt mortem, jactura & luctu.
  - à Tribus generibus bonorum
    - Fortunæ: ut ſunt, opes, honores amici, affines, liberi.
    - Corporis: qualia ſunt, forma, robur, valetudo, agilitas, corporis habitus.
    - Animi: ſuntq; bona
      - Inſita; indoles, ingenium, judicium, induſtria, docilitas, memoria.
      - Acquiſita; virtutes
        - Moris; Juſtitia, Temperantia.
        - Mentis; Prudentia, Fortitudo.

Laudantur:

Laudantur : aut à contrariis vituperantur

Atque in his explicandis ſequendum aut ætatis atque rerum geſtarum ordinem, aut virtutum diſtributionem & certa rerum capita : Hic, *Artificialis*, ille *Naturalis ordo* dicitur.

Virtus ſola per ſe ipſa laudabilis eſt, ſine qua nihil recte laudari poteſt : Auditu vero jucundiora ſunt, quæ aliis fructuoſa, ſibi laborioſa, aut certe gratuita. Naturæ & Fortunæ bona tractantur, quod in eorum uſu ac moderatione virtus maxime cernitur, prout quis iis recte vel male uſus ſit : ſi non habuerit, ſapienter caruiſſe; ſi amiſerit, moderate tuliſſe.

Cautio eſt, ne ementitas laudes adſciſcamus, neque iis quæ multis competunt, aut rerum leviorum laudationibus immoremur.

Facta
- Ab honeſto ; qui proprius eſt Demnoſtrativi generis locus, continetque Decorum, Legitimum, *i. e.* æquum in homines, pium in Deos, Juſtum & Glorioſum ; ab utili, Difficili, & cæteris Deliberativi generis locis, quos vide ſuo loco.
- A Circumſtantiis ; Perſona, Re, Cauſa, Tempore, Loco, Modo : unde Amplificationi præbeatur anſa : quod quis primus fecerit, aut ſolus, aut cum paucis aut præcipue, aut tempore maxime neceſſario, aut ſæpe, &c.

Res, ut loca, regiones, urbes : & animi habitus, virtutes
- A cauſa efficiente, & Definitione : ab antiquitate, origine, honeſtate, à ſingularibus cujuſque rei aut loci virtutibus, ſitu, amœnitate, utilitate, voluptate. Subjectis item, adjunctis, effectis.

Et Comparative inter ſe tractantur Perſonæ Facta, Res, idque vel
- Collatione ſimilium.
- Contentione diſſimilium.

Hæc-

Hæc oratio ad populum habita, ad animi motus, non ad fidem faciendam accommodata, expositionem factorum, non argumentationem requirit: Estque illustranda verbis insignibus, translatis, floridioribus: nec non luculentis per διατύπωσιν expressionibus, digressionibus, amplificationibus.

Arist. Rh. l. 1. c. 9. Aut. ad Heren. 2. l. Cic. de Inven. II. Cic. Partitiones. Quint. 3. l. 9. c. Menand. Rh. γενεθλίων διαίρεσις τῶν ἐπιδεικτικῶν. M. Capellæ 5. l. Theon. Apthonius, Emporius, R. Hiperius c. 2. Soar. l. c. 42. Voss. l. 2. c. 15 Al. Or. l. 4. c. 6. Caussin. l. 10. qui & exempla adjicit, ut & Dresserus & Vossius.

Amplificantur Res & Facta, 1. Ascendendo ab Hypothesi ad Thesin: vel contra. 2. Individiorum exemplis illustrando, quod generatim dictum est. 3. Circumloquendo, per definitiones, aut descriptiones, easque conglobando. 4. Usurpando species aut partes pro toto. 5. Adjiciendo causas, effecta & accidentia. 6. Comparando à simili aut dissimili, pari aut impari. 7. Ab oppositarum & inter se pugnantium rerum conflictione. 8. A testimoniis stipatis condensatisque. Vide Amplificationem infra in Confirmatione.

a De genere Deliberativo.

a Arist. Rh. l. 1. c. 4. Auther ad Heren. 2. l. Cic. de Invent. 2. l. de Oratore 2. l. Quint. l. c. 10. Emporius. Rh. M. Capell. 5. l. Soarez. l. 1. c. 10. Dress. l. 1. p. 216. Hier. c. 3. p. 333. Voss. 1. l. 5. c. Alst. Or. l. 4. c. 6. Caussin. l. 12. c. 1.

Deliberantur, id est, suadentur aut dissuadentur res quælibet contingentes, & positæ in nostra potestate: Publicæ vero, Pecuniæ ceu vectigalia, Pax & Bellum, regionum Præsidia, Quæ exportantur aut importantur, Leges in deliberationem veniebant.

Loci sunt:

- Honestum: de quo, in Genere Demonstrativo.
- Utile: ex laude natum, semperque cum dignitate conjunctum, consistit in conservatione præsentium & comparatione sequentium commodorum: atque in eorum, quæ his contraria sunt, evitatione. Atque hic locus Deliberativi proprius est.
- Necessarium; quod aliter fieri non potest: vel sine quo salvi esse non possumus.
- Jucundum: quod delectationem voluptatemque animi aut corporis, aut utriusque adfert.
- Eventus: cujus profectio & consideratio testatur Dilemmate.

Facile:

Facile: quod comprehenditur ſub Poſſibili, generali omnium cauſarum Loco.
Dialectici: à proprio, adjuncto, ab effectis, ab antecedentibus, connexis, conſequentibus, comparatione à majori, minori, contrario; à teſtimonio: Maximè autem hic dominantur, quaſi familiam ducunt, atque utramq; faciunt paginam Exempla, ſi appoſita ſint, neque ex iis ſolis conſtet oratio.

a *De Genere Judiciali.*

a *Ariſt. Rh. lib.1.cap.3.*

Auth. ad Heren. 2. *lib. Cic. de Invent.* 2. *l. de Orat. Quintil.l.3.c.* 11. *Capella.l.5.Grot. l.4. c.* 1. *Kecker.lib.* 1. *Sp.Rhet. c.* 9.*Voſſ.l.* 1. *c.* 6. *Cauſſ.* 12. *l.* 13.

Accuſator reum arguat facti quod in controverſia poſitum eſt.

Depellat defenſor, appenatque aut:
1. Non eſſe factum.
2. Si factum fateatur, non eam vim, non id nomen habere, non id eſſe quod criminetur.
3. Jure id eſſe factum.

Ex accuſatoris autem intentione & defenſoris depulſione naſcitur Status:
1. Conjecturalis.
2. Finitivus.
3. Qualitatis ſeu Juridicialis.

Reperto Statu, ſubjiciat Reus rationem, quam depellendi cauſa adfert.

Accuſator contra adferat firmamentum, quo Rationem illam infirmet.

Ex rationis autem & firmamenti confectione Judicatio conſtituitur, in Finitivo & Qualitatis ſtatu.

b 1. Status Conjecturalis, in quo quæſtio eſt: An res facta ſit, necne?

b *Curus* περὶ διαφορᾶς ςάσεως.

Hermogenes περὶ τῶν ςάσεων. *Auth. ad Heren. Quint.* 3. *l. c.* 6. *M.Capell.*5. *l. Fortunatianus. l.* 1. *Sulpic.Vict. Alcuinus, Caſſidorus, Soarez. l.* 2.*c.*11. *Alſt. Or.* 4. *l.*7. *c. Voſſ. l.*1. *c.*6.*Cauſſ. lib.* 2. *c.* 30.*Valladerius lib.* 7. *diſp.* 2.

Arguat

Arguat Accusator à
- Causa
  - Impulsiva : ira, odio, avaritia, invidia, inimicitiis, aliisq; affectionibus. Atque hic persona cum suis circumstantiis, diligenter excutiatur.
  - Raticocinantte à
    - Spe bonorum, præmii, voluptatis, honoris, &c. Cui bono fuisset.
    - Evitatione malorum, incommodi, infamiæ, &c.
- Facultate; in occasionibus, spe perficiendi, celandi, impunitatis : circumstantiis rei, loco, tempore, nec non circumstantiis personæ, de quibus supra in demonstrativo genere.
- Signis ; quæ sunt dicta aut facta antecedentia, consequentia, vel cum ipsa re cohærentia : quæ nocentes comitari fere solent, quasi indicia & impressa facti vestigia. Fuga, trepidatio, verba tertiata, vultus dejectus.

Defensor
- Infirmet Causas & Facultates.
- Diluat & refellat Signa & Consequentia, Absolutione vel Inversione.

2. Status Finitivus, in quo quæstio est de nomine rei, & quid sit.

Definiat uterque, quam maxime potest, ad communem sensum ac vim verbi ; deinde adductis similibus exemplisque aliorum qui ita locuti sunt, suam definitionem, sententiamque confirmet, & contrariam infirmet.

Accusatori locus est : Minimè concedendum ut is, qui de re confitetur, verbi se interpretatione tueatur.

Defensor æquitate nitatur : & ea cum secum faciat, non re sed verbi depravatione se urgeri queratur. Quo in genere utetur Similibus, Contrariis, Consequentibus.

3. Status Qualitatis seu Juridicialis, est vel
- Rationalis, de jure facti. (b)
- Legalis, de sententia legis aut scripti. (c.)

A (b) Defen-

(l) Defendat Reus
- Absolute: cum ſimpliciter quod factum eſt, recte factum eſſe defendimus: jure ſcilicet naturæ, legis, conſuetudinis, judicati, æqui, pacti.
- Aſſumptive
  - Comparatione: cum alterutrum neceſſe fuerit fieri; hoc ſatius.
  - Relatione: cum culpa transfertur in ipſum qui malum accepit.
    Relatione: cum culpa rejicitur in rem aliam, legem, vel perſonam.
  - Conceſſione: cum non defendit factum ſed ignoſci ſibi poſtulat
    - Purgatione: qua excuſat factum eſſe non voluntate, ſed Neceſſitate, Fortuna, vel Imprudentia,
    - Deprecatione: à meritis & ſpe futura.

(b) Legitimi ſpecies ſunt.
- Leges contrariæ: cum lex eadem ſecum, vel duæ leges inter ſe videntur pugnare.
- Scriptum & ſententia: cum ſcriptoris voluntas à ſcripto videtur diſſidere.
- Ratiocinatio: cum quod nulla propria lege cautum eſt, ex aliis conjicitur.
- Ambiguum: cum ſcriptum plures accipit ſententias, dubii accentus, aut vocis diviſæ junctæve ratione.
- Tranſlatio: cum res accuſatorem, judicem, tempus, locum mutandos dicit.

Atque hactenus quidem de tribus generibus univerſè & in genere: habent tamen ſibi ſubjectas alias ſpecies, quæ particularem conſiderationem & diſciplinam deſiderant.

Panegyrica vetus. In qua laudatur qui ludo præeſt. 2. Gens vel urbs. 3. Certamina & ludi, cum ortu eorum, comparatione cum aliis, loci & temporis ratione. 4. Præmia. 5. Princeps certaminum præſes. 6. Voto denique clauditur. Panegyrica nova, exorſa ab occaſione quæ nos ad dicendum movit, progreditur ad Principis laudationem ex locis Demonſtr. ad publicæ felicitatis prædicationem, clauditur voto & exhortatione ad lætitiam, obſequium, & concordiam.

Vide Dyonyſ. Halicarnaſſenſis τέχνην περὶ τῶν πανηγυρικῶν Menandri Rhetoris γενεθλίων διαίρεσιν τῶν ἐπιδεικτικῶν. J. Cæſ. Scalig. 3. l. poet. 109. c. N. Cauſſ. 10. l. 9. cap. & I. Ger. Voſſium l. 2. Inſtitut. Or. c. 13. & l. 2 Partitionum. c. 17. Vernul. c. 5. l. 2.

Nuptialem,

Nuptialem, ut & Epithalamium, auspicamur à Diis Genialibus, naturæ & legum instituto; conjugii mox enumerantur commoda, privata, publica: laudatio sequitur sponsi, & sponsæ: concipiuntur vota utriusque nomine, ut fœliciter cedant nuptiæ mutuo amore constantique junctis, ut videant liberos, nepotes, & qui nascentur ab illis; super quibus etiam omen, præsagium, & votum.

In Natalitia, sive quis sit prole recens auctus, sive provectus ætate mactetur oratione anniversaria, respicitur tempus nativitatis, annus, mensis, dies, hora, locus; virtus parentum, familia. Subsequitur spes, gratulatio, precatio, & votum.

Funebris orditur à querimonia, exclamatione, aut interrogatione, ratio deinde personæ ad quam dolor pervenit, habetur; laus defuncti ex locis Demonst. generis; mortis genus; desiderium, cujus testes dolor & luctus; his subjicitur consolatio.

Gratiarum actio, beneficium acceptum læta agnoscit; amplitudinem & commoditatem ejus prædicat atque amplificat: spondet vicem referendi parem gratiam: aut, id si minus suppetat, animi grati memorisque officium: adeoque ad vota confugit.

Propemptica, Apopemptica, Hodœporica, Monitoria, Suasoria, Adhortatoria, Consolatoria, Consultatoria, Petitoria, &c. carmine frequentius & epistolis quam orationibus celebrantur. Eorum itaque præcepta cum exemplis expressis aut citatis videbit qui volet apud Menandrum Rhet. Dionysium Halicarnass. Erasmum, libello utilissimo de conscribendis Epistolis: Julium Cæs. Scaligerum 3. lib. Poetices cap. 303. & 304. J. Lipsium de re Epistolica. Bar. Keckerman. lib. 1. Rhet. Special. cap. 14. &c. I. Ger. Vossium lib. 2. Institut. Orat. cap. 13. & Partition. l. 2. cap. 19.

(a) *Dispositio.*

Invenire præclare, enunciare magnifice, interdum etiam barbari solent: disponere apte, commode, varie, nisi eruditis negatum est. Pulsatis itaque omni-

(a) *Arist. Rh. 3. l. 13. c. Hermogenes περὶ εὑρέσεων τομ. ά. Cic. de Inventione, l. 1. & ad eum, Marius Victorinus. Cic. de Oratore l. 2. Partitiones Cic. Quintil. l. 7. Fortunatianus, l. 2. Sulp. Victor. p. 4. 7. Martianus Capella. 5. l. p. 179. ex ed. H. Grotii, Soarez. 2. l. 1. c. 2. Dresserus l. 1. p. 52. Hiperius 4. 405. Kecker. Syst. Rh. lib. 1. p. cap. 9. Caussinus 6. lib. Vossius 2. lib. 1. cap. Vallad. l. 4. disp.*

bus

bus omnium locorum, tam qui circumstantiarum & causarum singularum proprii sunt, quam dialecticorum & communium, foribus; lustrataq; omni materiæ sylva; ubi supellectilem congesseris variam, eamque vel memoriæ firmiter impressam, vel una chartæ facie, quasi, synopsi, delineatam tibi subjeceris; acre adhibendum est judicium, consilium solidum, & electio accurata. Rejiciantur omnino quæ levia sunt, utpote vitiosa, aperte falsa, contraria, communia, futilia. In iis etiam quæ adhibenda videntur vel ad probandum vel ad movendum, delectus est habendus, proprius cuique locus assignandus: ut firmissima quæq; sint prima ad conciliationem, ubi auditor maxime attendit expectatque: æque valida reserventur in exitum ad victoriam; quia quæ postremo dicuntur maxime inhærent: mediocria in medium agmen conjiciantur, specie & numero pugnatura. *b* Discernendum itidem, ut quod boni habet causa, id exornes, ibi tabernaculum constituas, ibi commoreris: si quid habet causa vitii, id vel dissimules; vel, si quid causæ fauces premat, totum illud bono tuo exaggerando obruere labores; caveasq; ne tanquam prævaricator in hostium castris verseris, neq; veluti desertor terga vertas; sed vel locum strenue tuearis, vel cum specie quadam & pompa dicendi recedas, teque eo conferas, quo vel argumentanti, vel conciliandi, vel permoventi patet confugium.

b. *De disponendis argumentis Julius Severianus. Antonius apud Ciceronem 2. de Oratore.*

c Disponat autem Orator rem suam, vel ex
- Arte, quæ, præscribente ipsa Natura, docet præfari, exponere, nostra probare, contraria refutare, concludere.
- Judicio; quod, dictante Prudentia, artis superstitionem & partes, prout postulant circumstantiæ, transponit vel etiam omittit.

c *De judicio & consilio Quintil. 6. l. 6. Fortunatianus 3. l. p. 69. Sulp. Victor. p. 246. Alst. Orator. l. 1. cap. 15. Valladar. 4 l. disp. 4.*

Orationis partes traduntur *d* sex: Exordium, Narratio, Propositio, Confirmatio, Confutatio, Peroratio.

b *Sunt qui statuunt quinque partes, sunt qui quatuor, & in contentione includunt propositionem, confirmationem, & confutationem.*

Exordium.

Exordium.

Cic. 2. de Or. præcipit post omnia de Exordio cogitandum, contra Fab. 3. l. 12. c. & Vall. l. 4. dis. 3. q. 3. περὶ παντὸς προοιμίου καὶ ἐν πᾶσιν μερῶν συνέστηκε, ἐκ προτάσεως κατασκευῆς, ἀποδόσεως, βάσεως, &c. Hermogen. περὶ εὑρέσεως, τομ. α.

Causa diligenter perspecta, locisque inventis, considerandum ultimo loco quod in primo ponendum est, quo sit utendum Exordio. Nimirum, ut non sit alienum à causa & quæstione, non commune, quo adversarius uti potest; non grande & inflatum, non vulgare, non affectatum, non longum: neque vulgi sententiam, neque tamen artificii oleat myrothecia: verum ut ex re nata, & ipsis causæ visceribus sumptum, sit accuratum, acutum, instructum sententiis, floridum verbis, causæ proprium, verecundum, conciliationi natum, circumstantiis accommodatum, sequentibus connexum. Vestibula honesta sint, aditusque illustres.

De ratione conficiendi Exordii & cæt. partium Orationis in omni genere. vide Valladetum. l. 8.

Estque:

- **Principium; quo in causa Honesta statim & aperte Benevolentia, Attentio, & Docilitas parantur.**
- **Insinuatio: qua, in causa Turpi, Dubia, Humili vel obscura, turpitudinis partem diluimus, professique nos dicturos de rebus magnis, necessariis, novis, utilibus, jucundis, præparamus Auditores, reddimusq; benevolos, attentos, dociles.**

(a) Qui, si vir bonus credatur, non studium Advocati videtur afferre, sed pene testis fidem. Existimetur venisse ad agendum ductus officio aliquo, vel necessitate, &c.

Ducitur que in genere:

- Judiciali, à Persona (*a*) Oratoris, (*b*) Rei, (*c*) Judicum, Auditorum, (*d*) Adversarii, à Prolepsi, cum ea quæ obstare possunt orationi, præoccupantur, amoventur, & solvuntur; vel etiam ipsa Re.
- Deliberativo, à Criminatione, Depulsione Amplificatione, Diminutione, vel Ornatu.
- Demonstrativo, à Laude, Vituperatione, speciosa aliqua historia, naturali observatione, Fabula, Similitudine, Contrario, Apophthegmate, Sententia, Exmplo, Allusione, vel generali pronunciato; unde ad propositam Quæstionem commode transeatur.

Quintil. 4. l. 1. c. (b) *In Reo commendatur dignitas, infirmitas, merita. Multum agit sexus, ætas, conditio.* (c) *Mores judicum velim nosci. Nam prout asperi, lenes, jucundi, graves, duri, remissi erunt, aut assumere in causam naturas eorũ, qua competent, aut mitigare, qua repugnabunt, oportebit.* (d) *Adversarii persona prope eisdem omnibus, sed contrario ductis, impugnari solet. Nam & potentes sequitur invidia, & humiles abjectosq; contemptus, & turpes ac nocentes odiũ.*

Narratio.

Narratio.

Narratio est rerum gestarum utilis ad persuadendum id quod intenderis commemoratio; sedes & fundamentum fidei, atq; argumentorum seminarium.

In deliberativo, ubi de futuris consultatur, supervacua est Narrtio, nisi quæ extrinsecus incidat: ut & in Demonstrativo, quæ continua quasi Narratio est. In Judiciali etiam omittitur, sicubi parum pro nobis faciat, aut ante innotescat. (*a*)

Narrationis virtutes, vitia, typos expressos, atque exempla, vide apud Caussinum, lib. 6. Eloq. Humanæ. (a) *Si adversarius prior narraverit, non ita ut quæ acta sunt, nude, sed rem exasperavit, adjecitq; invidiam: nos eadem, sed non eodem modo exponemus, alias causas, alias circumstantias referemus. Verbis elevare quædam licebit.*

Sitque
- Perspicua; verbis propriis & usitatis, ordine temporũ, prout res gestæ sunt, servato: non interrupta.
- Verisimilis; circumstantiis naturæ, legi, & moribus consentanea, ad rumorem & opinionem accommodata.
- Suavis; quæ contineat nova, inexpectata, magna, gravia, exitus jucundos.
- Brevis; re non altius petita, non extra causam: ita tamen ut nihil desit.

(*a*) Narratione expositâ licebit excurrere in latũ aliquem & plausibilem locum, quæstioni prævium, aut rei amplificandæ animisque excitandis idoneum, sed caute & modeste, ne materiæ modum excedamus, aut tædio auditores satiemus.

(a) Δεινὰὶ δὲ ϰ̓ ἔγκυκλοι αἱ παρεκβάσεις, *&c. Longinus. c.* περὶ φαντασίας. *De egressione Fabius 4. l. 3. c. & Val. l. 4. dis. 3. quæst. 13. & eundem de Transitionum varietate, l. 4. disput. 2. quæst. 1.* παρέκβασις *est alienæ rei, sed ad utilitatem causæ pertinentis, extra ordinem excurrens tractatio, Quintil. l. 4. c. 3.*

Propositio

est vel
- Simplex; qua status & summa totius causæ breviter comprehenditur.
- Sejunctio; quæ tantum in genere Judiciali adhibetur per quam statuimus quid nobis cum adversario conveniat, & quid in controversia relinquatur.
- Partitio; qua in omnibus causarum generibus uti licebit: qua enumeramus, quot & quibus de rebus simus dicturi, atque is ut plurimum in dicendo servabitur ordo, qui hic exponitur.

Facillime auditor discit, & quid agatur intelligit, si neque prudentiam ejus impedias confusione partium, neq; memoriam multitudine. Cic. Partit.

Partitio

Partitio, commendatur brevitate, absolutione & paucitate partium; trium scilicet, aut ad summum, quatuor.

Confirmatio.

Etsi fidem tantum facere præ se ferendum sit oratori: quoniam tamen duæ sunt animi auditoris partes in quibus tractandis versatur flexanima & Ψυχαγωγὸς Πείθω, *Intellectus*, qui, quasi animæ oculus, reficiendus est colore, illustrandus est lumine rationis & veri, quod proprium est Intellectus pabulum; & *Voluntas*, quæ tactus more, mollium rerum aut duarum oblatione flectitur trahiturque: usu venit ut causa quandoq; cadat orator nihilq; consequatur, si Voluntas, quæ libera est, neq; statim obtorto collo in jus rapitur, cervice quasi obfirmata non obsequatur. Quocirca caduceus iste geminis armandus est anguibus, qui inter vestes lapsi & levia pectora, volvantur attactu nullo, fallant sensus, se in mentis intima præcordia insinuent, & quem volunt affectum ossibus ac medullis implicent. Neque enim Oratori satis erit Dialecticis lacertis, utcunq; validis, mittere ferro præfixas hastas; nisi & eas artificii nitore exornet, (a) Motus amento instruat. Arida illa argumentorum ossa, corpus firmamentorum exangue, horridum quasi nudarum rationum sceleton, ne tædio sint & terrori, Argumentationum carne investiat Orator, Motuum nervis firmet, Delectationum musculis solidet, Artis succo & sanguine distendat. Confirmandi itaque sibi comparet cum Materiam tum Formam. Materia, sunt (b) Argumenta, hoc est, probabilia inventa ad faciendam fidem, quæ non secus atque metalla è fodinis, aut pharmaca ex Apothecis suis singula, petuntur è Locis Insitis & assumptis, Artificiosis & artis expertibus, Dialecticis & Rhetoricis certis, probabilibus, atq; verisimilibus (c) Circumstantiis, de quibus supra in præceptis Inventionis & generum singulorum dictum. Neque solum ex armamentariis Dialecticorum promat argumenta quæ Doceant: sed & ex Ethicorum fontibus atque

(a) *Ut faveat Oratori is qui audit, movendi sunt Affectus, Lætitia, Dolor, Spes, Timor, Amor Odium, Ira, Mansuetudo, Gratia, Contemptus, Invidia, Commiseratio, Indignatio, Æmulatio.*

(b) *Quid Argumentum distet ab Argumentatione, & de speciebus Argumentationis, vide Jul. Scalig. l. 3. poetic. 70. De inven. arg. & Locis, Cic. de Invent. l. 1. & 2. Atque ad eum Marius* Victorinus 2. *de Orat. Topica ad Trebatium Auth. ad* Heren. 1. & 2. *Quintil.* 5. *l.* 10. *c.* & 13. *Mart. Capel.* 5. *l.* p. 154. *Soarez. l.* 1. *c.* 12. & *c. Dresserus l.* 1. *pag.* 46. *Hiper. c.* 2. *Voss. Inst. l.* 1. *c.* 2. *Caussinus l.* 4. *c.* 2. *Val.* 3. *disp.* 4. (c) *Hermogenes,* περὶ εὑρέσεων τομ. γ. c. περὶ ἐπιχειρημάτων. *Theon.* περὶ διηγήματος, *Val. l.* 3. *disp.* 3. *qu.* 3. & *Rhetores omnes.*

Rhe-

Rhetorum, hauriat quæ concilient, quæ moveant: Ne sit hospes in Humanitate, neque peregrinus domi, sed norit omnino (a) mores, qui dicentem deceant, qui Reip. in quâ degit, iis apud quos dicit, insideant, vel à natura insiti, vel ab ætate aut fortunis quasi acquisiti. Norit Affectuum maria, quibus quæq; ventis concitentur, sedentur: discernat, qui affectus, in quantum, quibus, & erga quos, sint movendi; quibus de causis, & qua ratione incitantur animi facultates Concupiscens & Irascens, ad appetendum ea quæ videntur bona, ad aversandum ea quæ apparent noxia; quomodo disponatur ad ea vel præsentia vel absentia, Amore, Gaudio, Odio, Dolore, Spe, Ira, Metu; dominari sciat in affectuum regno atque *fœdere certo Et premere & laxas dare habenas*, ut ait poeta: hoc est, in lætitia dilatare corda audientium, in mœrore contrahere.

(b) Argumentationis ergo, quæ tractandi argumenti est forma, varia sunt genera: perfectissima tamen atque usitatissima ex iis sunt, Epichirema sive Syllogismus Rhetoricus, Enthymema, Inductio, & Exemplum, atq; hæc quidem versantur circa Fidem, docent probantque: circa Affectus vero commovendos, illa quæ Amplificatio dicitur.

(c) Epichirema sive Syllogismus Rhetoricus constat ex 1. Propositione Majori, cui subjicitur ipsius 2. Ratio, una pluribusque instantiis probata: Deinde 3. Propositione Minori seu Assumptione, quæ & 4. Rationem suam habet adjunctam; 5. Complexione denique seu Conclusione; ut,

(a) *De Mor.* Ἤθεσι, *Affectibus* πάθεσι *lenibus & gravibus, & de iis movendis, Arist.* 2. *l. Rhet. totus. Hermog.* μεθοδ ειν. *Apsini* τέχνη ῥητ. *Aut. ad. Her.* 2. *&* 3. *l. Cic. de Orat. l.* 2. *Quint.* 6. *l.* 3. *c. &* 12. *l.* 2. *c. Mart. Capel.* 5. *l.* 162. *P. Keck. sp. Rh. l.* 1. *c.* 9. *& c. Rh. Eccl. l.* 1. *c.* 3. *Jul. Sev. Dresse. l.* 1. *p.* 109. *Hiper. c.* 10. *p.* 422. *Voss. Inst. l.* 2. *totus. Caus. El. l.* 8. *Val.* 1. 3. *disp.* 4.

(b) *Jul. Sc. l.* 3. *Poet. c.* 70.

(c) *Hermogenes* περὶ εὑρέσεων. τομ. γ. περὶ ἐπιχειρημάτων καὶ τάξεως αὐτῶν, *& Minuc. l.* περὶ ἐπιχειρημάτων. *Autor ad Heren. l.* 2. *Quint.* 5. *l.* 14. *c. Soarez. l.* 217. *c. Dress. l.* 1. *Hiper. c.* 8. *Val. tab. Rh. p.* 21. *Sandersoni dial.* 3. *c.* 7. *Eras. de conscrib. epist. Voss. Inst. lib.* 3. *c.* 5. *Causs. El.* 6. *l.* 25. *c. Val.* 4. *l.* 2. *disp.* 3. *quæst.*

1. *Melius accurantur, quæ consilio geruntur, quā quæ sine consilio administrantur.* 2. *Domus, ea quæ ratione regitur, omnibus rebus est instructior, quā quæ temere & nullo consilio administratur. Rursū, Navis optime cursū conficit, quæ scientissimo gubernatore utitur: eadē est Exercitus & cæterorū ratio.* 3. *Nihil autē omnium rerū melius quam Mundus administratur.* 4. *Nam & signorū ortus obitusq; definitum quendam servant ordinē: & diuturnæ nocturnæq; vicissitudines immutatæ perstant.* 5. *Consilio igitur regitur mundus.*

(c Va-

(a) *Val. id. 4. l. disp. 2. q. 9. & 12.*

(a) Varietatis gratia, ne cognoscat artem qui audit, adeoque defatigetur similitudinis satietate, invertantur subinde argumentationum partes: quandoque etiam vel alterius Propositionis Ratio, vel ipsarum Præmissarum altera tanquam pro manifesta ac concessa omittatur: Adjiciatur aliquando Exornatio aut Amplificatio. Interrogatoriè proponatur pars una aut altera: argumentorum puncta occulantur. Artis est celare artem.

(b) *Arist. Rhet. l. 2. c. 23, 24, 25, 26 Hermogenes.* περὶ εὑρέσεων *tom. 3. Apsini* τέχνη ῥητορικη. *Soarez. c. 19. Caussi. l. 6. c. 28. Voss. l. 3. c. 5. Vall. l. 4. disp. 2. quæst. 5.*

(b) Enthymema, est imperfectus Syllogismus; in quo nimirum Major Minorve desideratur, *Vir fuit, fortis, sapiens. Deum quippe coluit, hostis contudit, fortunam utramque moderate tulit, imo superavit.* Optimum est illud Enthymema, quod ex contrariis conflatur; quodque, ut acutius sit, per interrogationem non raro effertur: ut *Quem alienum fidum invenies si tuis hostis fueris?*

(c) *Quint. 5. l. 11. c. Soarez. 2. l. 20. c. Voss. l. 3. c. Causs. 4. l. 56. c. Val. 4. l. 2. 7. quæst.*

(c) Inductio est Illatio ex enumeratione præcipuarum partium; vel collatione illustrium aliquot individuorum; ita ut ex multis singularibus probetur universale: ut, *Plebs Romana optimè de Milone sentit, Equester ordo optime sentit, senatus optime sentit. Totus ergo populus Romanus optime de Milone sentit.* Clarior tamen est illa Inductio Socratica, quæ, per Interrogationem vel Subjectionem, adversarium premit: ut, *Quodnam pomum est generosissimum? Nonne quod optimum? Et quis equus generosissimus? nonne qui velocissimus? Quis autem ager? certe qui fertilissimus. Ita & hominum, non qui natalium splendore, sed qui virtutis gloria præstant, habendi sunt generosissimi.*

(d) *Ar. Rh. l. 2. c. 21. &* περὶ γνωμῶν. *c. 22. Apsini* τέχνη ῥητορική. *Quint. 5. l. c. 11. Eras. cop. rer. Soarez. 2. l. c. 21. Caussin. l. 4. c. 55. Exempla illustrant, potius quam probant.*

(d) Exemplum est Inductio inperfecta, seu probatio & mensura à simili quod utrique convenire arguitur, quando scilicet ex uno singulari aliud singulare probatur; ut, *Jure occisus est Saturninus res novas moliens, sicut Gracchi.*

In Judiciali genere præcipuum instrumentum est Enthymema; in demonstrativo dominatur Amplificatio; in Deliberativo familiam ducunt & utramque paginam faciunt Exempla.

Cautio est, ne tota oratio sit conflata ex condensatis Exemplis aut Testimoniis. Neq; ipsa argumenta conferto agmine stipentur. Magisq; ex usu & re nostra fuerit, dum affectus movemus, sententiis quam argumentis uti. Segnius enim moventur Affectus in castris cordis ad volendum; quandiu in arce capitis Intellectus occupatur in excutiendo vero. *Am-*

a *Amplificatio est gravior quædam affirmatio ad ciendos affectus potens.*

a Περὶ αὐξήσεως καὶ τῆς ἰδίαν αὐτῆς. Longinus περὶ ὕψους. Hermog. περὶ μεθόδου δεινότητος. Cic. de Orat. comprehendit Amplificationem sub Elocutione. Quint. 8. l. c. 24. Soar. l. I. 2. c. 34. ad 41. Streb. l. 2. c. 2. Cauſſ. l. 3. c. 2. Chytræus addit Hypotheſin reductam ad Theſin. Sturm. de rat. El. c. 30. & 25. Keck. Syſt. Rh. l. 1. c. 7. Voſ. Inſt. 3. l. c. 5. Cauſſ. l. 5. totus: ubi octo modi ponuntur; quos etiam habuit Eraſ. lib. de copia rerum.

Amplificatur

- Verbis, illuſtribus, ſuperlatis, aſyndetis, iteratis, relatis, ad ſuperiora gradatim aſcendentibus, ſynonymis.
- Rebus
  - Incremento: gradibus ad ſummum, ac etiam ſupra, inſurgendo; ut, *Facinus eſt vincire civem Romanum, ſcelus verberare, prope parricidium necare: quid dicam in crucem tollere.*
  - Comparatione: à minoribus, ad majora argumentando; ut, *An vero vir ampliſſimus P. Scipio Pontifex Max. Tib. Gracchum mediocriter labefactantem ſtatum Reipub. privatus interfecit: Catilinam orbem terrarum cæde atque incendio vaſtare cupientem, nos Conſules perferemus?*
  - Raticocinatione: ex iis quæ dicta ſunt, quidpiam re ipſa majus innuendo; ut, *Tu iſtis faucibus, iſtis lateribus, iſta gladiatoria totius* (a) *corporis firmitate, tantum vini exhauſeras, ut tibi opus eſſet vomere,* &c.
  - Congerie: aliis atque aliis modis eandem rem efferendo; ut, *Quid enim tuus ille, Tubero, diſtrictus in acie Pharſalica gladius agebat? cujus latus mucro ille petebat? quis ſenſus erat armorum tuorum? quæ tua mens? oculi? manus? ardor animi? quid cupiebas? quid optabas?*

(a) Amplificationis præcipui loci ſunt, Cauſa, Effectum, Subjectum, Adjunctum, Partes, Comparata.

Extenuatur à præceptis contrariis.
Vide & quæ ſupra in calce generis Demonſtrativi ſuper hac ipſa re dicta ſunt.

Huc & Hypotypoſin referunt nonnulli

Confutatio.

Confutatio, eſt diſſolutio argumentorum quæ objecta ſunt vel objici poſſunt, iis quæ cauſæ noſtræ fauces premere videntur, ad primam impreſſionem, occurrens, vel etiam arte deludens, aut cuniculis rem agens.

Huic

Huic fere cum Confirmatione communia sunt Natura, Utilitas, & Tractatio.

Reprehenditur, sc. Adversarii argumentatio si ostendatur, vel Materia, vel Forma esse vitiosa.

Argumenta adversarii refutantur,
- Si, ex iis quæ sumpta sunt, non concedatur unum aliquod aut plura.
- Si ostendimus falsa esse pro veris assumpta.
- Si ex his concessis id consequi negetur.
- Si contra firmam argumentationem, alia æque firma aut firmiora adducantur.
- Si, quibus seriò respondere haud in promptu est, elevemus (a) joco, atque ipsos contemptu aut increpatione delusos, salse faceteque derideamus.

(a) *De facetiis, ridiculis, leporum aspergine, & quasi jocandi arte, Arist. Rh.3.l.c.10.11.& 18.Cic.2. de Orat. Quint. 6.l. 4. c. Castilionis Aulicus 2. l. Voss. Instit.3.l.5. c. Val.3. l.diss. 4. qu.5. & dis. 5. qu. 4.*

Accedendo ad singula argumenta, & primum validiora discutiendo, universa infringentur melius.

Confutatio præmittitur confirmationi, quando arx causæ requirit ut via muniatur ad veram sententiam.

Peroratio

Estqoe vel
- Enumeratio, quæ potissima argumenta rerumque capita (b) recenset: idque vel simpliciter vel per Interrogationem, Ironiam, aut Collationem. Atque hac in Judiciali uti licet; in Demonstrativo & Deliberativo, rarissime.
- Affectuum concitatio, ad quam valent in
  - Demonstrativo; quæ in laudatione, expectationem, amorem, admirationem, voluptatem, æmulationem moveant: in vituperatione, odium invidiam, contemptum.
  - Deliberativo, bonorum, ac malorum enumerationes & exempla.
  - Judiciali; accusatori, quæ (c) ad indignationem; defensori, quæ ad misericordiam.

(b) *Ordine sc. quo tractata erant, in confirmatione & confutatione idq; breviter.*

(c) *Exaggeratur crimen à circumstantiis, exemplo malo, indignitate rei per Apostrophen, & Hypotyposin. Defensor contra Reum, non ex voluntate sed infirmitate, necessitate, aut fortuna errasse arguens, misericordiam implorabit.*

In

In affectibus movendis adhibenda sunt quæ magna habentur:
- Natura.
- Usu:
  - Charitate.
  - Honestate.
  - Utilitate.

Atque hic omnes eloquentiæ fontes sunt aperiendi.

Huc facit Amplificatio, de qua supra in genere Demonstrativo & Confirmatione.

Sit Peroratio brevis, acris & aculeata: ne tædium pariat aut indignationem.

a *Elocutio consistit in* 1. *Elegantia*, 2. *Compositione*, & 3. *Dignitate*.

a Arist. Rh. 3. l. Dem. Phalerius περὶ ἑρμηνείας. Cic. de Orat. 3. l. & Partition. Quintillian. 8. lib. Mart. Capella 5. l. 165. p. Fortunatianus l. 3. Soarez. l. 3. c. 1. Sturm. de rat. Elocutionis. Keck. Rh. Syst. l. 2. c. 1. Alst. Or. l. 4. c. 16. Caussin. 7. l. Voss. 4. l. 1. c. Vall. l. 5. Streb. l. 1. de delectu & collocatione verborum. Vincent. specul. Doct. l. 4. c. 108.

1. *Elegantia munus est ut* dicatur *Pure* & *Perspicue*.

Pure, verbis, sive illa simplicia sint, sive conjuncta, puris lectisq; urbis alumnis, aut civitate certe donatis; non obsoletis, intermortuis, & conclamatis; non obscœnis, peregrinis aut barbaris: antiquata vero & multis annis desita tanquam scopulos declinet: nec Garmmatice tantum, servata casuum, temporum, generum & numeri structura, adhibito spiritus & accentus justi temperamento; sed *b* Latine, quoad phrasim & locutionem; ex authoritate & more probatissimorum autorum, atq; eorum præcipue qui in virili Romanæ eloquentiæ ætate, floruerunt, Ciceronis imprimis, deinde qui eum proxime accedunt, Cæsaris, Livii, Velleii, Curtii, Fabii, mox etiam Terentii, Plauti, Salustii, Agellii, Taciti.

Plane & c *perspicue*, verbis usitatis ac proprie significantibus, citra verbi aut sermonis ambiguitatem; quam maxime oratoriis, non nimis longa verborum serie continuatis, nec tamen concise nimis: non durius translatis, non discerptis sententiis, non præposteris temporibus, non confusis personis, non perturbato ordine.

b *Cicero de Or. 3. l. Dress. l. 2. Hiper. 13. c. p. 430. Alst. Orat. 4. l. 7. c. Causs. 7. l. 2. c. Voss. l. 1. c. Vall. [illegible] 5 d. 1. quæst. 3.*

c *Quint. l. 8. 2. c. Alst. Orat. l. 4. c. 8. Voss. 4. l. 2. Vall. l. 5. diss. 1. qu. 4.*

a Dionys. Halicarnass. & Dem. Phal. Περὶ συνθέσεως ὀνομάτων. Autor. ad. Heren. 4. l. Cicero de orat. 3. l. Fabius 9. l. 4. cap. Ac nescio negligentia in hoc, an solicitudo sit pejor. Ruffinus versus Sturm. l. 3. Elocution. Rhetoric. c. 4. Jul. Scal. 4. l. poetic. 2. c. Soarez. 3. l. c. 31. & 33. Strebæus 2. l. de electione & collocatione verborum c. 3, 4, & 5. Voss. l. 5. c. 2. Caussin. 7. l. 3 c. Vallader. l. 5. disp. 2. quæst. 13, & 15.

b Soarez l. 3. c. 32. Voss. l. 5. c. 1. Val. 5. disp. 2. quæst. 14. & 15. 3.

2. a Compositio respicit *Juncturam*, *Ordinem*, *Periodum* & *Numerum*. *Junctura* ex molli elementorũ, syllabarum, & vocum coagmentatione, reddit orationem cohærentem, lenem, æquabiliter fluentem, suavem, plenam, sonoram. Cavet scilicet, ne in verborum commissione, hiulca sit oratio propter collisionem vocalium; ut *Rem anxie quærere, atque adeptâ egere, avari animi est*: Nec sit horrida & aspera propter concursum diversi instrumenti consonantium; ut *Consulum dignitas gravem tumultum civium repressit*; sed ut priorem à vocali terminatam insequens dictio à consonanti inchoans excipiat, aut contra à consonanti clausam aperiat dictio incipiens à vocali vel consonanti ejusdem organi, labiorum scilicet, dentium, aut palati. Mollitiem quippe fluoremq; præstat concatenata vocalium & consonantium alternatim in claudendis aperiendisque vocibus mistura; ut, *E cujus ore melle dulcior effluebat oratio*.

Nec ultima præcedentis dictionis syllaba sit eadem cum prima sequentis; ut, *Æquora tuta tacent. Spuma maris risit*. Quamvis hæc compositio quibusdam è veteribus placuisse in tantum videtur, ut etiam in deliciis fuerit, atq; obtinuerit inter Schemata locum & nomen, Parechesis nuncupata. Vocabula denique mediocria præferantur longis continuatis, aut monosyllabis condensatis.

b *Ordo* cavit, 1. ne decrescat oratio in amplificando, sed insurgat: *Non enim furem, sed direptorem; non adulterum, sed expugnatorem pudicitiæ; non sacrilegum, sed, &c.* in extenuando, contra submittatur. 2. Ut præcedant minus necessaria, quæ item natura vel dignitate priora & præstantiora sunt: *Dies nocti, vir fœminæ, oriens occidenti*. 3. Ut claudatur sensus verbo, quod tanquam sententiæ clavis expectatur; nisi lex numeri vetet. 4. Ut Genitivus plerumque præcedat Nomen unde regitur, & eleganter interjiciatur Genitivus aut aliud aliquid inter Substantivum & Adjectivum: *Cujus vita turpitudinis conscientia vacat, ejus nomen ab invidiosa, quantum in nobis est, malevolentia vindicetur*. 5. Ut vocum insuavi iter ὁμοιοπτώτων κακοφωνία declinetur, vel aliarum interpositione, vel ipsarum immutatione; dicaturque potius, *Clarorum consilia virorum*; aut, *illustrium virorum*; vel *clarissimorum hominum*; quam *clarorum virorum*.

c *Periodus* sententiā Cōmatis & Colis juste perficit. Comma, seu Incisum, est sensus non expleto numero conclusus, à duabus syllabis ad septem usque aut circiter extensus, è quibus Periodus non raro constat: ut, *Stetit soleatus prætor P. R. cum pallio purpureo, tunicaque talari, muliercula nixus in littore.*

Colon seu Membrum, sensum numeris conclusum absolvit, sed à Periodo avulsum suspendit auditoris expectationem, ut non perficiens sententiam, progrediturque à duodecima syllaba ad decimam octavam, quandoque ad vicesimam quartam.

Periodus constat duobus Colis (quandoq; & Commatis) quorum prius vocatur πρότασις, posterius ἀπόδοσις, seu redditio: vel tribus, vel etiam quatuor constat membris, quæ aut æqualia sunt, aut in acri oratione postrema sunt breviora, in ornata productiora. Pulcherrima tamen est illa Periodus, quæ membris quatuor absolvitur, ut quæ animum suspendat & aures impleat: *Si quantum in agro locisque desertis audacia potest, tantum in foro atque judiciis impudentia valeret: non minus in causa cederet A. Cecinna Sexti Ebutii impudentiæ, quam tum in vi facienda cessit audaciæ.* d Quid quod hic concinnitatem advertis & gratiam Periodo conciliatam ab εὐρυθμίᾳ ex ὁμοιοπτώτοις & ὁμοιοτελεύτοις? Quam & præstant ἀντίθετα, Opposita seu Contraposita; *Conferte hanc pacem cum illo bello, hujus prætoris adventum cum illius imperatoris victoria, hujus cohortem impuram cum illius exercitu invicto, hujus libidines cum illius continentia: ab illo qui cepit conditas, ab hoc qui constitutas accepit, captas dicetis Syracusas.* Ut & ἰσόκωλα seu paria paribus relata; *Bellum extrema hyeme apparavit, ineunte vere suscepit, media æstate confecit.* Est ubi omnes hæ in una periodo conspirant virtutes; ut, *Est enim hæc non scripta, sed nata lex, quam non didicimus, accepimus, legimus; verum ex natura ipsa arripuimus, hausimus, expressimus: ad quam non docti, sed facti, non instituti, sed imbuti sumus.* Neque interim gratia sua laudeq; carent quæ intertexta repetuntur: *Tenuerunt istum locum servi, fugitivi, barbari, hostes; sed neque tam servi illi dominorum, quam tu libidinum; neque tam fugitivi illi à dominis, quam tu à jure & legibus; neque tam barbari lingua & natione illi, quam tu natura & moribus; neq; illi tam hostes hominibus, quam tu diis immortalibus.*

c Arist. Rh. l. 3. c. 9. Hermogenes περὶ εὑρέσεων τομ. δ´. & sequenti c. περὶ περιοδ. Sturm. 3 l. c. 2. de ratione elocutionis. Dem. Phal. περὶ ἑρμηνείας. Cic. 3. de Or. Fab. l. 9. c. ult. Jul Scal. l. 4. poetic. c. 25. Keck. Rh. l. 2. c. 22. Soar. l. 3. c. 37. Dress. 3. l. Streb. l. 2. c. 16. Voss. l. 5. c. 2. Caus. 7. l. 5. c. & de Period. implendæ artificio. 7. l. 13. c. Vall. 5. l. disp. 2. quæst. 17.

d De Concinnitate; videndi, Demetr. Phal. περὶ ἑρμηνείας Streb. de electione & collocatione verborum. l. 2. c. 7, 8, 9, 10. Val. l. 5. disp. 2. quæst. 16 de Homoioteleutis, Homoioptotis, Paribus, Antithetis. idem l. 5. disp. 1. quæst. 11.

Quæ deprecatio igitur est ei reliqua, qui indignitate servos, temeritate fugitivos, scelere barbaros, crudelitate hostes vicerit? Atq; hic *buccæ Noscenda est mensura tua*, ne brevior sit periodus quam aures expectent, neque longior quam vires & anima ferant, sed rotunda comprehensione & justa orbem suum conficiat.

a Numerus rationem habet quantitatis syllabarum quas in membrorum initiis & accuratius aliquanto in periodorum clausulis ad tres aut minimum duos pedes restringit, neque enim poterit illud placere quod statim quasi in vestibulo offendit, neq; laudem demereri quod non feliciter exeat: media, quia latent, minus observantur: ubi tamen oratio concitata fluit brevibus syllabis, gravis retardatur longis, moderata temperatur utrisque.

In principiis laudatur Molossus, Si quīs jūdicēs. Creticus, Quōd prĕcātŭs à Diis immortalibus sum. Pæan primus, Pāucă sŭpĕr hac re. Dochimus, Nŏvæ crimĭnātiones. Dichoræus, Si quĭs antĕā P. C. Quandoque Anapæstus, ănĭmādverti judices.

Ne claudatur Periodus termino versus notioris, Heroici, Pentametri, aut Asclepiadei. Optime cadunt, claudunt que sententiam hi pedes: Creticus præpositus Dichoreo. Glōrĭam cōmpărāvĭt. Choreus ante Molossum, Mēmbră firmāntur. Dochimus, rĕīpūblicæ. Dispondæus Iambo postpositus, Rĕūm cōndēmnārunt. Pæan primus insequenti Spondæo, ĕssĕ vidĕātŭr.

Atque in his tamen alii pedes aliis præferendi, pro Characteris & Materiæ subjectæ majestate, acumine, vehementia, gravitate, aut alia ratione.

Ad cavendam satietatem & tædium, dissimulandum est artificium; & præ se ferendum numeros sponte fluxisse. Videndumque ne pes idem sæpius ducat, claudatve sententiam; ut absit odium similitudinis, qua nihil est in hac arte vitiosius.

Neque monosyllaba sæpius, neque productiora verba claudant sententiam.

a *Arist. Rh. 3. l. c. 8. Cic. de Orat. 3. l. Cic. Or. perfect. Dionys. Halicarn.* περὶ συνθέσεως ὀνομάτων *Fabius l. 9. c. 4. M. Capell. l. 5 Rufini vers. Caule-rus 5. l. 14. c. Strebeus l. 3. c. 12, & 13. Soarez. 3. l. c. 35, & 39. Jovitæ Rapicii libri quinque super hoc argumento. Keck. Rh. spec. 2. l. c. 21. Caus. 7. l. 4. c. Voss. 5. l. c. 9.*

3. *Dignitas præstat ut dicatur*

- Ornatè
  - Tropis, qui vocem à propria & genuina significatione deflectunt ad alienam.
  - Schematibus quæ habitu & forma elegantiori figurant
    - Verba, ex apta eorum inter se collocatione, jucunde sonantia.
    - Sententias, ratione & pondere firmatas, aut animi motu affectas.
- Aptè, ut deceat; ex orationis facie, pro varia materia, formatæ propria Idea & charactere. ¶.

Volebam certe, quæ de Tropis & Figuris versu qualicunque compacta sequuntur, oratione soluta, uti par fuerat, cæteris continuâsse. Sed religio est aversari judicium vulgi, qui ista olim publicum indepta faventer excepit, excepta jam desiderat, (mira sane quæ populo placeant!) Feras igitur, lector benevole, quod corrigere est nefas, versus per tesqua & salebras, quod in technico doctrinali necesse est, quandoq; cæspitantes: atq; adlubescat cum eruditis sentire, cum vulgo loqui. Ausa tamen est hæc Editio Rhetoricas Figuras Oratoriis exemplis illustrare.

Tropi 4.

DAt propriæ similem translata *a* Metaphora vocem:
Cœptis aspirant. Irarum fluctuat æstu.
Læta seges. Gemmant vites. Duo fulmina belli.
Ingenii flumen. Mens ferrea. Classis habenas.

a Non est alius Tropus frequentior quam Metaphora, non florentior: quippe quæ lumen & stella sit orationis, brevis & contracta in unam vocem Similitudo; faciatque ad copiam, majestatem, evidentiam & festivitatem.

Atque Metonymia imponit nova nomina rebus:
I. Efficientis, ut Inventoris; *Marte, Lyeo.*
Autoris; *legitur Juvenalis. Livius ingens.*

Materiæ: *Pinus, Ferrum, æris acervus, arundo.*
Aut instrumenti: *gladius, lingua, arma, manusque.*
2. Effecti: *clades Libyæ, mors frigida pallet.*
3. Subjecti: a *Curii,* b *pateræ,* c *Germania,* d *Rostra.* e *Ucalegon,* f *cor, os,* g *patronus,* h *nox,* i *Amaryllis.*
4. Adjuncti: k *fasces,* l *scelus,* m *ætas nulla,* n *libelli.*

a Subjectum pro accidente. b Continens pro contento. c Locus pro incolis. d Locus pro gestis in loco. e Possessor pro re possessa. f Sedes pro qualitate inhærente. g Patronus assumit personam clientis. h Tempus pro re in illo gesta, vel habitu ejus. i Signatum pro signo. k Signum pro signato. l Qualitas pro persona subjecta. m Tempus pro subjectis illius. n Locatum pro loco.

Confundit totum cum parte Synecdoche Partis:
o *Myrteum, Auster,* p *hyems, tectum, mucro,* q *Annibal,* r *Anglus.*
2. Totius: s *orator, color,* t *annus,* u *vixit,* x *Atrides.*

o Species aut individuum pro genere. p Pars pro toto. q Dux pro exercitu, velut pars primaria. r Numerus pro numero, Singularis pro Plurali, & contra. Finitus pro infinito; & contra. s Genus pro specie aut individuo. t Totum pro parte. q Antecedens pro consequente: hoc tamen alii Metonymiæ, alii Metalepsi adjudicant. x Patronymicum commune pro certo & determinato.

Contra quam sentit solet Ironia jocari.
Scilicet; egregiam laudem; pulchre; bone custos.

4. *Troporum Affectiones.*

Durior impropriæ est Catachresis abusio vocis:
Vir gregis: ultorem promisi: pulchra minatur.
Transcendit mediis gradibus Metalepsis ad altum.
Hinc movet Euphrates bellum. Mirabar aristas.

y Extenuans, z augensve excedit Hyperbole verum:
Astra ferit. pluma levior. volat ocyor Euro.

y Quæ dicitur Meiosis, diminutio. z Quæ dicitur Auxesis, sublatio, amplificatio.

Continuare tropos Allegoria adsolet: *Absque*
Et Cerere & Baccho Venus alget. Claudite rivos.

Tropi falsò habiti.

a Antonomasia imponit cognomen [illegible]
[illegible] *Æacidei: Pœnus: Cytherea* [illegible]

Non equidem laudo, [illegible]

a Species Synecdoches & Metonymiæ. [illegible] Synecdoches.

[illegible]

A sonitu voces c Onomatopœia fingit:
Bombalio; Clangor; stridor; taratantara; murmur.

d Antiphrasis voces tibi per contraria signat;
Lucus; sacra fames; Euxinus; Symphora; Parcæ.

Dat e Charientismus pro duris mollia verba:
At bona verba precor; ne sævi magna sacerdos.

d Astismus jocus urbanus, seu scomma facetum est:
Qui Bavium non odit, amet tua carmina, Mævi;
Atque idem jungat vulpes, & mulgeat hircos.

Insultans hosti illudit d Sarcasmus amare:
En agros metire jacens. Hinc nuncius ibis
Pelidæ referens. Satia te sanguine, Cyre.

Æthiopem, lateremve lavare: e Parœmia dicta est.

e Ænigma obscuris tecta est sententia verbis.
Filiolas Cadmi profert Niliotis arundo,
Quas serit è Cnidio distillans sepia nodo.

Schemata Rhetoricæ dictionis.

Ejusdem fit f Epizeuxis repetitio vocis:
Ah Corydon, Corydon, me, me, bella, horrida bella.
Talis amor Daphnim (qualis cum fessa juvencam
Per nemora atque altos quærendo bucula lucos, &c.)
Talis amor teneat, nec sit mihi cura mederi.
Adeste, adeste, sceleris ultrices Deæ. Sen. Med.
Excitate, excitate eum, si potestis, ab inferis. Cic. pro Mil.
Crux, crux, inquam, infelici & ærumnoso comparabatur. 7. in Ver.
Totum hoc quantum cunque est (quod certe maximũ est) totum est, inquam, tuum. Cic. pro Marcello.

Est g Anadiplosis quoties ex fine prioris
Membri, principium fit dictio prima sequentis:
Pierides, vos hæc facietis maxima Gallo:
Gallo, [illegible] crescit in horas.
Hic [illegible] immo vero in senatum venit. 1. Catil.
Sed [illegible] omnipotens adigat me fulmine ad umbras,
Pallentes umbras Erebi, noctemque profundam. Virg. 4. Æn.

c Metonymiæ species
d Ironiæ species. Verum quam futile sit hoc Grammaticorum scitum, quam intutum Etymologistarum asylum, vide Cas. Scaliger. Poetic. l. 3. c. 90. G. Finkium l. 1 Schediasm. 42. C. Becmanum de originibus Ling. Lat. & 1. Ger. Voss. l. 4. Institut. orat. c. [illegible]
e Allegoriæ species.
f Ad Emphasin & affectum expressio fit aut [illegible] vel eadem voce repetita immediate vel una interjecta, aut pluribus per Parenthesin.
g In vehementiori animi motu adhibita emphasin habet.

Principum dignitas erat pene par: non par fortasse eorum qui sequebantur. Pro Ligario.

b Concinnat connectitq; venuste multas causas à se dependentes. Continua serie est repetita gradatio *b* Climax. Cujus in Sorite usus est.

Quod libet, id licet his; & quod licet, id satis audent:
Quodque audent faciunt; faciunt quodcunque molestum est.

In urbe luxuries creatur: ex luxuria existat avaritia necesse est, ex avaritia erumpat audacia: inde omnia scelera ac maleficia nascuntur. Cic. pro Roscio Amer.

Si stas, ingredere: si ingrederis, curre: si curris, advola. Epist. 23. l. 2. ad Attic.

Quid enim, per Deos immortales, potest Reip. prodesse nostra legatio? prodesse, dico? quid si etiam obfutura est? obfutura, dico? quid si etiam nocuit? Philippic. 12.

Mars videt hanc, visamque cupit, potiturque cupita. Ovid. 3. Fast.

Torva leæna lupum sequitur, lupus ipse capellam;
Florentem cytysum sequitur lasciva capella. 2. Eclog. Virg.

c Florida figura, quæ varias enumerationes dictat, asseverat, exaggerat.

Diversis membris frontem dat c Anaphora eandem.

Ter conatus ibi collo dare brachia circum;
Ter frustra comprensa manus effugit imago.

d Elegantissime geminantur cum res opposita inter se penduntur.

d *Tu pugnare potes, mihi sacri est consilii vis:*
Tu vires sine mente geris, mihi cura futuri est.

Nihil te nocturnum præsidium palatii? nihil urbis vigiliæ? nihil timor populi? nihil consensio bonorum omnium? nihil hic munitissimus habendi Senatus locus? nihil horum ora vultusque moverunt? Catilinaria. 1.

Accusant ii, qui in fortunas invaserunt: Causam dicit is, cui nihil præter calamitatem reliquerunt. Accusant ii, quibus occidi patrem Sexti Roscii bono fuit: causam dicit is, cui non modo luctum mors patris attulit, verum etiam egestatem. Pro Roscio Amer.

Sic oculos, sic ille m[illegible] sic ora ferebat. 3. Æn. Virg.

Flebile

Flebile nescio quid queritur lyra; flebile lingua
Murmurat exanimis; respondent flebile ripæ. Met. Ovid. 11.

Complures clausus concludit k Epistrophe eodem Dicto: *Crede mihi, sit te quoque pontus haberet;*
Te sequerer, conjux, & me quoque pontus haberet.

k Festive & eleganter periodum concinnat.

Doletis tres exercitus Pop. Romani interfectos? interfecit Antonius. Desideratis clarissimos cives? eos quoque eripuit vobis Antonius. Autoritas hujus ordinis afflicta est? afflixit Antonius. 2. Philippica.

Surgamus; solet esse gravis cantantibus umbra:
Juniperi gravis umbra: nocent & frugibus umbræ. Virg. 10. Eclog.

Symploce eas jungit, complexa utramque figuram: *Quam bene, Caune, tuo poteram nurus esse parenti!*
Quam bene, Caune, meo poteras gener esse parenti!

Quis legem tulit? Rullus. Quis majorem populi partem suffragiis privavit? Rullus. Quis comitiis præfuit? idem Rullus. Cic. pro lege Agraria.

Quis postulavit? Appius. Quis produxit? Appius. Pro Milone.

Incipit & voce exit l Epanalepsis eadem:
Pauper amet caute, timeat maledicere pauper.

l Res graves cum majestate inculcat.

Vidimus tuam victoriam præliorum exitu terminatam: gladium vagina vacuum in urbe non vidimus. pro Marcello.

Multa super Priamo rogitans, super Hectore multa. Virg. Æn.

Victus amore tui, cognato sanguine victus. Æn. 12.

Una dies Fabios ad bellum miserat omnes.
Ad bellum missos perdidit una dies. Ov. 2. Fast.

Phosphore, redde diem; quid gaudia nostra moraris?
Cæsare venturo, Phosphore, redde diem. Mart. 21. ep. l. 8. vide ep. 99. l. 9. *Rumpitur invidia.* & l. 4. ep. 91. & alia ejusdem ep. ut & Catulli in eodem desinunt versu à quo ordiuntur.

Una dies aperit, conficit una dies. Ausonii rosa.

Prima velut mediis, mediis ita m Epanodos ima Consona dat repetens: *Crudelis tu quoque mater,*
Crudelis mater, magis an puer improbus ille?
Improbus ille puer, crudelis tu quoque mater.

m Distinctiones & Argumentationes concinnat.

Gratiam qui refert, habet: & qui habet, in eo, quod habet, refert. Pro Plancio.

Ecquam putatis civitatem pacatam fuisse, quæ locuples sit? ecquam locupletem, quæ tibi pacata esse videatur? pro lege Manilia.

Demophoon, ventis & verba, & vela dedisti:
Vela queror reditu, verba carere fide. Ovid. Epist. 2.

n Eleganter in conversionibus jocatur, pungitq; simul.

Voce parum mutata alludit significatum
n Paranomasia: *tu prædo, non prætor; amari*
Me juvat. Antanaclasis erit, *si nil sit amari.*
Estque Ploce, *Corydon, Corydon est tempore ab illo.*

Inceptio est amentium, haud amantium. Terent. Andr.

Tibi parata erunt verba, huic verbera. Terent. Heaut.

Qui de hujus urbis, atq; adeo orbis terrarum exitio cogitent, Catilinaria 1. *Itaque plebiscitum, quo magis oneratus quam honoratus sum, primus antiquo abrogoque,* Liv. 22. *In quo motu, in quo metu; tam cito, tam scite. Sero, sed serio; quam tibi habe, & have. In stadio & studio virtutis. Ab Exordio, ad Exodium. Periisti & simul periisti. Consisis & confusis. Vero affectu, felici effectu. Mirari, non rimari. Ita Marsyas in pœnam cecinit & cecidit. Floruit, & corruit. Non χιόνας sed χῆνας. mutant τόπον ἢ τρόπον. μωμεῖσθαι ῥᾴδιον ἢ μιμεῖσθαι. Non fluere sed ruere videtur. Nisi quis aut cœnum aut cœlum dividere vellet.* Flor. 3. 17. *Amor & melle & felle est fœcundissimus.* Plaut. Cistel.

Nata salo, suscepta solo, patre edita Cœlo. Auson epigr. 30.

o Pulchre exponit, contraponit, repetit.

Esto o Polyptoton, vario si dictio casu
Consonet: *arma armis, pede pes, densusque viro vir.*

Jam clypeus clypeis, umbone repellitur umbo,
Ense minax ensis, pede pes, & cuspide cuspis. Stat. 8. Th.

Res cum re, causa cum causa, ratio cum ratione pugnabit. pro Cœlio. *Cedere jussit aquam, jussa recessit aqua.* Ovid. 3. art.

Certus locus, certa lex, certum tribunal, quo hoc reservetur. Verrin. 7. *Sed pleni omnes sunt libri, plenæ sapientum voces, plena exemplorum vetustas.* pro Archia.

Huc & παρηγμένον referunt, ubi sc. voces variantur à derivatis vel conjugatis. *Is demum miser est, cujus nobilitas miserias nobilitat.* Accius. *Candidas illas modo movit alas.* Senec. Hippol.

Schemata

Schemata sententiæ ad Explicationem.

p Res, q loca, r personas, s affectus, t tempora, gesta
Exprimit, atque oculis quasi subjicit u Hypotyposis.

r *Prosopographia*, s *Pathopœia*, t *Chronographia*, u *Diatyposis*, *Energia*, *Characterismus*.

Species Hypotheseωs sunt p Pragmatographia, q Topographia & Topothesia,

Descriptionum exempla, quia passim obvia, & longiora sunt quam quæ admittat instituta & professa hæc brevitas, nulla adjicio. Scias obiter plerisque transitoria hæc esse fora, ad digressiones. Operæ itaque precium erit, hæc adnotare, & in usum reponere.

Explicat, oppositum addens x Paradiastole: *Obumbrat.*
Virtutem fortuna; tamen non obruit illam.
Fit magna mutatio loci, non ingenii, Cic. pro Quintio.
Non enim furem, sed direptorem: non adulterum, sed expugnatorem pudicitiæ: non sacrilegum, sed, &c. 3. Verrin.
Opposita Antimetabole mutat dicta: *Poema*
Est pictura loquens; mutum pictura poema.
In dominatu servitus: in servitute dominatus: pro Deiotaro.
Vere dici potest, magistratum esse legem loquentem, legem autem mutum magistratum, Cic. 3. de legibus.
Ut qui pacem belli amore turbaverunt, bellum pacis caritate deponerent; Tacit. 2 hist.
Ut novorum optima erunt maxime vetera, ita veterum maxime nova. Quint. l. 10.
Inter viros fœmina, inter fœminas vir.

x Paralogismum consequentis arguit.

Librat in Antithetis contraria, y Enantiosis.
Alba ligustra cadunt, vaccinia nigra leguntur.
Obsequium amicos, veritas odium parit. Terent. Andria.
Neque me pœnitet mortales inimicitias, amicitias sempiternas habere. pro Posthumo.
Ubi vivos homines mortui incursant boves. Plaut. Asinaria.
Sed quam urbs ipsa opportuna oppugnantibus erat, tam inexpugnabiles hostium animi. Liv. 3.

y Comparando illustrat delectatque.

Odit populus Rom. privatam luxuriam: publicam magnificentiam diligit. Cicero pro Muræna. vid. in eadem oratione Antithesin satis longam, *Vigilas tu de nocte, ut tuis consultoribus respondeas: ille, ut* &c. & supra in Periodo, pag. 33, 34.

z Asseverat & exaggerat. z Synœceiosis duo dat contraria eidem:
Tam quod adest, desit, quam quod non adsit, avaro.

Cum eo nimirum hoste res est, qui nec bonam nec malam fortunam ferre potest: seu vicit, ferociter instat victis: seu victus est, cum victoribus instaurat certamen. Annibal de Marcello. Liv. 3. 7.

† Ludendo elevat, pungit tamen. † Oxymoron *iners erit ars, concordia discors.*

Strenua nos exercet inertia. Hor. Ep. 11. l. 1. γλυκυπικρὸν· Ἐχθρῶν ἄδωρα δῶρα Soph. Ajax. Χάρις ἄχαρις.

Insanientis dum sapientiæ consultus erro. Hor. 1. l. 34. ode.

Id aliquid nihil est. Ter Andr. *Tu pol, si sapis, quod scis, nescias.* Eun. *Ut cum ratione insanias.* ibid.

Arte opus est, ut tibi parma cadat. i. ut erret. Martial. 9. 39. *Innumeri numeri. Cum tacent, clamant.* Catilinaria 1. *Concordia discors.* Met. 1. *Injustaque justa peregit.* 11. Met. Ovid.

His, ut quæque pia est, hortatibus impia prima est,
Et, ne sit scelerata, facit scelus. Ovid. 7. Met.

Tu non inventa, reperta es. Ovid. 1. Met. Sperabam me reperturum filiam meam virginem; reperi vaccam. quem locum & ipse Ov. interpretatur. 5. l. 6. fab. de Proserpina.

En quæsita diu tandem mihi nata reperta est:
Si reperire vocas amittere certius; aut si
Scire ubi sit reperire vocas: contra quam disputant magistelli apud Alex. ab Alexan. l. 1. c. 21. & quam L. Valla distinguit inter *invenire* & *reperire*, l. 5. el. c. 2.

Ad Probationem.

a Refellenti congruit atque redarguenti. Propositi reddit causas a Ætiologia:
Sperne voluptates: nocet empta dolore voluptas.

Intelligo, quam difficili, scopulosoque versor loco: Nam cum omnis arrogantia sit molesta; tum illa ingenii atque eloquentiæ molestissima. Divin. in Verr.

Arguit allatam rem contra Inversio pro se:
Iunc equidem; neque enim si occidissem, sepelissem.

Romulo in cœna parcius bibenti, dixit quidam, Romule, si istuc omnes faciant, vinum vilius sit; is respondit, Imo vero carum, si quantum quisque volet, bibat: Nam ego bibi quantum volui. A. Gel. l. 11. c. 14.

Anticipans, quæ quis valet objecisse, *b* Prolepsis. Diluit: *Hic aliquis mihi dicat, Cur ego amicum Offendam in nugis? Hæ nugæ seria ducent In mala, derisum semel exceptumque sinistre.*

Dicet aliquis, Hæc igitur est tua disciplina? sic tu instituis adolescentulos, &c. Prosapodosis seu Responsio. *Ego, si quis, Judices hoc robore animi atque hac indole virtutes*, &c. Cic. pro Cælio.

Occupationis Formulæ sunt: *Si quis adsit legum ignarus, qui—Si quis miretur—Ne cui vestrum mirum videatur— Hic forte mihi objiciat aliquis ——Quod si quis me roget——Quid ergo? audacissimus ego ex omnibus——Quærat quispiam*, &c.

b Et Procatalepsis à priore parte dicitur Præsumptio, Objectio, Anteoccupatio: à posteriore, Subjectio, Anthypophora: Estque Proœmiis & Confirmationib. accommodatissima.

Plane aut dissimulans permittit *c* Epitrope factum. *Cedo equidem: neque te teneo, neque dicta refello. I, sequere Italiam ventis; pete regna per undas.*

Sit fur, sit sacrilegus, sit flagitiorum omniū vitiorumque princeps: at est bonus imperator & felix, &c. dissimulanter in Verrem. *Tribuo Græcis literas: do multarum artium disciplinam: non adimo sermonis leporem & testimoniorum religionem & fidem nunquam ista natio coluit*, pro Flacco. *Habes, Tubero, quod accusatori est maxime optandum, confitentem reum: sed tamen ita confitentem*, &c. pro Ligario.

Imo habeat, valeat, vivat cum illa: profundat, pereat, perdat, nihil ad me attinet. Ter. Adelph.

c Causæ fiduciam præ se ferens, consilio acquiescit suo: huic affinis est Synchoresis.

Ad Exaggerationem & Amplificationem.

Ad summum ex imo gradibus venit *d* Incrementum. *Non plebis prava jubens: solida nec mente tyranni Vis fera dimoveat justum; non turbidus Auster; Fulminei non dextra Jovis; non, si ruat orbis.*

[illegible] esse audaciam, ut non clam, verum etiam [illegible] foro, ante tribunal tuum, M. Fanni, ante pedes [illegible] Judices, inter ipsa subsellia, cædes futuræ sint. [illegible] Amer. *Miserum est exturbari fortunis omnibus, miserius*, &c. pro Quintio. vide supra in Amplificatione, p. 29.

d Supra in Confirmatione, vide Amplificationem.

Ad affectuum concitationem.

e Vim vitamq; orationi addit, premitque adversarium, & cujus in Enthymemate atque Inductione usus frequens.

Quærit e Erotesis, poterat quod dicere recte.
Et procul, O miseri, quæ tanta insania, cives?
Creditis avectos hostes? aut ulla putatis
Dona carere dolis Danaum? sic notus Ulysses?

Quousque tandem, Catilina, abutere patientia nostra? & quæ seq. Exempla passim occurrunt.

f Post res magnas graviter expositas ciet Affectus.

Concitat f Ecphonesis & Exclamatio mentem:
Heu pietas! O spes falsas! proh vana voluptas!

O tempora! O mores! Catil. 1. *O frustra mei suscepti labores!* pro Mil. *O miserum me! consumptis enim lacrymis, infixus tamen pectori hæret dolor.* Phil. 2. *O cœlum! O terra! O maria Neptuni!* Ter. Adelph. *O stultos Camillos, Curios, &c.* in Pisonem.

g Rei probatæ apponitur quasi sigillum, aut tanquam coronis imponitur operis fastigio.

Narratæ subit & rei g Epiphonema probatæ:
Tantæ molis erat Romanam condere gentem.

Quam ut adipiscantur, omnes optant: eandem accusant adepti. Tanta est stultitia & perversitas. Cic. de Senect.

Tantum relligio potuit suadere malorum. Lucret. 1.

h Prævaricatur, & joco jugulat.

Est h Epanorthosis positi correctio sensus:
O clementia, seu potius patientia mira!

Filium unicum adolescentulum habeo: ah, quid dixi, habere me? imo habui, Chreme. Nunc habeam, necne, incertum est. Terent. Heaut.

Quod quidem facerem vehementius, nisi inimicitiæ mihi intercederent cum istius mulieris viro: fratrem volui dicere: semper hic erro. Cic. pro Cœlio.

i Res tristes, turpes, notas, suspectas tacet, irato minantique conveniens.

i Aposiopesis sensa imperfecta relinquit:
Quos ego—— sed motos præstat componere fluctus.

Quem quidem ego si sensero —— sed quid opus est verbis? Terent. Andr.

Si quis me quæret rufus — Præsto est, desine. Phormio.

De nostrum enim omnium —— non audeo totum dicere. Cic.

Eu, Benedicite. Plaut. Asinaria.

k Addubitatio, Exordiis, Confirmationibus & Amplificationibus utilis, expectationem atq; attentionem facit.

Consulit addubitans quid agat, dicatve k [illegible]
Quid faciam? roger, anne rogem? quid [illegible]

Equidem, quod ad me attinet, quo me [illegible] *neque fuisse illam infamiam corruptio*[illegible] *illam rem agitatam in concionibus, jactam* [illegible] *&c.* Respons.

Non est nostri ingenii, vestrii auxilii est, Judices, &c. pro Cluent.

Quid primum querar? aut unde potissimum, Jud. creäar? aut quod, aut à quibus auxilium petam? Deorumne immortalium? populine Romani? pro Roscio Am. Et apud poetas passim deliberant, Dido, Medea, Althæa, Narcissus.

Consultat cum aliis *a* Anacœnosis: *Si ita haberet Se tua res, quid consilii aut rationis inires?*

Quæro à te C. Aquili, L. Luculle, P. Quintili, M. Marcelle, vadimonium mihi non obiit quidam socius, &c. pro Quintio.

Quem virum aut heroa lyra vel acri tibia sumes celebrare, Clio,

Quem Deum? Hor. 1. 12. od. Sequitur responsio interrogative etiam. *Quid prius dicam solitis parentis laudibus?* ut appareat hæc cum precedente figura species esse Dialogismi seu sermocinationis.

a Quasi freta simplici & recta causa & insinuat & urget; tacitamque alterius confessionem extorquet.

Personam inducit *b* Prosopopœia loquentem:

Hosne mihi fructus, hunc fertilitatis honorem
Officiique refers? quod adunci vulnera aratri
Rastrorumque fere, totoque exerceor anno.

Elegantissimæ habentur Prosopopœiæ in oratione pro Cœlio, App. Clodii Cæci, & Sext. Clodii. *Patriæ,* 1. Catilinaria ubivis.

b Invidiam à se amolitur, in personam quam inducit monentem, objurgantem, &c. cujus species sunt Mimesis & Dialogismus.

Sermonem à præsenti avertit *c* Apostrophe: *Et auro Vi potitur. Quid non mortalia pectora cogis Auri sacra fames?*

Tum tu, O Jupiter, qui iisdem quibus hæc urbs auspiciis à Romulo es constitutus, quem Statorem hujus urbis, &c. 1. Catilinar.

Vos, vos appello, fortissimi viri, qui multum pro patria sanguinem effudistis. pro Milone. Omnibus vero numeris perfectissima Prosop. videatur 5. Tusc. quæst. Homoioptotis, Homoioteleutis, Polyptotis exculta. *O vitæ Philosophia dux, &c.* Sed & exemplorum apud poetas opimam metere est messem, vel invocationem: *Vos O clarissima mundi Lumina,* vel [illegible] *ut Munera,* [illegible] *che,* [illegible] *accipiter, saucia facta* [illegible]

c Invocationibus inservit atque excitat attentionem.

Ad Copiam.

a Dignitatem, gravitatem, & acrimoniam orationi conciliat, affectusque vehementiores [illegible]

Verba a Synonymia addit rem signantia eandem: *Enses & gladii.* *Superatne & vescitur aura Ætherea, nec adhuc crudelibus occubat umbris?*

Diversas specie res multas congerit Hirmos. *Grammaticus, rhetor, geometres, pictor, alipter. Augur, schoenobates, medicus, magus; omnia novit.*
Quod denique belli genus esse potest, in quo illum non exercuerit fortuna Reipublicæ? Civile, Africanum, Transalpinum, Hispaniense, mistum ex civitatibus, atque ex bellicosissimis nationibus, servile, navale bellū, varia & diversa genera bellorū, & hostium, non solum gesta ab hoc uno, sed confecta. pro lege Manilia. *Omnia norat, omnium aditus tenebat, &c.* 3. Catilin.

Non dico, Apophasis: *Taceo, Mitto* est Paralepsis:
Omnia illa quæ sæpe audivistis & memoria tenetis, prætermitto, &c. Nec ea dicam, quæ si dicam, infirmare non possis. 1. Verrin. *Itaque non sum prædicaturus, Quirites, quantas ille res domi militiæque, terra mariq; & quanta felicitate gesserit, &c.* pro lege Manilia.

Rem circumloquitur per plura Periphrasis unam: *Trojani belli scriptor. Chironis alumnus.*

b Schemata Grammaticæ
Orthographiæ.

b Contra forte quam lex [illegible] requirit [illegible]cio, qui figuris Rhetoricis heterogeneas Grammaticales admiscerim; adjicere tamen allubuit, ne desiderentur quæ in prioribus [illegible] adverteram. [illegible] Quod & [illegible] descendere potest [illegible] *Tmesis*; frequentior autem est apud Græcos, [illegible] *[illegible]*

Prosthesis apponit capiti, quod Aphæresis aufert:
Ut; *gnatum. temni. ruit. & non temnere divos.*
Syncope de medio tollit quod Epenthesis insert:
Relligio. Mavors. iusse. surrexe repostum.
Aufert Apocope finem, quem dat Paragoge:
Ingeni. Nymen, curru. Tyria vestirier ostro.
Literulam Antithesis mutat quod & [illegible]:
Olli subridens. vestrum [illegible]
Transponitque elementa Metathesis; [illegible]
c *Thymbre.*

Metri seu Prosodiæ.

d Ecthlipsis M. vocales aufert Synalœpha :
Tu in me ita es, hem ! in te ut ego sum : ac tu me ibi ama, ut te ego amo hic jam.

e Systole ducta rapit ; correpta Diastole ducit :
Recidimus. steterunt naufragia. semisopita.

Syllaba de binis confecta Synæresis esto :
f *Æripides. alvec. cui. tenuis. parietis. aurea.*

Dividit in binas partita Diæresis unam :
Evoluisset. ahenens. evohe. materiäi.

Syntaxεως, ex Defectu.

Dicitur Ellipsis, si ad sensum dictio desit :
Non est solvendo. dicunt. quid plura ? quid istis ?

Suppositis multis si verbum inserviat unum,
Aut Adjectivum, sit Zeugma : *hic illius arma,*
Hic currus fuit. hircus erit tibi salvus & hœdi.

Personam, genus, & numerum conceptio triplex
Accipit indignum Syllepsis sub mage digno :
Tuque puerque eritis. Rex & Regina beati.

Post totum partes capiet generale Prolepsis :
Procedunt castris hinc Acron, inde Quirinus.
Alterum in alterius mactatos sanguine cernam.

Dialyton tollit juncturam & Asyndeton, idque
Articulus faciet : *Rex, miles, plebs negat illud.*
Frange toros, pete vina, rosas cape, tingere nardo.

In Excessu.

Co[illegible] frequens vocum g Polysyndeton esto :
[illegible] *[illegible]que virum moresque manusque.*
[illegible] h Pleonasmus, & emphasim auget.
[illegible] *[illegible]hui, oculis vidi, ore locutus.*
[illegible] [illegible]um fit vocis fine Parelcon.
[illegible] *[illegible], etiamnū, ehodum, ut, Sesin, [illegible].*

[illegible] rem producit, facitq; ut major, quam [illegible], appareat.

d Quæ & Ectasis.

e Vel Synecphonesis.

f Ab are tamen [illegible] dici cervum illum, non ab aere propter celeritatem, [illegible], contendit Jo. Scal. ad Ausonium l. 1. c. 16.

g Trepidanti convenit & multa per celeritatem [illegible] animi impetum congerenti.

Membrum

Membrum interjecto sermone Parenthesis auget.
Credo equidem (nec vana fides) genus esse deorum.

In Contextu.

c Evocatio. Personam ad primam c Revocatur, sive secundam,
Tertia. *Qui legis hæc. Populus superamur ab uno.*
Et casu substantiva d apponuntur eodem:
d Appositio. *Turba molesta proci. mons Taurus. fons Aganippe.*
Pro toto positæ partis, quam passio signat,
Quartum vel sextum casum Synecdoche tradit
Passivis, neutris, adjectis, participiisque:
Dentibus alba. caput doleo. spoliata lacertos.
Antiptosis amat pro casu ponere casum:
Urbem quam statuo vestra est. trabeate salutas.
a Sive Græcismus. a Hellenismus erit phrasis aut Constructio Græca.
Desine clamorum. salium. ardebat Alexin.
Compositæ in partes est Tmesis sectio vocis:
Quæ mihi cunque placent. septem subjecta trioni.
Hendiades unum in duo solvit, mobile fixum
Dans: *auro & pateris. chalybem frænosque momordit.*
b Heterosis etiam dicitur, & Alleotheta. Personam, numerum, commutat b Enallage tempus;
Cumque modo genus; ut, *Pereo quod charius est mi.*
Ni faciat. vici. præsto est. hinc spargere voces.
Synthesis est sensu tantum, non congrua voce:
Turba ruunt. aperite aliquis. pars maxima cæsi.
Digna præire solet postponere Anastrophe verba:
Transtra per. Italiam contra. maria omnia circum.
Est vocum inter se turbatus Hyperbaton ordo:
Vina, bonus quæ deinde cadis onerarat Acestes,
Littore Trinacrio, dederatque abeuntibus, heros Dividit.
Casu transposito submutat Hypallage verba:
Impia trabs. videt bos ortus. date classibus Austros.
c Prolepsin hanc & proanaphonesin appellat A. Gellius l. 10. c. 6. Hysteron & Proteron sive Hysterologia, secundo
Prima loco ponit: c *Lavinaque littora venit.*
d *Detrudunt naves scopulo.* e *nutrit peperitque.*

d Præpositionis in compositione regimen nuncupant hoc Grammaticorum filii. e Hoc merum Hysteron Proteron esse volunt.

Qui orationem illustrare volet; lumen petet à Tropis, Metaphora imprimis, & Allegoria: qui j[illegible] videre; ad Rhet. dictionis figuras se conferet, [illegible] renovationes, & contentiones paria paribus relata, [illegible] cadentia, immutatæ literæ venustates: qui g[illegible] cere; sententiarum ornamentis cum pondere [illegible] affectus ciere vult, Amplificationum atroci vehementia insurget.

¶ *Apte*

¶ *Apte, ut pro varietate materiæ subjectæ, aut motus animi, varietur dicendi genus, formeturque orationis Character.*

CAput artis est, decere quod facias: Sic igitur eloquentiam prudentiamq; miscebit orator, sic decoro scenæq; inserviet, ne quando velit infanti cothurnos Herculis induere, in re sobria bacchari, in tenui turgescere atq; intonare; ut neq; è contra in argumento sublimi humi serpere, atq; humi affigere, ut ait ille, divinæ particulam auræ. Mutantur subinde circumstantiæ: ad earum momenta convertatur & Eloquentiæ facies, dispiciat orator non minus quid deceat, quam quid expediat. Ut vero deceat; auditori personæ, tempori, causæ, quandoq; variis causæ partibus, ornamenta propria, figuram & habitum accommodabit, ita demum nativo succo, suoq; colore nitebit oratio. Sciat in docendo requiri acumen, in conciliando lenitatem, in movendo gravitatem, eum denique omne eloquentiæ tulisse punctum, qui humilia subtiliter, grandia elate, mediocria temperate potest dicere. Uti alius ornatus Principi, alius privato convenit; aliud schema militem, aliud agricolam, mercatorem aut philosophum aliud decet: ita & diversâ materia diversos habitus, diversos exigit characteres. Pro re itaque nata & materia subjecta vertet stylum, ut unum formet ex iis quæ dicendi genera Characteres, Ideas nuncupant, numerantq; tres: *Humilem, Mediam, Sublimem.* Quæ omnes à se invicem discernuntur, cum Verbis & Sententiis, tum Luminibus eorum & Ornamentis; nec Periodis minus, Compositione & Numero.

Humilis itaque Idea, erit elegans, pressa, verecunda, leniter fluens, simplex munditiis: non tamen inculta aut sicca, non enervis aut arida.

Arist. l. 3. Rhet. 7. cap. τὸ πρέπον. *Dem. Phal.* περὶ ἑρμηνείας. Ἐστὶ δὲ τέσσαρες οἱ ἁπλοὶ χαρακτῆρες, *&c. Aristides* περὶ πολιτικοῦ λόγου καὶ περὶ ἀφελοῦς λόγου. *Cic. Or. Perfectus Fab.* 11. *lib. cap.* 1. *&* 12. *l. c.* 10. *Agel.* 7. *l.* 14. *c. Her.* περὶ ἰδεῶν *ad quam Sturmius quem & vid. l.* 1. *c.* 4. *de ratione Elocut. Rhet. & l.* 3. *c.* 6. *ut & l.* 2. *de Imitatione c.* 4. *Soar. l.* 3. *c.* 51. *Str. l.* 2. *c.* 17. *&c. Jul. Cæs.* Scal. 4. *lib. poet.* 1. *c. Keck. lib.* 1. *Spec. Rh.* 26. *cap. Alst. Orat.* 5. *l. c.* 6. *&* 11. *Caulerius l.* 5. *Dress. l.* 3. *pag.* 909. *Hiper. cap.* 13. *pag.* 430. *D. Thorn. Tul. Str.* 1. *Sect. Caus.* 2. *l. c.* 27. *&* 40. *Voss.* 5. *l.* 4. *c. Val. l.* 5. *d.* 2. *q.* 20. *De Asiano, Laconico, Attico, Rhodio, antiquo genere. Streb. l.* 2. *c.* 22. *Keck.* 1. *l. spec. Rh. c.* 28. *N. Caus.* 2. *l. Æquabilis hujus & temperatæ virtutis oratores Cicero vocat* Statarios. *De clar. Orat. Quin & ipsum Ciceronem Seneca epist.* 40. *appellat.* Gradarium.

Media, insurgat aliquanto altior, Translationibus crebrior, sed modestis; figuris florida, egressionibus amoena, sententiis fluens, lenius tamen ad modum lucidi amnis crepante pede per calculos defluentis, pictas utrinque floribus & inumbratas sylvis ripas lambentis.

a *Sublimis*, verborum tum singulari delectu, tum audaci pondere, atroci figurarum dignitate, gravi sententiarum majestate, periodorum respiratione crebra, validioribus vibrata numeris, rapido affectuum æstu, conglobatarum amplificationum acta impete, non fulgure tantum coruscet, aut tonitru terreat, sed & fulmine feriat: aculeum post se relinquat ὁρμὴ διὰ πυρὸς· neque in sensus irrepat, sed irruat: instar rapidi torrentis hybernis nivibus aut montano flumine aucti, pontemque aggeremque indignati, sternat agros, saxa devolvat, viam ubi non invenit, faciat; secum auditorem vel contra nitentem, ferat, coagatque ire quò rapit.

a Ἀκρότης καὶ ἐξοχή τις λόγων ἐστὶ τὰ ὕψη &c. *Long.* περὶ ὕψους τοῦ ὕψους. *Idem Exempla singulorum characterum habes apud Cornificium.*

b *Pronunciatio.*

Hæc tandem est illa virtus, cui Oratorum Græcorum facile princeps, primas, secundas, tertias dedit. Idque jure optimo. Est enim Pronunciatio, sermo & eloquentia corporis, imo ipsa totius eloquentiæ vultus, anima & vita. Quid enim? Annon languent Affectus, intermortua jacet Delectatio, omnis Fidei perit fides, nisi vivæ vocis face animentur, nisi significi Gestus facie figurentur? Hic quippe ad animum per oculos, illa per aures penetrans, intellectum expugnat, affectus in vincula abducit. Huic itaq; tanto futuro bono, etiam à balbutiente infantia, summa adhibeatur cura, parcaturq; in lubrico à pueritia in adolescentiam transitu; ut vox formetur, firmeturque clara, facilis, distincta, flexibilis, quæ prout erit dicendi, asseverandi, monendi usus; prout suggerunt ira, vis, voluptas; dictabunt metus, miseratio, modestia, aliusve quispiam affectus; varie & per gradus intendere se ac remittere, sonoque inflexo reddere lene, asperum, vehemens, tenerum, grave, acutum valeat. Camœnarum hæc princeps Calliope chorum ducat; pro rerum, affectuum, ipsarumq; Orationis partium ratione omnes sonorum gradus variet. In Exordio non protinus vasta erumpat, sed à subtimida & tremula voce paulatim exsurgat. In Epilogo vocem de industria infringet, dabitq; operam ne dissi-

b *Cic.* 3. *de Orat. Aut. ad Her.* 3. *l. Fab.* 11. *l.* 3. *c. Mart. Capel.* 5. *l. Fortunatianus* 3. *l. Soarez.* 3. *l.* 56, 57, & 58. *c. Dres.* 3. *l. p.* 931. Vox Gestus. *Melch. Jun. meth. El. c.* 21. *Hip. c.* 16. *Keck. Syst. Rh. l.* 2. *c.* 2, 3, 4. *Alst. Or.* 4. *l.* 17. *c. Caus. l.* 9. *c.* 1. 7, 8. *Vossius* 5. *l. c.* 8, 9. *Vall. l.* 6. *disp.* 1.

milis ſit Orationi Orator. Atque huic ſuffragentur vultus, animi ſpeculum; & Oculi, quos Demoſthenes lucernas animi appellat, in ira & odio concitandis, non minus quam in gratia & amore conciliandis duces; qui indignationem flamma ſcintillantes, qui lætitiam juxta ac dolorē lacrymis manantes teſtentur; modeſti ſibiq; conſtantes, ne rigeant aperti nimis, neq; tremuli nictent. c Manus multiplicis habitus artifices, utcunq; mutæ, faciles tamen animi indices, & per omnes gentes atq; nationes linguis diverſas, communis ſermonis interpretes. In agendo dextra principatum obtineat, ſubſerviat ſiniſtra. Tanto autem acriores in animis audientium exardeſcent faces, quanto vehementiori vocis geſtuſq; intentione affectuum flammas ſuo ipſius conceptas & quaſi accenſas pectore ſignificarit expreſſeritque Orator.

—— *Si vis me flere, dolendum eſt primum ipſi tibi: tunc tua me infortunia lædent.*

In lætitia & voluptate leniter ſe effundat. In Iracundia inſurgat acuta, & incitata. Semper vero norit menſuram buccæ ſuæ, nec modum excedat Vultus, Oculi.

c *Manus, ſine quibus trunca eſſet ratio & debilis oratio, ne ſint otioſæ & quieſcentes, non tamen geſticuloſæ aut vaſtæ, mimicum aut ſcenicum referentes: ſed temperatæ & quæ forum deceant. Dextra præcipue agat; huic ſiniſtra ſubſerviat.*

Exercitatio.

EXpoſita ſunt Naturæ primordia & Artis adminicula, ſuperſunt Exercitationis ſubſidia; ſine quibus, corruunt illa & jacent. Agricolæ peritiſſimi ſolum vel optimum ſquallet ſitu, ſentibus dumiſq; horret, niſi colatur, niſi exerceatur. Subacto, inquit ille, mihi ingenio opus eſt, ut agro non ſemel arato, ſed novato atq; iterato; quo meliores fœtus poſſit & grandiores edere. Subactio autem eſt Uſus, Auditio, Lectio, Literæ. Quibus enim donis cumulati, quibus exculti artibus ipſam Eloquentiæ arcem conſcenderunt veteres illi Oratores? An utiq; credimus eorum naſcentium labris inſediſſe flexanimam Suadam, cujus quaſi Gratiis afflati evaderent aliquando in Deos mortales, ſuoque arbitrio moderarentur animorum habenas? An utique opinamur eos è pigris enchiridiis, formularum, obſervationum rivulis, hauſiſſe, quod ſuſpenſa aure biberent audientes? An putamus eos ex inſulſis Rhetorum placitis, inſipidis ſcitis, inertibus officinis prompſiſſe arma, quibus humanas mentes percellerent; artes, quæ altius infixos aculeos poſt ſe relinquerent? Errat, longe errat, quiſquis virtutem diam in putidis latere

Cic. 1. de Or. So.tr.l.1.c.10 Keck. Rh. ſp. 2.l.c.2. Sopatri Rhetoris Græci διαίρεσις ζητημάτων de componendis declamationibus cauſis poſitis, & controverſiis utrinque delineatis liber utiliſſimus. Nigronii Or. 8. & 9. de exercitatione dicendi.

latere putetis, Eloquentiam angustis clausam fistulis tam male habitare arbitratur. Ditioris venæ est purum hoc aurum, ab altiore fonte pura hæc aqua. Semina quidem in commune sparsit natura, fovet ea gremio ars præparatque: verum fructus omnis, perfectio, consummatio est, à lectione, studio, cura. Ex tripode penitissimæ sapientiæ est illud *a* Apollonii: Ἀνάγνωσις τροφὴ λέξεώς ἐστι. Lectione velut lætiore pabulo alitur atque enitescit facundia, quippe hinc multijuga exundat eruditio, rerum omnium exuberat scientia, unde parantur amplissimæ dicendi opes. Lectionis vero cum duplex sit usus: unus in orationis corpore formando, alter in anima ejus & mente firmanda; ibi verba & compositio requiruntur ad styli imitationem, hic sensus & dispositio ad rerum cogitationem; utrumque autem prospiciat, ut, qui minus ingenio valent, aliorum subsidio sibi facultates comparent: maxime erit è re præsenti, quantum fieri potest, utrique consulere. Quamprimum igitur puer è Grammaticis excesserit, & emendatæ jam sanæq; structuræ stipendiis emeritus certo pede figit terram, exerceatur probe vertendo è vernaculo in Latina, necnon transferendo è lingua Latina in vulgarem, atque eadem vicissim, interjecto modico tempore, Latine reddendo. Atque hic solicite & accurate versabitur in *b* verborum electione atque phraseωs accommodatione. Deinde tingatur mihi leviter *c* Compositionis præceptis, mox etiam *d* Variationis, ita demum instructo expeditior ad Imitationem sternetur via, ad *e* Imitationem, statuam illam Mercurialem, quæ quasi digito viam rectam & compendiariam ad Eloquentiæ arcem commonstrat. Quicquid enim manu suscipitur dextre, quicquid mente concipitur feliciter; omne illud ex-

a *Apollonii Rhodii Theon. gymnasmat. 1. c Senec. 85. epist.*

b *V. de Longinum* περὶ ὕψους περὶ ὀνομάτων ἐκλογῆς. *& l. L. Strebæum de electione & oratoria collocatione verborum: & Phrases Schori.* c *Supr.* d *Ex præceptis Erasm. l. de copia Verborum & Rerum. B. Keck. 2. l. Rh. c. 23. Rod. Agricola 3. l. de invent. c. 5.* e Imitatio. *Cic. de Or. 2. l. & in Bruto ad Her. Fab. 10. l. 2. c.* περὶ κοινὰ διανοήματα ἰδιοποιήσεως. Herm. περὶ μεθόδου δεινότητος. *L. Vives 4. l. de caus. corr. art. & 4. l. de tradendis disciplinis, ubi adjicit exempla Sturm. tribus l. & in nobilitate literata. p. 332. Paschal. de opt. genere Elocut. Treutler. meth. El. c. 14. Dress. l. 3. Keck. 2. l. Sp. Rh. 2. c. Alst. Or. 2. l. Caus. l. 3. c. 9. & 15. Val. 2. l. 10. c.*

emplari huic virtuti accepta referat initia & incrementa; pene dixeram, exitus & perfectionem. Quid enim aliud sunt opera summorum artificum? quid aliud Ideæ mente conceptæ, quam exempla quæ jam prototypa, originales quidam moduli; quæ imitetur solertia, quos ars exprimat. Imo quid aliud sunt Artes ipsæ, quam Naturæ summæ illius opificis pedissequæ & discipulæ, cujus vestigia quo pressius sequuntur, eo propius à perfectione absunt. Quoniam igitur in hujus efficacissimæ virtutis cardine vertitur Eloquentiæ janua, prono studio, affectu, consilio feratur Oratoriæ candidatus, ut alicujus in dicendo sit similis, quem tota mente atq; omni animo defixus intueatur, ut, quæ domi non nascuntur, aliunde petantur commoda. Ille autem sit Unus, quo æquabilior componatur stylus; atq; idem in suo genere Optimus & Perfectissimus, in quo & optima quæque sibi proponat imitanda: namque minus errabit qui recte collimabit ad scopum. Jam vero, quem Ciceroni præferendum aut parem invenias? conclamatissimo omnium consensu, Latinæ linguæ parenti, genio, Semoni, Deo; cujus ingenium suo par Imperio nacti sunt Romani rerum Domini. Qui vel hoc nomine se imitatione dignum præstitit, quod & ipse, cum se totum (elogium est *a* Fabii, maximi in hac arte magistri) ad imitationem Græcorum contulisset, videtur effinxisse vim Demosthenis, copiam Platonis, jucunditatem Isocratis. Nec vero quod in quoque optimum fuit, studio consecutus est tantum, sed plurimas vel potius omnes ex seipso virtutes extulit immortalis ingenii beatissima ubertate. Non enim pluvias (ut ait Pindarus) aquas colligit, sed vivo gurgite exundat, dono quodam providentiæ genitus, in quo totas vires suas eloquentia experiretur. Sciat ergo se multum profecisse cui placebit Cicero. Perpetuus itaque sit orationis Dictator, disertissimus ille Romuli nepotum. Ex illius felici facilitate proponat alumno suo Rhetor, propinetque periodum unam aut alteram primo, quæ facile admittat imitationem, possitque intelligi, characteris humilis aut mediocris. Subministret illi argumentum aliquod materiæ sequacis, & quæ eandem cum exemplo proposito formam undequaque possit induere. Ostendat deinde Imitandi artem & rationes; ut vel eidem corpori aliam vestem induat, vel eidem vesti aliud quærat corpus; hoc est, 1. ut manentem

a 10. *l. Inst.* 1. *c. contra & pro Cic. vide Caus. l.* 2 *L. Viv.* 4. *l. de caus. cor. art. Erasm. Ciceronianum & Rami Ciceronianum. Alst. Or. Præcognita. Nigronii Or* 15. & 16. *De laudibus & imitatione Ciceronis. Alios.*

b sent ea-

b *Sententiam veteres quod animo sensissent, vocaverunt. Sed consuetudo jam tenuit, ut mente concepta, sensus vocaremus.*

b sententiam alia investiat oratione; 2. aut sententiæ suæ ac novæ habitum illum orationis modice immutatum conformet atque adaptet. Doceat, 3. quæ ab alio breviter dicta fuerunt, Fusius prosequi & Dilatare; 4. quæ fuse ab aliis explicata sunt, Contrahere; 5. Addere ex proprio; 6. Subtrahere ornamenta, & res vel nude Exponere, vel ornate Variare; 7. ex Græca aliave lingua sumptum sua Latinitate donare; 8. Orationem numeris strictam asserere in libertatem, solutique juris facere; 9. Locutionis figuram, membra, ordinem, exornationem Mutare atque Invertere: ita par & simile adferre, ut sit tamen diversum, & aliud quidpiam esse videatur: ut ars appareat, lateat artificium. Deducat ita instructum in Imitationis arenam, componat cum exemplo, exigatque artis specimen, quod diligenter conferet cum exemplari; monebit, ubi ab exemplo & arte recessum; ipse emendabit, supplebit quæ deerunt, circumcidet si quid redundet. Hinc progrediatur licebit ad longiora, difficiliora, altiora: ad periodos artificiose concinnatas, ad narrationes, confirmationes, argumentationum ac amplificationum formulas, ad paradoxa ejus & orationes denique integras, easque tractandas vel æmulatione parili, vel contrariis causarum partibus susceptis. Monebit interea, compilatoris esse, non Imitatoris, ex alienis centonibus consarcinatis sibi trabeam aut virgatum sagulum consuere: servi pecoris esse, unam aliquam prætextam purpuream repræsentare, non posse corpus universum effingere: tardi hominis esse in furto deprehendi. Videat itaque ne fiat repetundarum reus, ne peculatus aut plagii postuletur, ne de vi aut dolo malo arcessatur. Proinde, neque curet verbum verbo reddere tanquam fidus interpres aut religiosus explicator, neque in venustatis ornatusque cuticula curanda sit solicitus, sed & rei naturam laboret penitus scire: characterem advertat, circumstantias observet, atque illius, quem sibi imitandum susceperit, consilium, acumen, animi indolem, variæ eruditionis carnes, ossa & medullam, argumentorum lacertos & tractationem validam exprimat potius quam verba & stylum. Et cum pigri sit ingenii, maleque de se judicantis, acquiescere inventis, c impressis usq; vestigiis insistere, & dum in re tenui solicitam curam adhibet, fateri se rebus magnis imparem; hortetur eum jam æmulari, jam se cum duce suo conferre, si quid supra fieri possit, aggredi, præscripta transcendere,

c *Annicetis apud Ælianum Var. hist. lib. 2. c. 27.*

dere, nare ſine cortice, in altum vehi, ſeque jam ventis permittere. Ad quem palum jam probe exercitatus tyro noſter, ubi viſus eſt firmaſſe pedem habitu certo & æquabili Ciceronianæ orationis filo, deducatur per progymnaſmata, chreias locos communes, Ethologias, b &c. in lætiorem campum orationum Demonſtrativarum, latiorem Suaſoriarum. Neque enim hujus ætatis, neque ſane noſtri fori ſunt Judiciales, quarum ſcientia & arte jam non indigemus, ultra quam requirit eorum quæ ſcripta ſunt Analyſis, & artificii obſervatio; poſtquam, ſublata dicendi ſcena, deſcivit ab orationum ſplendore forenſis illa pompa, formularum quarundam anguſtiis terminata. Ut ergo, ab ipſis Eloquentiæ cunabulis, legitimè ſtudeat, & per omnes numeros progrediatur candidatus noſter; petenda illi cognitionis rerum facultas, atque opes ex ipſis ſapientiæ penetralibus; 1. Auditione attenta, multa. 2. Lectione preſſa. 3. Commentatione ſeria. 4. Præceptis artis, 5. Diligenti Stylo. 6. Dicendi denique uſu. Utilis apprime eſt *Auditio*; tum quia auris eſt ſcientiæ organum; & quæ ab aliis multo diutinoque ſtudio fuerunt inventa, nobis transfundit horula una: tum quia dicentis viva voce ac ſpiritu movemur magis, excipimuſque nova illa velut naſcentia cum favore & ſolicitudine; trahimuſque inſuper in exemplum ſi quid in pronunciatione, eò quod decuit placeat. Auditione tamen ut uberior, ita certior & liberior eſt *Lectio*; audita enim volucri quadam delectatione abeunt irrevocabilia: lecta repetere licet, ſive artem, prudentiam & conſilium, quæ celavit diſertus artifex, propius advertere; ſive res ipſas memoriæ penitus affigere velimus. Hoc orationis adeoque eruditionis atque ſcientiæ pabulum voremus, &, ut ita dicam, helluemur: Hoc veluti quotidiano cibo alatur pingueſcatque oratio. Exhauſta enim eloquentiæ fontis vena ſtatim inareſcit, niſi quotidiana lectione refarcias. Niſi oleum continenter inſtilles, extinguitur lucerna. Studiorum navem regat fixa hæc ſapientiæ polo Cynoſura, ſomni inertiæque Oceanum nunquam ſubitura Helice. Firma ſit lectio, certa, aſſidua, & conſtans, non deſultoria levitate intermittens aut vaga. Quocirca teneram hanc & muſteam ætatem, ut neque depulſam in totum lactea illa Ciceronis ubertate, ita neque uno utut pulcherrimo prato coercitam velim; at creſcentem, per

b *De primis apud Rhetorem exercitationibus, Fabius l.1. c. 15. & l. 2.c. 1.& 4. Priſcianus ex Her. p. 322. Theon. Aphtho. Emporius de Ethopœia ac loco communi. L. Viv. 4. l.1. Alſt. Orat. l. 3.2.ſect.4.* 2. 1. *Auditio.*

2. *Lectio.*

floreos autorum agros liberius vagari; adultam, pertogaudere cœlo. Idque Zeuxidis exemplo; Crotoniatis Helenam picturus, non putavit o quæ ad venustatem quæreret, uno in corpore r riri posse: plures itaque præberi sibi virgines poscit, ut mutum in simulachrum ex animali ex plo veritas transferretur. Vorandæ plane b orationes non Ciceronis modo, sed quæ haben apud Cæsarem, Livium, Salustium, Curtium, Ta tum. Concoquendæ historiæ eorundem, nec Suetonii, Flori, Velleii, & quorum est historia dicitur Augusta; naturalis historia Plinii superio junioris epistolæ, Valerii collectanea. Historia q pe oratorem alit, narrandi facultatem suppedit instruit exemplis, quæ quasi præjudicia sunt & perimenta quæ de futuris concludant. Depasce Fabii institutiones, & quæ illi adscribuntur de mationes, panegyricæ Plinii & aliorum, Pacati primis. Comœdiæ Plauti & Terentii. Liban dultioribus, Agellius, Capella, Apuleius, cæteri Africi nuperi; denique Petrarcha, Politianus, L sius, Strada, & quo nunc calet non tantum ju tus omnis, Barclaius. Ante omnia humanioris e ditionis studiosos immorari decet atque innut summis illis ingeniis & Moralis scientiæ orac Platoni, Senecæ, Plutarcho. Quam salutaris au vel necessarius potius sit futuro oratori poeta haustus, Oratorum princeps, Oratoriæque prim consentiunt; Legendi, *(a)* inquiunt, sunt Po quorum lectio plurimum confert oratori; nam ab his & in rebus spiritus, & in verbis sublimit & in affectibus motus omnis, & in personis cor petitur. Quippe divino quodam numinis flatu concitati, immortale quiddam ac cœl spirant; sententiarum concinnitate mirabilis, mine verborum conspicui, numerorum modula ne suavissimi. Meminerimus tamen non per o poetas esse oratori sequendos, nec libertate ve rum, nec licentia sententiarum: neque *(a)* t

(b) *Imprimis Orationes pro Archiapoeta, pro Milone, M. Marcello, Ligario, Roscio Amerino, Deiotaro, Murena, Sylla, Cœlio, Philippic.* 2. *In Catilinam* 1. 2. *&* 3. *In Verrem* 6. *&* 7. *Vide & Kec. l.* 1. *spe. Rh. cap.* 1. *& Val.* 2. *l.* 11. *q.*

(a) Cic. 1. *Or.* *Quint.* 10 *l.* 1 *cap. Tragici imprimis, cum verborum delectu, numerorum suavitate, sententiarum pondere admirabiles; tum decori observantissimi.*

(a) περὶ χρήσεως ἰσῶν ἐν πεζῷ λόγῳ, Hermogenes, περὶ δεινότητ. *Nos Apes debemus imitari, & quæcum ex diversa lectione congessimus separare: melius enim distin &c.* Sen. 84. epist. & 33. *Ad rerum excerpta, habentur sub jus libelli calce communium locorum capita, si quis curæ b hanc curam.*

versus aut hemistichia solutæ orationi infarcienda. Verum, ne memoria tot tantarumque rerum multifaria & confusa lectione obruatur; ne quid ex iis quæ legimus, audivimus, cogitando ipsi invenimus, desideretur: utile imprimis erit, quæ illustria sunt & notanda videntur, librorum custodiis concredere, tanquam cellæ penuariæ & succenturiato memoriæ subsidio. Quorum altero, notentur verba rara, nova aut novo sensu usurpata; phrases insigniores suis quæque distinctæ titulis; formulæ elegantiores, ad Contextum, & Materiam, quarum exhibetur tabella infra, & in sequentibus specimen. Altero adnotabuntur Ornamenta & Argumenta, Similitudines, & Translationes, quæ sunt in unam vocem contractæ Similitudines, allegoriæ, imagines, exempla, acutiora dicta, sententiæ, allusiones, aut quæ alludi vel inverti possunt; eaque digesta omnia, & per ordinem Alphabeticum suis titulis atque capitibus tanquam favis cellisque subjecta. Quoniam vero, ut ait (b) ille, nemo percipere tot reconditas aut tam varias res potest, nisi ut scientiæ meditatio, meditationi facultas, facultati vis eloquentiæ accedat; per quæ colligitur eandem esse rationem & percipiendi quæ proferas, & proferendi quæ preceperis: ne condi magis alienorum effatorum quam nostrorum conceptuum promi simus; intingendus tandem in nostram animi mentem erit calamus, Senatus convocandus in corde consiliarius; stylusque inde acuendus. Nec quæ legeris, in codicum aut etiam memoriæ adversaria tam referenda erunt, quam mentis; curandumque ut eant in ingenium, quippe cujus invasculo liberius ac frequentius tingatur stylus quam memoriæ. Tot tamque variarum undecunque congestarum opum, quo propriæ fiant nostrique juris, immutanda est qualitas & proprietas, ut vulgo loquuntur. Ne patiamur itaque illa quæ hausimus manere integra & quasi solida innatare stomacho, quem ægrum atque infirmum arguunt quoties eadem specie redduntur cibi qua sumpti sunt: sed ea natura beneficio concoquamus in chylum ut hinc in sanguinuem & alimentum transeant. Non tam memori vomitu cruda regeramus, quam ingenii fermento tot granorum miscellanea in panem convertamus. Tot roris gemmas, tot florum succos ita spiritus nostri proprietate mutemus, ut diversa libamina & sapores in unum mel coalescant.

(b) Messalla in dialogo quem alii Tacito, alii Quintiliano adjudicant.

3. *Meditatio & Commentatio.*

Ita in unum conſpirent voces variæ & inſtrumenta diverſa, ut ſingulorum lateant voces, omnium appareant, ut ex tot diſſonis fiat chorus unus, concentus unus. Eruditum itaque hunc pulverem prorſus intenti ſtudii radio exaremus, acrem ingenii totam quaſi figulinam verſemus, ad judicii ſtateram omnia prependamus, ex ingenii pixide per inventionem propriam, vel ex ærario mentis per recordationem promamus, quæ ad rem noſtram faciunt: Quod fiet, ſi mentis dexteritate, elicito ſtudii atque animi conflictu & quaſi obſtetricia meditationis opera, res variè miſtas ita temperemus atque in unum corpus redigamus, ut, etiamſi appareat unde ſumptum ſit, aliud tamen, quam unde ſumptum ſit, appareat. Lecta hæc ſemina, novali ſubacto credita, prement aliquando terram ſegete, rumpent meſſe horrea: ſi accedat æque diſerta periti cultoris ſolertia. Præceptor igitur, & ipſe minime rudis & maxime exercitatus, ex hoc noſtro aut alio Rhetorices compendio artis præcepta enarrabit, locos inventionis, definitiones eorum, Maximas, tractationes, adjunctis exemplis illuſtrabit. Non tamen omnia accurate & ad tenue: vel ob hoc, quod magiſtram fere artis reperias neminem, teſte Cicerone, qui ipſe eloquens fuerit: nudæ enim illæ artes nimia plerumque ſubtilitatis affectatione frangunt atque concidunt quicquid eſt in oratione ipſoque ſpiritu generoſius, omnem ſuccum ebibunt & oſſa detegunt. Noviſſime docebit proprios Affectuum motus & concitationes. Et jam tandem proponet rhetorculo ſuo argumenta, è fabulis poeticis, tragicis ut plurimum, hiſtoricis, Ethicis, declamanda, atque ea quandoque in partes contrarias, verum hæc veritati quam maxime conſona, & quorum ſit uſus aliquis in vita deinceps futurus; licebitque aliquando experiendi exercendique ingenii gratia proponere paradoxa & abſurda. Præformabit illi primum declamandi materiam & ſupellectilem, delineabit veſtigia, digitum ad fontes lectionis intendet, commonſtrabit argumenta, ſuppeditabit colores; mox eum ſibi permittet, ſuis ut virbus abſque adminiculo poſſit progredi. Progreſſus autem faciet non ſine ſumma ſpe ad laudes ampliſſimas, ſi ſe totum & rite tradiderit *Stylo*, optimo & præſtantiſſimo dicendi magiſtro, autori, effectori: Hic enim vires ingenii experitur, mentem exacuit, memoriam excitat, judicium format, artis

[Margin notes: 4. Præcepta artis. — 5. Stylus.]

tis præcepta illustrat, lectionis fructum exigit: studii practica, cogitationum Hermes, mandatorum nuncius, scientiarum monimentum; quem cum multi per ignaviam fugiunt, quia magni est laboris, tum plurimi per inscitiam aversantur, eo quod rationem ejus nesciant; profani, & illotis pedibus, aut manibus potius, tantæ artis penetralia aggressi. His autem mysteriis initiatus *hoc agat*, rem curæ tam seriæ, consilii tam sacri, etiam atque etiam recta reputet via. Prius igitur quam calamum in manum sumat, operam det penitus intelligere questionis & rei, de qua dicendum sit, naturam, genus, statum. Deinde sibi aurem pervellet exigetque à memoria sua, si quid uspiam audiverit super ea re legeritve, centuriata habebit autorum capita, sententiasque eorum quasi per satyram anquiret; suæ meditationis advocabit obstetriciam manum, solertis ingenii aciem intendet, omnia diligentur versabit, questionem si finita sit, ad infinitam avocabit, circumstantias perpendet: hinc latibula argumentorum lustrabit, eruet quæcunque ad conciliationem, fidem, motum faciunt. Delectum habebit copiarum; levia quæ sunt & futilia rejiciet plane, exautorabit, cassabitque, ut isti loquuntur: quæ virtute valent & pondere, distinguet etiam; ut Velites expediantur, in acie stent Hastati, Principes collocentur medii, subsideant in postremis Triarii. Quas omnes argumentorum, exemplorum, similitudinum, sententiarum copias ubi explicuerit in una tabellæ facie, ut ibi in procinctu & statione appareant, evocandæ prout fuerit opus: cogitandum erit non tantum quo ordine, sed & quo apparatu, quam valido, quam splendido instructæ procedant: ut oratio verborum stellis, sideribus phrasium sententiarum luminibus distincta, niteat Elegantia, Compositione fluat, Ornatu splendeat. Et tum denique ab indagationis industria, & solertia commentationis, se ad scribendum conferet. Ad commodiorem autem meditandi curam scribendique laborem conducet plurimum, si in quietum aliquem locum, secretum, atque arbitris liberum se recipiat, eundemque obscurum; secessu quippe, silentio, tenebrisq; alitur mens; sibi vacua altiusque operi intenta, quoties extrinsecis avocamentis distracta non impeditur. Hic tandem stringat calamum, acuat stylum; in exercitationis hujus incunabilis, tardum; in progressu temporis & facultatis, velociorem; semper diligentem:

Orationes 6. & 7. Ngiovonii de

 ita

ita tamen diligentem, ut videat, ne quando penna ad ingenium ſuum redeat, præcipiti acta feſtinatione; neq; enim verendum eſt, ne manum de tabula neſciat tollere. At, ne quando à propoſito extra oleas, quod aiunt, vagetur; ſuſpiciendum erit ſubinde thema; ne maceriæ extruantur & arena ſine calce, repetenda ſæpius erunt proximè ſcripta: tum ad ſtyli commiſſuram, quo melius connectantur præcedentibus ſequentia; tum ad cogitationis calorem, qui, ſi ſcribendi intercapedine refrixerit, ex integro recipiet vires, &, quod in certamine ſaltus fieri ſolet, velut repetito ſpatio ſumet impetum. Sequitur, ut examinet præceptor & emendet quæ ille ſcripſerit; improba & otioſa expungat, proba & gravia ponat, in locum fortuitorum ſufficiat lecta, pro inſuavibus dulcia, pro confuſis compoſita ſuggerat, antiquitatis horrorem excolat, floridæ novitatis ambitionem coerceat. Aliquantulum veniæ tamen indulgebit ubertati & elegantiæ, quinimo alet potius indolem lætam; generoſos conatus & vel plura juſto concipientem ſpiritum fovebit, & ſatiari veluti quodam jucundioris diſciplinæ cibo lacteq; patietur. Volo, inquit Orator, ſe efferat in adoleſcente fœcunditas. Nam facilius ſicut in vitibus revocantur ea quæ ſeſe nimium profuderunt, quam ſi, nihil valente materia nova ſarmenta cultura excitentur: ita, volo eſſe in adoleſcente unde aliquid amputem. Luxuriem quippe depaſcet increſcens cum ætate ſtylus, multum inde anni decoquent, multum ratio limabit, aliquid ipſo uſu deteretur. Non autem poteſt in eo eſſe ſuccus diuturnus, quod nimis celeriter eſt maturitatem aſſecutum. Nec placet muſtum quod in lacu ſtatim eſt auſterum: id fiat annis; ſic & annos feret, & cum ætate proficiet. Deniq; ne pereat gratia Muſicæ occultæ ne virtuti celatæ inuratur nota ſepultæ inertiæ; ſupereſt, ut materiæ ita formatæ habitus producatur in actum; ut arte ſtudioque decurtata & domi elaborata oratio in ſolem & pulverem prodeat, in caſtra & aciem procedat, cui rei à Memoria maximum eſt ſubſidium. Quam ut fixam, firmam, fidamq; habeas, devorandum eſt tædium illud ſcripta aliena & tua ad verbum ediſcendi, quæ penitus cognita atque intellecta, rite atq; ex artis methodo diſpoſita diligenter leges, adverteſq; res primo, deinde verba: eaq; per intervalla & certas partes diviſa, ediſces ex iiſdem tabellis quibus ſcripſeris; tenacius quippe Memoria (quæ non eſt quid ab intellectu, niſi ratione diſtinctum)

Cic. 1. de Oratore.

Actio ſive Pronunciatio.

Nigron. Or. 15. de Memoria.

ſtinctum) apprehendit eorum veſtigia, quæ ſibi familiaria non incurioſi tradiderunt oculi. Quæ itaque imprimenda animo curaveris, apud te tacitè ſub ſomni tempus, quo plus firmitatis adferat noctis interpoſitæ quies & ſilentium, repoſces, exigeſque à memoria poſtero mane, defæcato, à cibi decoctione & curarum æſtu, animo. Deinceps probè meditata & comprehenſa in ſolitario aliquo loco recitabis, Voce clara, diſtincta, non ſtridula aut intenta (in Exordio minime) non unius toni, ſed modulata pro varia materiæ, argumentorum, ſententiarum, affectuum ratione, cui vultus conſentiat, ſubſerviatq; Geſtus rebus quæ aguntur congruus; non vaſtus, neque hiſtrionicus tamen, ſed decorus & temperatus. Quæ omnia ut cum gratia, venuſtate, & judicio præſtare valeas, operæ pretium, imo neceſſarium erit, ut ipſe audias alios, te alii, iique artifices, qui exemplo feliciter præeant, conſilio fideliter moneant quæ ſequaris quæ fugias: atque ii certe diſertius quam vel eburnea Gracchi fiſtula, vel Demoſthenis ſpeculum, tibi vocem modulentur, geſtum figurent. Tum demum bona cum tui fiducia prodire in publicum licebit. Actio autem uſu repetita relegabit metum, ſolicitudinem, iram, ruſticum pudorem, cæteroſque affectus qui memoriæ ac liberiori geſtui præjudicant & officiunt.

Artis præcepta levidenſi quodam filo & ſoloci pertexui: quæ compendii ſtudio omiſerim, ex iis ipſis quos indicavi fontibus, facile licebit petere. Præceptis his ſi felicis ingenii veſtri (Opt. Juvenes) facultatem excolere, ſi habitum & diſertam dicendi facilitatem uſu acquirere non pigebit; ibunt indolis veſtræ flores, (quos Naturæ produxit tellus, Artis firmat ſol, Exercitationis educat imber) in Eloquentiæ & Prudentiæ fructus. Summus ille Naturæ parens fructus hoſce, quorum ipſe ſparſit ſemina, ita benigno foveat numine; ita radiis ſuis illuſtret animetque æternus Juſtitiæ & ſapientiæ Sol; ita gratiæ ſuæ aura mulceat, imbre riget Sacroſanctus Favonius, ut caneſcentes illi indies ad maturitatem in animis veſtris, vos ipſos ad conſummatiſſimæ virtutis arcem evehant, ad faſtigatiſſimi Honoris apicem promoveant, in Reip emolumentum, Divini nominis gloriam, veſtram ſalutem æternam.

FINIS.

Et quia illorum mentio facta est suprà, pag. 51. adjicienda curavimus concenturiata Communium Locorum capita; in eorum gratiam, quibus curæ erit studiumq; conficiendi memoralia volumina.

A

ABstinentia, Abusus, Academia, Actio, Accusatio, Adolescentia, Adversæres, Adulatio, Adulterium, Ædificia, Æmulatio, Æquabilitas animi, Æqualitas, Ætas, Affectus, Affinitas, Agricultura, Aliena, Ambitio, Amicitia, Amor, Amor sui, Angeli, Anima, Animantia, Animus, Arrogantia, Ars, Artes liberales, Artes, Asperitas, Avaritia, Audacia, Auditus, Aula, Aurum, Auspicia, Autoritas, Auxilium.

B.

Bellum, Beneficentia, Bona naturæ, fortunæ, animi, Boni, Bonitas, Bonum, Brevitas.

C.

Cædes, Calumnia, Castitas, Causæ, Ceremoniæ, Cibus, Civis, Civilium rerum usus, Clementia, Cælibatus, Cœlum, Comitas, Communio rerum Concordia, Confessio, Conjugium, Conjugalis fides, Conscientia bona, Conscientia mala, Consilium, Consolatio, Constantia, Consuetudo, Contentus animus, Contractus, Conversatio, Convivium, Corpus, Correctio, Corruptio, Credulitas, Crudelitas, Curæ, Cura præpostera, Curiositas.

D.

Damnum, Decorum, Debitum, Deformitas, Degeneratio, Deliciæ, Desperatio, Detractores, Deus, Dies, Discipulus, Disciplinæ, Discordia, Dissimulatio, Dives, Divitiæ, Divinatio, Doctrina, Dolor, Dolus, Dos, Dux.

E.

Ebrietas, Educatio, Elementa, Eloquentia, Error, Eventus, Exemplum, Exercitatio, Exilium, Experientia.

F

Facilitas, Fama, Fames, Familia, Fatum, Favor, Felicitas, Fides, Finis, Forma, Fortitudo, Fortuna, Forum, Fratres, Fraus, Frugalitas, Fruges, Fuga, Furor, Furtum.

G.

Garrulitas, Gaudium, Gestus corporis, Gloria, Gratitudo, Gula.

H

Hæredes, Historia, Histriones, Homo, Honestas, Honor, Horti, Hospites, Humanitas, Humilitas.

Jactantia,

S.

Sacerdotes, Sacrificium, Sacrilegium, Sapientia, Scelus, Scientia, Scriptum, Securitas, Seditio, Sectæ, Sensus, Senectus, Servus, & Servitus, Severitas, Silentium, Similitudo, Simultas, Simulatio, Simulachra, Sitis, Sobrietas, Societas humana, Societas honesta, Societas prava, Solitudo, Solertia, Somnus, Somnia, Species recti, Spectrum, Spes, Studium, Stultitia, Subditi, Sublimis vitæ conditio, Superbia, Superstitio, Suspitio.

T.

Taciturnitas, Tædium, Teneritas, Temperantia, Templa, Temporum res gestæ, Tempus, Terræ regionesque, Testis, Testamenta, Timor, Tormenta, Tranquillitas, Tueri paria, Turpitudo, Tyrannis.

V.

Valetudo, Varietas, Venatio, Venia, Veneficia, Ver, Verbum, Verecundia, Veritas, Vestitus, Vetitum, Vicini, Vicissitudo rerum, Victoria, Vigilantia, Vindicta, Vinum, Virtus, Virginitas, Vis, Vita, Vita privata, Vitia, Vitiorum fuga, Ultio, Ultio divina, Unitas, Voluntas, Voluptas, Vota, Urbs, Usura, Usus, Utilitas, Vulgus, Vultus, Uxor.

FINIS.

De

DE FORMULARUM

Usu & Imitatione.

FOrmulæ aliquot Oratoriæ à me olim, quasi parectato, rudi quadam farragine congestæ, non ita pridem sub alienis auspiciis vexillisque in aciem processerant. Has, quia semel, ipsius, qui ediderat, rogatu, publici juris feci, nec dum mihi satis apparuit causæ, cur prolem illam, quæ vel adeo implumis ad fidem solis educta (nisi infidus sit amicorum portus, affectu quam judicio fallacior) exploratores ignes irretorto contueri lumine sustinuit, unguibus sævis laniatam nido præcipitem darem: agnitam & vindicatam fovere hic lubet, suscipere, & proferre: si pauca prius de consilio in iis meo, ipsarumq; usu dixero. Atque in his quia Imitatio utramque paginam facit, utrumque munus, & staminis & subteminis subit; non pigebit ab illius exemplo telam ordiri. *Ab Aristotele etiam laudatum, Eth. ad Nichomachum. l. 1.*

Inter Georgica Hesiodi præcepta decantatissimũ est illud & πολυθρύλλητον.

Οὗτος μὲν πανάριστος, ὃς αὐτῷ πάντα νοήσει,
Φρασσάμενος τὰ κ' ἔπειτα καὶ ἐς τέλος ᾖσιν ἀμείνω.
Ἐσθλὸς δ' αὖ κἀκεῖνος, ὃς εὖ εἰπόντι πίθηται.
Ὃς δὲ κε μηδ' αὐτὸς νοέῃ, μήτ' ἄλλου ἀκούων
Ἐν θυμῷ βάλληται, ὃ δ' αὖτ' ἀχρήϊος ἀνήρ.

Quo respiciens T. Livius, a oratione, quam Minutio, cujus temeritatem fortuna deprehenderat, maléque mulctarat, nisi nubes ei, quæ in montium jugis sedebat, solicitata imbrem dedisset, h. e. nisi legionibus Minutianis in extremo jam discrimine laborantibus Fabiana se acies repente, velut è cœlo demissa ad auxilium, ostendisset: Orationi, inquã, illi quam Minutio affingit T. Livius milites suos hortaturo, supplices se, gratosq; Fabio præstarent, hoc præfigit exordium; *Sæpe ego audivi, Milites, eum primum esse virum, qui sibi ipse consulat, quid in rem suam sit: secundũ, eum, qui bene monenti obediat: qui nec ipse sibi consulere, nec alteri parere scit, eum extremi ingenii esse, &c.* Quod item ante oculos habuit dubio procul Seneca, b *Nemo*, inquit, *per se satis valet, ut emergat: oportet manum aliquis porrigat, aliquis educat. Quosdam ait Epicurus ad veritatem sine ullius adjuto-*

a Dec. 3 l. 2.

b Epist. 52.

rio

rio contendere; hos maxime laudat, quibus ex se impetus fuit, qui seipsos protulerunt: Quosdam indigere ope aliena, non ituros, si nemo præcesserit, sed bene secuturos; egregium hoc quoque, sed secundæ sortis ingenium. Nos ex illa prima nota non sumus, bene nobiscum agitur si in hanc secundam recipimur. Neque hunc quidem contempseris, qui alieno beneficio salvus esse potest & hoc multum est, velle salvari. Præter hæc, adhuc invenies aliud genus hominũ, ne ipsum quidem fastidiendum, eorum qui cogi ad rectum compelliq; possunt, quibus non duce tantum opus sit, sed adjutore, & ut ita dicam, coactore; hic tertius color est. Itaque alteri magis gratulatur; alterum magis suspicit. Quamvis enim ad eundem finem uterque pervenerit, tamen major est laus idem effecisse in difficiliore materia, &c. Mox. *Quædam ingenia facilis, & expedita quadam manu, quod aiunt, facienda sunt, & in fundamentis suis occupanda. Itaque ego illum feliciorem dixerim, qui nihil negotii secum habuit: hunc quidem de se melius meruisse qui malignitatem naturæ suæ vicit, & ad sapientiam se non perduxit sed extraxit. Hoc durum & laboriosum ingenium nobis datum, scias licet, imus per obstantia. Itaque pugnemus, aliorum invocemus auxilium. Quem, inquis, invocabo, hunc, aut illum? Tu vero etiam ad priores revertere, qui vacant. Adjuvare nos possunt, non tantum qui sunt; sed & qui fuerunt, &c.* Nec veritas tantum, O Philosophe, in Democriti puteo latet, indigetque Delio urinatore; sed & doctrinæ Moly, flore nitens lacteo, nigra squallet radice χαλεπὸν δέ τ' ὀρύσσειν Ἀνδράσι γε θνητοῖσι: sed & aureum scientiæ ramum *tegit omnis Lucus, & obscuris claudunt convallibus umbræ.* Quem, quia *pauci, quos æquus amavit Jupiter, aut ardens evexit ad æthera virtus, Diis geniti potuere* ingenii sui Marte eruere, liceat modo Mercurii indiciis oblatum capere, aut Veneris auspiciis ritè repertum carpere. a Ἃ δ' οὐ κεκλήμεθα, Μίμησις ἤδη ταῦτα συνθήσεται. In magnis illis animi ad artes & virtutes formandi Georgicis, εὐδαίμονας illos & θεοφίλεις pronunciat Plutarchus, quibus divinitus contigere ad consummatam perfectionem tria illa absolutè necessaria; *viz.* 1. ingenii solum fertile, 2. institutionum bona semina, 3. diligens institutoris cultura & exercitatio. Natura quippe ab arte promovetur, utraque ab exercitatione firmatur atque perficitur. Quis itaque Eloquentiæ, quo non præstantius aliud munus homini à Deo datum est, fructum?

a Synes. tit. Deus.

fructum? quis, non dico, Suadæ medullam, sed vel illibatum orationis florem, à pueris expetat, aut etiam expectet, quibus nondum per ætatem aut studium datur sapere, quibus inventionis facilitas, ingenii felicitas, ipsius rationis vixdum illuxit lumen? *Stratus humi palmes viduas desiderat ulmos.* Pedamenta itaque admoveantur ab Arte, & Imitatione, ut quæ ex se non habent, mutuo aliunde sumant; atque ita sumant, ut lecte, libere, prudenter instituta imitatione, ex suo ipsius cerebro prognata hæc Pallas parentis referat imaginem; non aperte, serviliter, inepte suscepta, opus Musivum aut cento eruditis bilem concitet, aut furtivis nudata coloribus cornicula risum moveat. Imitandi rationem, methodum, modos, χρῆσιν, gradus, supra attigimus Indicis Rhetorici pag. 42. & seq. Hic πρᾶξιν exercitationemque cur referre pigeat, cum summi ingenii viros in hac arena desudâsse non puduerit? Quot loca ex Platone & Aristotele, Dialogis suis & Rhetoricis inseruit Eloquentiæ Romanæ parens Cicero, hæc vertendo, illa explicando, alia imitando? ad Demosthenis vim vbiq; affectat viam, non semper assequitur. Philippicæ certe Ciceronis in totum olent Demosthenis lucernam. Nec non *a* ipse Demosthenes quatuor annos impendit orationibus Isæi imitandis. Ut cæteros Poetas taceam, (quos *b* Galaton pinxit catillantes quæ vomuerat Homerus) quid Virgilius? annon Homeri, Hesiodi, Theocriti, Pindari etiam, Apollonii, atq; aliorum presse & quasi religiose insistit vestigiis? Plinius *c* vero honori sibi dixit Ciceronem æmulari, nec fateri erubuit, *Est mihi*, inquit, *cum Cicerone æmulatio, nec sum contentus eloquentia nostri seculi.* Quod & alios factitasse ut liqueat, adducam locum illum *d* Isocratis: Τῆς ἀρετῆς μὲν οὐδὲν κτῆμα σεμνότερον, οὐδὲ βεβαιότερόν ἐστι. κάλλος γὰρ ἢ χρόνος ἀνάλωσεν, ἢ νόσος ἐμάρανε. πλοῦτος δὲ κακίας μᾶλλον, ἢ καλοκαγαθίας ὑπηρέτης ἐστὶν, ἐξουσίαν μὲν τῇ ῥαθυμίᾳ παρασκευάζων, ἐπὶ δὲ τὰς ἡδονὰς τοὺς νέους παρακαλῶν. ῥώμη δὲ μετὰ μὲν φρονήσεως ὠφέλησεν, ἄνευ δὲ ταύτης, πλείω τοὺς ἔχοντας ἔβλαψε, καὶ τὰ μὲν σώματα τῶν ἀσκούντων ἐκόσμησε, τὰς δὲ τῆς ψυχῆς ἐπιμελείας ἐπεσκότησεν· ἡ δὲ τῆς ἀρετῆς κτῆσις, οἷς ἂν ἀκιβδήλως ἐν ταῖς διανοίαις συναυξηθῇ, μόνη μὲν συγγηράσκει, πλούτου δὲ κρείττων, χρησιμωτέρα δὲ εὐγενείας ἐστί. Quem crispo & rotundo sane agmine complexus est Salustius in Catilinaria præfatione, *Divitiarum &*

a *Plutarch. vita Dem.*

d *Ælian. Var. hist.* 13. *l.* 22. c.

c. 2. *l.* 5. *epist.*

b *Or. ad Demonicum.*

formæ gloria fluxa atque fragilis est: virtus clara æternaque habetur. In Jugurthina prolixior. *Præclara facies, magnæ divitiæ, ad hoc, vis corporis, & alia hujuscemodi brevi dilabuntur: at ingenii egregia facinora, sicut anima, immortalia sunt. Postremo corporis, & fortunæ bonorum, ut initium, sic finis est: Omniaque orta occidunt, & aucta senescunt: animus incorruptus, æternus, rector humani generis, agit atque habet cuncta, nec ipse habetur.* Hunc fusius expressit Plutarchus. a τὰ μὲν ἄλλα τῶν ἀγαθῶν ἀνθρώπινα καὶ μικρὰ, καὶ οὐκ ἄξια σπουδάσαι καθέστηκεν. Εὐγένεια καλὸν μὲν, ἀλλὰ προγόνων ἀγαθόν. Πλοῦτος δὲ, τίμιον μὲν, ἀλλὰ τύχης κτῆμα, ἐπειδὴ τῶν μὲν ἐχόντων πολλάκις ἀφείλετο, τοῖς δ᾽ οὐκ ἐλπίζουσι φέρουσα προσήνεγκε. καὶ ὁ πολὺς πλοῦτος σκοπὸς ἔκκειται τοῖς βουλομένοις βαλάντια τοξεύειν, κακούργοις, οἰκέταις, καὶ συκοφάνταις. καὶ τὸ μέγιστον ὅτι καὶ τοῖς πονηροτάτοις μέτεστι. Δόξα γε μὴν σεμνὸν, ἀλλ᾽ ἀβέβαιον. Κάλλος δὲ περιμάχητον μὲν, ἀλλ᾽ ὀλιγοχρόνιον. ὑγίεια δὲ τίμιον μὲν, ἀλλ᾽ εὐμετάστατον. ἰσχὺς δὲ ζηλωτὸν μὲν, ἀλλὰ νόσῳ εὐάλωτον καὶ γήρᾳ. τὸ δὲ ὅλον, εἴ τις ἐπὶ τῇ τοῦ σώματος ῥώμῃ φρονεῖ, μαθέτω γνώμης διαμαρτάνων. πόσον γάρ ἐστιν ἰσχὺς ἀνθρωπίνη (ἧττον) τῆς τῶν ἄλλων ζώων δυνάμεως; λέγω δὲ οἷον ἐλεφάντων, καὶ ταύρων, καὶ λεόντων. Παιδεία δὲ τῶν ἐν ἡμῖν μόνον ἐστὶν ἀθάνατον καὶ θεῖον. b Apuleius ægre illum ambulare judicans, qui pedem semper ponit in alieno vestigio, nec sibi metas præstituit, nec se intra alieni ingenii pomœria terminavit: sed liberius, pro more suo & patrio vagatus, ita lusit, *Aliena voco quæ parentes pepererunt, & quæ fortuna largita est, &c. Generosus est? parentes laudas. Dives est? non credo fortunæ. Magis ista dinumero. Validus est? Ægritudine fatigabitur. Pernix est? abibit in senectutem. Formosus est? expecta paulisper, & non erit. At enim bonis artibus doctus, & adprime est eruditus, & quantum licet homini, sapiens & boni consultus est? tandem aliquando ipsum virum laudas. Hoc enim nec à patre hæreditarium est, nec casu pendulum, nec à suffragio anniculum, nec à corpore caducum, nec ab ætate mutabile.* Quamvis hic, ut & alibi, Senecam c ob oculos, & in mente habuisse, mihi ex Proleptico artificio videtur. *Ratio ergo perfecta proprium hominis bonum est, cætera illi cum animalibus satisque communia sunt. Valet? & leones: formosus est? & pavones: velox est? & equi;*

a περὶ παίδων ἀγωγῆς.

b De Deo Socratis.

c Epist. 76.

non

non dico, in his omnibus vincitur. Non quæro quid in se maximum habeat, sed quid suum. Corpus habet? & arbores: habet impetum & motū voluntarium? & bestiæ, & vermes: habet vocem? sed quanto clariorem canes, acutiorem aquilæ, graviorem tauri, dulciorem mobilioremq; Luscinia? Quid in homine proprium? Ratio, hæc recta & consummata felicitatem hominis implevit. A quo exemplari non admodum discedit Boethius. *b Quid enim? pecuniamne congerere conaberis? sed eripies habenti: Dignitatibus fulgere velis? danti supplicabis: & qui præire cæteros honore cupis, poscendi humilitate vilesces. Potentiamne desideras? subjectorum insidiis obnoxius, periculis subjacebis. Gloriam petis? sed per aspera quæq; distractus, securus esse desistis. Voluptariam vitam degas? sed quis non spernat atq; abjiciat vilissimæ fragilissimæq; rei corporis servitium? jam vero qui bona præ se corporis ferunt, quam exigua, quam fragili possessione nituntur? Num enim elephantos mole, tauros robore, superare poteritis? Num tigres velocitate præibitis? Formæ vero nitor, ut rapidus est, ut velox & vernaliū florum mutabilitate fugacior! Respicite cæli spatium, firmitudinem, celeritatem: & desinite aliquando vilia mirari.* Videte denique hos subsecutum Minucium Felicem. *Rex es: tam times, quam timeris, & quamlibet sis multo comitatu stipatus, ad periculum tamen solus es. Dives es: sed fortunæ male creditur, & magno viatico breve iter non instruitur sed oneratur. Fascibus & purpuris gloriaris: vanus error hominis, & inanis cultus dignitatis, fulgere purpura, mente sordescere. Nobilitate generosus es: parentes tuos laudas: omnes tamē pari sorte nascimur, sola virtute distinguimur.* Quorsum hæc omnia? certe, ut intelligatur etiam gravibus viris, & in altum eloquentiæ provectis Imitationem præluxisse cursus sui Helicen & Cynosuram. Non itaq; pudori, nec tædio esse debet teneræ ætati, cui instituendæ hæc qualiacunque inserviunt, *τοῖς πατρῴοις συγχειριζομένοις* majorum virtutes intueri, animisq; ad virtutem hanc accendi. Præclara illa vox est, & viro summa digna, si cui datur eam vere de se protulisse, *Libera per vacuum posui vestigia princeps, Non aliena meo pressi pede.*

b De consol. Philosophiæ. l. 3. pros. 8.

Verum enim vero in secundis, aut etiam tertiis stare aliquid est. Si negatur Jovis non imitabile fulmen vibrare; proximos tamen illi honores, etsi proximos longo post intervallo, & manubias secundas tractare Palladi liceat, juvetq; sequi patrem, licet *non passibus æquis.*

Prima.

Prima itaq; & præcipua probi atq; legitimi Imitatoris cura sit, Rerum, ac Sensus: proxima, Verborum & Coloris, ut ejus, quem imitandum suscepimus, primo animi consilia, & altam vegetæ mentis vim intelligamus, hæc probe concocta acri meditatione in animi nostri venas trajiciamus, ut corpus ipsum orationis, quæ speculum animi est, solidum & succi plenum efformetur, argumentorum ossibus firmum, sententiarum medulla distentum, motuum nervis validum. Deinde, ut circa carnis cutisque colores versemur, vocum, figurarum, phrasium, formularum. Ejusmodi oratio non intra labra natans, sed in penitissimi cordis penetralibus nata, vivet, spirabit, movebit, aget, rapietq; auditores qua volet. Atque hæc omnia, quamvis intimis animi præcordiis adamantino stylo insculpi necesse fuerit, quoniam tamen labilis res est memoria, & fluxa, quæ onerata fatiscet, referta confunditur, ex usu erit illam sublevare; & ea, quæ nobis legentibus, audientibus, aut meditantibus placuerunt, dignaque adnotatu visa sunt, Liberorũ fidei concredere, uti supra monuimus, pag. 45. &c. Indicis Rhetorici.

Adventitiis tamen his subsidiis ita uti, ne sensus ipsos, ne formulas eodem habitu, quo admissa sunt, quasi per vomitum, quod infirmi stomachi indicium est, regeramus: verum, tum adjiciendo, tum detrahendo, qua varie concinnando, qua artificiose invertendo, ita immutare, ut ex ingenii nostri fonte, fornace, officina, non ex memoriæ lacu, ærario, taberna, videantur deprompta: Mentis agitatione, Commentationis igne ea omnia, quantumvis varia, & dissimilia, ita conflare, miscere, assimilare, ut & ipsis Artificibus fœtum hunc nostræ mentis ingenuum potius approbemus, quam accersitas bracteas, aut emendicata analecta prodamus. Formulas itaq; subjeci ipsis autorum unde sumptæ sunt verbis dimensas, ut aliud relinquerem Oratoriæ candidato, in quo exerceret se styli acies, laboraret ingenii acumen; tanquam si placeat exemplum istud apud A.Gel.(a) nec non Ælianum(b) invenio; *Quod Theophrastus verba in Areopago facturus deturbatus verecundia obticuerit, quodque idem hoc Demostheni apud Philippum Regem verba facienti evenerit.* Quod hunc in modum dilatari poterit. *Quod Theophrasto oratori parum vehementi, cujus tamen ex ore melle dulcior effluebat oratio; quod Demostheni torrentis in modum fluminis, aut fortis potius fulminis auditorũ animos percellenti, contigisse*

(a) *A. Gel.* *erg.c.8.l.G.*
(b) *Ælian. Var.hist.l.8. c. 12.*

contigisse fertur; ut hic Philippi regis majestate exanimatus, ille verecundia (ut creditur) deturbatus, in ipso orationis limine repente obticuerit: idem ne mihi novo Rhetori atque in hac dicendi arena minime versato accideret prorsus extimescerem, nisi me animaret rei ipsius, de qua dicturus sum, dignitas; nisi me confirmaret gratiosorū juvenum, qua cinctus sum, coronæ notissima benignitas. Jubet me res, ut inter vitiosi pudoris Scyllam, & impudentiæ Charybdin, ingenuā & prætextatæ hujus ætatis florem verecundiam per mediū fretum, quæ virtutis via est, plenis pro virium mearum & artis modulo gloriæ velis feram. Vos itaque orandi sitis (tyrocinii hujus literarii commilitones mei) cum in ipsius argumenti vestra hac ætate dignissimi gratiā, tum pro candore quem in pectoribus vestris inclusum, huc affertis, ut fragili hujus Orationis meæ naviculæ, sine scientiæ saburra, sine judicii clavo, sine artis velis timide fluitanti, levis faventiæ vestræ aura aspirans, eam decurso feliciter spatio in optatum portū deducat. Quas vero formulas ex lectione in adversaria & commentarios referre placet, id, si ita videtur, facere ex mente & methodo subsequentis tabellæ licebit.

Supra Naturæ fundamina Artisque structuram, inter Exercitationis subsidia, ad eloquentiæ fastigium erigendum, validissimi adminiculi vim & viam occupat imitatio. Ad cujus perfectionem, studiose & cum fructu legenti, audienti, commentanti observanda veniunt.

- 1 Formulæ ad
  - Contextum
    - Ordiendi.
    - Petendi attentionem & benevolentiam.
    - Narrandi,
    - Proponendi & Partiendi.
    - Continuandi.
    - Tranſeundi.
    - Abrumpendi.
    - Confirmandi.
    - Exempla citandi.
    - Teſtimonia citandi.
    - Objiciendi & confutandi.
    - Claudendi.
  - Materiam
    - Rogandi & Petendi.
    - Gratias Agendi & Debendi.
    - Opem offerendi & Pollicendi.
    - Laudandi.
    - Vituperandi.
    - Corrigendi.
    - Hortandi, Suadendi, & Conſulendi.
    - Exclamandi, Querendi, & Deteſtandi.
    - Monendi.
    - Excuſandi.
    - Deliberandi.
    - Illudendi.
    - Minandi.
    - Metuendi & Obſtupeſcendi.
    - Male & bene precandi.
    - Conſolandi.
    - Moderandi & Dijudicandi.
- 2 Ornamenta & Firmamenta
  - Similitudines.
  - Allegoriæ.
  - Imagines.
  - Accutiora dicta.
  - Sententiæ.
  - Exempla.
- 3 Dictiones
  - Verba rara, nova aut novo ſenſu uſurpata.
  - Phraſes inſigniores & nitidiores.

Ordiendi formulæ.

Lib.2.de Or.

R*Ebus omnibus probe conſideratis, tum denique,* inquit M. Antonius apud Ciceronem, *id quod primum eſt dicendum, poſtremo ſoleo cogitare, quo utar exordio.*

exordio. Nam si quando id primum invenire volui, nullum mihi occurrit, nisi aut exile, aut nugatorium, aut vulgare atque commune. Principia autem dicendi semper cum accurata, & acuta, & instructa sententiis, atque verbis; tum vero causarum propria esse debent. Prima est enim quasi cognitio & commendatio orationis in principio: quæ continuo eum qui audit permulcere atque allicere debet, &c. mox. *Appareat, eas non esse communes, nec in alias causas posse transferri; sed penitus ex ea causa, quæ tum agatur, effloruisse. Omne autem principium, aut rei totius, quæ agitur, significationem habere debebit; aut aditum ad causam, & communitionem, aut quoddam ornamentum & dignitatem. Sed oportet ut ædibus ac templis vestibula & aditus; sic causis principia pro rebus & rerum portione præponere.* Disputat Quintilianus, contra quam censuit Ciceronis Antonius, præcipiens, *Nec ideo tamen eos probaverim,* inquit, *qui scribendum quoque proœmium novissime putant. Nam ut conferri materiam omnem oportet, & quid quoque loco sit opus, constare debet, antequam dicere aut scribere ordiamur; ita incipiendum ab iis quæ prima sunt, &c.* Sed post veteres dicendi magistros in utraque lingua, & præter ea quæ nos supra diximus, p. 17. &c. de virtutibus, vitiis & legibus Exordii, videatur Caussinus, l. 6. Elog. c. 7. Valladerus l. 8. Vossius l. 3. instit. Orat. c. 8. &, si tædium ferre possis, Exordiorum formulæ variis ex locis desumpta à Melchiore de Cirda in Campis Eloquentiæ. Nec non aliæ per omnia genera & partes orationis à Vernulæo allatæ, ut & ab Erasmo; li. de copia, & conscribendis epistolis. Neque tamen istæ quæ sequuntur rejiciendæ protinus sunt, ut quæ, ex præceptis & exemplo in Præfatione modo præmissis, in hanc vel illam sententiam facile transferri possint.

L. 3. orato. instit. c. 12.

Roscius, histrio nobilissimus, qui propter artis suæ præstantiam & venustatem assecutus erat, ut in quo quisque artificio excelleret, is in suo genere Roscius diceretur; quo spectante, gestum agere in scena videbatur esse hominis impudentis: ille, inquam, discipulus Hortensii, magister Ciceronis; ille propter probitatem indignus, propter artem solus scena adeoque immortalitate dignus judicatus; ille utcunque exercitatissimus, nunquam tamen nisi gestus & actionem accurate meditatus, se dabat in publicum——

Cic. 1. de Or. & Val. Max. l. 8. c. 7.

Si Porcius Latro, Declamatoriæ virtutis unicum exemplum, cum pro reo in Hispania Rustico

Sen. præf. ad l. 4. controv. Quint. l. 10. c. 5. Nigron. 1. Orat.

Porcio

Porcio propinquo suo diceret, usq; eo fuerit confusus, ut à solœcismo inciperet; nec antea potuerit confirmari, tectum ac parietes desiderans, quam impetravit ut judicium ex foro in basilicam transferretur: quàm toto me animo consternari putatis? qui, &c.

Crassus apud Cic. 1. de Or. Equidem in me ipso experior sæpissime, ut exalbescam in principiis dicendi, & tota mente atque omnibus artubus contremiscam. Adolescentulus vero sic in initio accusationis exanimatus sum, ut hoc summum beneficium Q. Maximo debuerim, quod continuo concilium dimiserit, simul ac me fractum ac debilitatum metu viderit.

Cicero manumisit Erotem servum; quod judicium quoddam gravissimum in diem posterum fuisse dilatum nunciasset.

Plut. apoph. Athenesius cum cogeretur de gloria disserere coram Philone (cujus jam aures cognoverat & Demosthenicæ Eloquentiæ inustas calamistris, & Atticæ dictionis puritate delicate politas) illum somniavit absentem, ne tanti viri cogitatio medium sibi dictionis filum intercideret. Sic ego hodie divina Endymionis virgula, &c.

Cic. 1. de Natura Deor. Cum à Simonide quæsivisset Hiero tyrannus, quid, aut qualis esset Deus, Deliberandi causa sibi unum diem postulavit. Cum idem ex eo postridie quæreret, biduum petivit. Cum sæpius duplicaret numerum dierum, admiransque Hiero quæreret cur ita faceret? Quia quanto, inquit, diutius considero, tanto mihi res videtur obscurior.

Cic. de oratore 2. l. Cum Annibal Carthagine expulsus Ephesum ad Antiochum venisset exul, proque eo, quod ejus nomen erat apud omnes in gloria, invitatus est ab hospitibus suis, ut Phormionem Peripateticum, si vellet, audiret: cumq; is se non nolle dixisset, locutus esse dicitur homo copiosus aliquot horas de Imperatoris officio, & de omni re militari. Tum, cum cæteri qui illum audierunt, vehementer essent delectati, quærebant ab Annibale quidnam ille ipse de illo philosopho judicaret: hic Pœnus, non optime Græce, sed tamen libere, respondisse fertur, Multos se deliros senes sæpe vidisse, sed qui magis quam Phormio deliraret, vidisse neminem. Neque mehercule injuria. Quid enim aut arrogantius, aut loquacius fieri potuit quam Annibali, qui tot annos de imperio cum populo Romano omnium gentium victore certasset, Græcum hominem, qui nunquam hostem, nunquam castra vidisset, nunquam deniq; minimam partem

partem ullius publici muneris attigiſſet, præcepta de re militari dare?

Sophiſtæ, Herculis laudes recitaturo, Quis vero, inquit Antalcidas, eum vituperat? Plutarch. Apoph. 1.

Si aut collegam (id quod mallem) Æmili, tui ſimilem haberes, aut tu collegæ tuo ſimilis eſſes, ſupervacanea eſſet oratio mea: nam & duo boni Coſſ. etiam me tacente omnia è rep. fide veſtra faceretis: & mali nec mea verba auribus veſtris, nec concilia animo reciperetis. Liv. 3.d. 2. l. Fabius.

Tacuiſſem hodie (P. C.) nequid, in omnium gaudio, minus lætum quod eſſet, vobis loquerer: Nunc interroganti ſenatori, ſi reticeam, aut ſuperbus aut obnoxius eſſe videar: quorum alterum eſt hominis alienæ libertatis obliti, alterum ſuæ. Liv. 3.d.2. l. Hanno.

Qui me voluiſtis dicere extempore, accipite rudimentum poſt experimentum. Quippe, prout mea opinio eſt, bono periculo periculum faciam, poſtquam reprobata, meditata ſum dicturus incogitata, &c. Ap de Deo Socrates.

In rebus ſubitariis venia prolixior. Scripta enim penſiculatis & examinatis; repentina autem noſcitis ſimul & ignoſcitis. Ibid.

Pericles, quotieſcunque verba facturus in concionem prodiret, optabat, ut ſibi nullum ejuſmodi verbum excideret quod populum exſperare atque irritare poſſet; aut quod illi contrarium eſſet & cum ipſius volunta e pugnare videretur. Ælian hiſt. l. 5. c. 10.

Si quantum in agro locisque deſertis audacia poteſt, tantum in foro atque judiciis impudentia valeret; non minus nunc cauſa cederet A. Cæcina Sex. Æbutii impudentiæ, quam tum in vi facienda ceſſit audaciæ. Verum &, &c. Cic. pro Cæcin.

Nunquam mihi defuturam orationem, qua exercitum meum alloquerer, credidi: non quod verba unquam potius quam res exercuerim, ſed quia prope à pueritia in caſtris habitus aſſueveram militaribus ingeniis: apud vos quemadmodum loquar nec conſilium nec oratio ſuppeditat: quos nec quo nomine quidem appellare debeam, ſcio; cives? qui à patria veſtra deſciviſtis; an milites? qui imperium auſpiciumque abnuiſtis, ſacramenti religionem rupiſtis; hoſtes? corpora ora, veſtitum, habitum civium agnoſco: facta, dicta, conſilia, animos hoſtium video. Quid enim vos, &c. Liv. 3.d.l. 8. Scipio.

Quam conſuetudinem illi ex ſchola politi oratores tanqum legem ſervaverunt, ut in magnis cauſis ſibi à Diis precarentur concedi orationem, vel Cic. conſperſam Turn. or. 12.

ſperſam floribus, ad aures audientium ſuavitate deliniendas; vel Demoſthenis vinctam nervis, ad animos eorum pondere perſtringendos : eandem ego coram vobis hoc ipſo ex loco hodie perſecutus fuiſſem, ſi id quod ago, putaſſem potius orationis eſſe ex infimo artificio promptæ, quam mentis cujuſdam divinitus afflatu concitatæ. Verum cum eos mihi motus ſive inuſſerit ratio, tanquam ex terra homini ; ſive inſculpſerit Deus, tanquam ex cœlis Chriſtiano ut putem hanc rem quam conor,non tam orationis eſſe quam rationis ; imo vero non tam rationis quam ſpiritus cujuſdam, &c. tantum abeſt ut illa optem, &c. ut potius, &c.

Oratio rebus dubiis inventa eſt ; itaq; nec ego accuſando eum apud vos tempus teram, à cujus crudelitate voſmet ipſi armis vindicaſtis, nec iſtum ad cætera ſcelera impudentiam in defendendo ſe adjicere patiar.

Val. Max. præf. ad Tiberium. Nam ſi priſci oratores ab Jove Opt. Max. bene orſi ſunt ; ſi excellentiſſimi vates à numine aliquo principia traxerunt;mea parvitas eo juſtius ad tuum favorem accurrerit, quod cætera divinitas opinione colligitur ; tua,præſenti fide,paterno avitoque ſideri par videtur.

Quintil. 10. l. c. 1. Ut Aratus à Jove incipiendum putat (ἐκ Διὸς ἀρχώμεσθα) ita nos rite cœpturi ab Homero videmur.

Tacit. hiſt. 1. Vocul. Nunquam apud vos verba feci, aut pro vobis ſolicitior, aut pro me ſecurior. Nam mihi exitium parari,libens audio, mortemque in tot malis hoſtium ut finem miſeriarum expecto. Veſtri me pudet miſeretque, adverſus quos, &c.

Turn. 3. or. Eſt,(Auditores)eſt in magnorum virorum non ſolum judiciis,ſed etiam oculis vis quædam divina latenter implicita, quam cum antiquis oratoribus timerem,totiſq; artubus exhorrerem, ſi, ut illi, ex his ſubſelliis quærerem meæ aut ignorantiæ tegendæ velum, aut ambitioni fovendæ ſegetem. Verum, cum hoc quiquid in iſto circulo ſudo ſive algeo referatur eo,non ut orner, ſed ut ornem ;non ut mihi libem eloquentiæ laudem, ſed ut virtutis laudem derivem in alium: tantum abeſt ut Brutos & Camillos timeam, ut potius in ſinu geſtiam Brutos mihi & Camillos hodie obtigiſſe auditores.

Solon. apud. Diog. Laert. Viri Athenienſes,aliis quidem ſapientior,aliis fortior ſum. Sapientior, iis qui Piſiſtrati conatus non animadver-

animadverterunt; fortior, iis qui sciunt quidem, sed metu silent.

Musonius Rufus equestris ordinis miscuerat se legatis Vitellii ad Flavianos de pace missis, studia Philosophiæ & Stoïcorum placita æmulatus. Cœptabatq; permixtus manipulis, bona pacis, & belli discrimina disserens, armatos monere. Id plerisque ludibrio erat, plerisque tædio. Nec deerant qui proculcarent hominem propellerentque, ni admonitu modestissimi cujusque & aliis minitantibus omisisset intempestivam sapientiam. Tacit. hist.

Petendi attentionem formulæ.

QUod si res trita sit, tritæ rei novam præmitto nec pervulgatam orationem; ut, per humanitatem, quam inclusam in pectoribus domo huc attulistis semper, rogandi mihi sitis vehementer, ne potius contemnatis illam quia trita fuit, quam hanc attendatis, quia nova erit. Turn. Or.

Si quis mihi Deus vestram ad me audiendum benevolentiam concîliarit, efficiam profecto ut intelligatis nihil esse homini tam timendum quam invidiam, nihil innocenti suscepta invidia tam optandum quam æquum judicium —— Cic. pro A. Cluentio.

Quæso à vobis ut in hac causa mihi detis hanc veniam accommodatam huic reo; vobis, quemadmodum spero, non molestam; ut me pro summo poeta atq; eruditissimo homine dicentem, hoc concursu hominum literatissimorum, &c. Pro Archia poeta.

Verum, ne quis forte arbitretur me pervulgato Rhetorum more, debere rogare, ut patientiam huc, & attentionem afferatis, is velim intelligat, me nolle rogare: quin potius Circea potione ità hodie ex Oratore factum Philosophum, ut tam possim esse generose contemptor, si difficiles contemnatis fructuosa docentem, quam velim esse gratus, si patientes audiatis breviter dicentem. Quorum utrumque contendam, ut commode possitis, si attendatis: ut vero attendatis, rogat vos beata—— 3. Or. Turn.

Quapropter vos oro atque obsecro, Jud. ut attente bonaq; cum venia verba mea audiatis, fide sapientiaque vestra fretus plus oneris sustuli quam ferre me posse intelligo. Hoc onus si vos aliqua ex parte allevatis, feram ut potero, studio & industria, Jud. Cic. pro Rosc. Amer.

sin

ſin à vobis (id quod non ſpero) deſerar, tamen animo non deficiam, & id quod ſuſcepi, quoad potero, perferam.

Turn.9. or. Ineptus ſane ipſe ſiem (Aud.) ſi pervulgatas Rhetorum præceptiones ad excitandam attentionem conſectarer; cum videatur jam *T.* ipſe & quod Martyr fuit, expreſſiſſe vobis audiendi cupiditatem; & quod noſter fuit, impreſſiſſe imitandi ſtudium.

31. 10. Attendite ergo, veſtræque benevolentiæ quadam quaſi aura favere audenti.

Date paulisper aures animumque in ditionem meam, à me certe ſtabitis & ſentietis.

Quod ut plenius cognoſcatis, quæſo vos ut dum breviter vitæ meæ rationem adumbratam explico, dicentem me, id quod vultus veſtri tacite pollicentur, benigne attenteque audiatis.

3. Agrar. Quare à vobis, qui nihil de me credidiſtis, ut eam voluntatem, quam ſemper habuiſtis, erga me retineatis, peto: à vobis autem, &c.

Plutarch. de Auditione. Quin & Mercurium veteres in dedicandis fanis, adjunxerunt Gratiis, ſignificaturi, orationem maxime flagitare benignas & amicas aures.

Suidæ. Ariſtoph. interpres Itane, inquit, de Aſini umbra audire vultis? de rebus gravibus & ſeriis non vultis?

Nigr. 1. or. Qua de re quia multa dici poſſunt digna veſtris auribus atq; hac nobiliſſima, qua cingor, corona——

Ibidem. Reficite, quæſo, vos, Auditores, ad ea quæ ſequuntur, graviora, ſubtiliora, admirabiliora; flagitant attentionem ea non minorem quam præſtitiſtis. Ex qua etiam factus certior benevolentiæ veſtræ, adeo ut de vobis omnia ſperem, mihi omnia de veſtra humanitate pollicear.

Idem. 2. or. Cujus dignitas ac venuſtas quia ſine adventitiis illecebris rapere adeſſe & detinere auditores valet; negligam hodierno die, quas in principiis dicendi quidam ſolicito animo atq; anxio quærunt, inſinuationes aucupandæ benevolentiæ auditorum; quam apud vos de integro captari minime neceſſarium mihi eſſe intelligo, tum ex attentione quam ſuperius præſtitiſtis, tum ex hodierna frequentia.

Ibid. 2. or. Alacritas veſtra & ardor, me nonnihil hærentem facilè adduxerunt, ut citius quam ſtatueram, ſublatis anchoris rurſus in altum è ſtatione, benevolentiæ magis veſtræ Favonio datis velis, quam mearum virium remigio fretus, orationem impellerem.

Quare vos illud unum oro atq; obteſtor, per veſtram præclaram indolem ingenii, morum, virtutis;

perque illam cupiditatem gloriæ, qua vos liberalis ambitio titillat, ut oculos mentis in eloquentiã intendatis accerrimè, dum ejus vim ac poteſtatem, in qua ſuccum, ſanguinem, nervos, robur, gratiam ejus ac pulchritudinem arbitror collocatum, in orationis mea quaſi tabula vel ſpeculo, &c.

Quam dum explico atque expedio, vos oro atque obteſtor, ut oratoris, ſi minus boni, at omnium veſtrum amantis, verba benevolis auribus ac mentibus excipiatis: qui hac ſpe humanitatis veſtræ fretus, plus aliquanto complexus eſt animo, ſine temeritatis ſuſpicione, quam ætas & ingenium poſtulare aut ferre videatur. 5. Orat.

Sed quod vobis ſũ pollicitus, quod vos avidiſſime exoptatis, ut tam inſignis exemplaris virtutes non decantatis & tritis, ſed novis, reconditis, inauditis, laudibus celebrem, oculis vultuq; repoſcitis. Habenis igitur ingenii mei qualiſcunque laxatis ac remiſſis; cupiditatis veſtræ calcaribus admotis, per patentiſſimum hunc campum oratio mea effuſo curſu ſpatietur. Ibid. 15. Or.

Narrandi Formulæ.

ATque ut inde oratio mea proficiſcatur, unde hæc omnis cauſa ducitur. Cic. pro. Leg. Manil.

De quo neque quomodo dicam, neque quomodo taceam, reperire poſſum. Si enim taceo, &c. Cic. pro. Roſc. Am.

Atque ut facilius intelligere poſſitis, judices, ea quæ facta ſunt, indigniora eſſe, quam hæc ſunt, quæ diximus; ab initio res quemadmodum geſta ſit, vobis exponam, &c. Ibid.

Quid primum querar, aut unde potiſſimum exordiar, exponam, &c.

Reliquum eſt Judices, ut nihil aliud jam quærere debeatis, niſi ut uter utri inſidias fecerit: quod quo facilius argumentis perſpicere poſſitis, rem geſtam vobis dum breviter expono, quæſo diligenter attendite. Cic. pro Mil.

Id quo facilius facere poſſitis, dabo operam ut à principio res quemadmodum geſta ac contracta ſit, cognoſcatis —— Cic. pro Quintio.

Hujus difficultatis fontem ut aperire, & ipſa adyta penetrare poſſimus, paulo altius res repetenda eſt. Morin. exar. [illegible]

Primum ego officium ſcriptoris exiſtimo, titulum ſuum legat, atque identidem interroget ſe, quod cœ-

perit scribere, sciatque si materiæ immoratur, non esse longum : longissimum, si aliquid accersit atque attrahit.

Proponendi & Partiendi.

Nigr. UT videam potius quæ dicam, quam quomodo dicam. Quare cum hujus difficultatis expediendæ una videatur & simplex via, ut pauca dicam ; orationi meæ eam hodie statuam legem, ut unius tantum aut alterius coercita cancellis, &c.

Cic. pro lege Manilia. Primum mihi videtur de genere belli ; deinde de magnitudine ; tum de imperatore deligendo, dicendum.

Pro Sextio. Sed quoniam singulis criminibus cæteri responderunt, dicam ego de omni statu P. Sextii, de genere vitæ, de natura, de moribus, de incredibili amore in bonos, de studio conservandæ salutis communis, atque otii ; contendamque si modo id consequi potero, ut in hac confusa atque universa defensione nihil à me quod ad vestram quæstionem, nihil quod ad reum, nihil quod ad Rempub. pertineat, prætermissum esse videatur.

Philippic. 7. Cur igitur pacem nolo ? quia turpis est ; quia periculosa ; quia esse non potest : quæ tria dum expono, peto a vobis P. C. ut eadem benignitate qua soletis, verba mea audiatis

Cic. pro Quintio. Et me facile vestra existimatione revocabitis, si extra hos cancellos egredi conabor, quos mihi ipse circundedi.

Continuandi Formulæ.

IN singulis rebus materies est ejusmodi, ut dies singulos possis consumere.

Cic. pro Ro. Amer. Hæc si haberet in causa, tempus hercule citius quam oratio deficeret.

Do quo si paulo altius ordiri ac repetere memoriam religionis videbor, ignoscite : rei magnitudo me breviter perstringere atrocitatem criminis non sinit.

Turn. II. Profecto (Auditores) quod homini per loca dumetis ac spinetis undique horrescentia facienti iter accidit, ut dum sinuosiori se dumo explicat, asperiori spina implicetur : id mihi hodie in L. ornando, usu venit :

venit: in cujus singulis laudibus ita miracula nectuntur ex miraculis, ut, dum hinc miraculum fugio minus, inde in miraculum impingam majus.

Quod utinam mihi pro amplitudine auditorii prolixa suppeteret oratio, ac non hic maxime claudicaret, ubi me facundissimum cuperem.

Sed quid faciam? novam quandam patior ex copia difficultatem. Quid, inquam, faciam?

Quid in verba & rationes stylum torqueo? ipsam rem audi.—— Put. diatr. 2.

Sed quid? jamne seorsim sentientium copiæ in ditionem meam veniunt? an sumpta Ægide in pugnam eo, acrius præliaturus: &c. Ibid.

Quas ego omnes ausus contexere, prope mihi infinitum laborem prospicio, & ipsa cogitatione suscepti muneris fatigor; sed durandum est, quia cœpimus; & si viribus deficiamus, animo tamen perseverandum.

Sed par est, quæ paucis breviter ac strictim dicta sunt, pluribus copiosius ac planius explicare, ne in tanta rerum ubertate ac profluentia, disputantes de flumine eloquentiæ, sicci atque aridi videamur. Nigron. 4. or.

Quorum de crudelissima morte, &c. dicam, cum eum locum tractare cœpero, & ita dicam, ut si me in ea querimonia quam sum habiturus de istius crudelitate & de civium R. indignissima morte non modo vires, verum etiam vita deficeret, id mihi præclarum & jucundum putem. Cic. 6. Verr.

Lineam hanc sequar, & necessaria magis quam curiosa subtilitate, pauca etiam quæ antiquitus tradita comperi, aut quæ inventione nova concepi, non per guttas ductim stillabo, sed impetu quodam effundam. Put. diatr. 2.

Quemadmodum ii, quos casus aliquis in gurgitem detulit, arbitrium amittunt sui, & aguntur violento raptu: ita ego vix pedem in divinis illis æternisque corporibus posui & velocissimo illo motu transferor, nec intra sermonis mei fines queo consistere. Num invitus? Si cum dispendio id fiat vestro, lubens desisto; si cum voluptate aliqua aut fructu, pergo. Nec tamen longius me adduci patiar, sed vim mihi ipse inferens, hic vela complicabo. Ibid.

Quid nunc agam, cum jam tot horas de uno genere, ac de istius nefaria crudelitate dicam? cum prope omnem vim verborum, ejusmodi quæ scelere istius sunt digna, aliis in rebus contempserim; neque hoc providerim ut varietate criminum vos attentus tene- Cic. 6. Verr.

perit scribere, sciatque si materiæ immoratur, non esse longum: longissimum, si aliquid accersit atque attrahit.

Proponendi & Partiendi.

Nigr. UT videam potius quæ dicam, quam quomodo dicam. Quare cum hujus difficultatis expediendæ una videatur & simplex via, ut pauca dicam; orationi meæ eam hodie statuam legem, ut unius tantum aut alterius coercita cancellis, &c.

Cic. pro lege Manilia. Primum mihi videtur de genere belli; deinde de magnitudine; tum de imperatore deligendo, dicendum.

Pro Sextio. Sed quoniam singulis criminibus cæteri responderunt, dicam ego de omni statu P. Sextii, de genere vitæ, de natura, de moribus, de incredibili amore in bonos, de studio conservandæ salutis communis, atq; otii; contendamq; si modo id consequi potero, ut in hac confusa atque universa defensione nihil à me quod ad vestram quæstionem, nihil quod ad reum, nihil quod ad Rempub. pertineat, prætermissum esse videatur.

Philippic. 7. Cur igitur pacem nolo? quia turpis est; quia periculosa; quia esse non potest: quæ tria dum expono, peto a vobis P. C. ut eadem benignitate qua soletis, verba mea audiatis

Cic. pro Quintio. Et me facile vestra existimatione revocabitis, si extra hos cancellos egredi conabor, quos mihi ipse circumdedi.

Continuandi Formulæ.

IN singulis rebus materies est ejusmodi, ut dies singulos possis consumere.

Cic. pro Ro. Amer. Hæc si haberet in causa, tempus hercule citius quam oratio deficeret.

Do quo si paulo altius ordiri ac repetere memoriam religionis videbor, ignoscite: rei magnitudo me breviter perstringere atrocitatem criminis non sinit.

Eun. II. Profecto (Auditores) quod homini per loca dumetis ac spinetis undique horrescentia facienti iter accidit, ut dum sinuosiori se dumo explicat, asperiori spina implicetur: id mihi hodie in I. ornando, usu

venit:

venit in cujus ſingulis laudibus ita miracula nectuntur ex miraculis, ut,dum hinc miraculum fugio minus,inde in miraculum impingam majus.

Quod utinam mihi pro amplitudine auditorii prolixa ſuppeteret oratio, ac non hic maxime claudicaret, ubi me facundiſſimum cuperem.

Sed quid faciam? novam quandam patior ex copia difficultatem. Quid, inquam, faciam?

Quid in verba & rationes ſtylum torqueo? ipſam rem audi.—— Put. diatr. 2.

Sed quid? jamne ſeorſim ſentientium copiæ in ditionem meam veniunt? an ſumpta Ægide in pugnam eo, acrius præliaturus: &c. Ibid.

Quas ego omnes auſus contexere, prope mihi infinitum laborem proſpicio, & ipſa cogitatione ſuſcepti muneris fatigor; ſed durandum eſt, quia cœpimus; & ſi viribus deficiamus, animo tamen perſeverandum.

Sed par eſt, quæ paucis breviter ac ſtrictim dicta ſunt, pluribus copioſius ac planius explicare, ne in tanta rerum ubertate ac profluentia, diſputantes de flumine eloquentiæ, ſicci atque aridi videamur. Nigron.4.or.

Quorum de crudeliſſima morte, &c. dicam, cum eum locum tractare cœpero,& ita dicam,ut ſi me in ea querimonia quam ſum habiturus de iſtius crudelitate & de civium R. indigniſſima morte non modo vires, verum etiam vita deficeret,id mihi præclarum & jucundum putem. Cic. 6. Verr.

Lineam hanc ſequar,& neceſſaria magis quam curioſa ſubtilitate,pauca etiam quæ antiquitus tradita comperi, aut quæ inventione nova concepi, non per guttas ductim ſtillabo, ſed impetu quodam effundam. Put. diatr. 2.

Quemadmodum ii, quos caſus aliquis in gurgitem detulit, arbitrium amittunt ſui, & aguntur violento raptu: ita ego vix pedem in divinis illis æterniſque corporibus poſui & velociſſimo illo motu transferor, nec intra ſermonis mei fines queo conſiſtere. Num invitus? Si cum diſpendio id fiat veſtro,lubens deſiſto; ſi cum voluptate aliqua aut fructu, pergo. Nec tamen longius me adduci patiar, ſed vim mihi ipſe inferens, hic vela complicabo. Ibid.

Quid nunc agam, cum jam tot horas de uno genere, ac de iſtius nefaria crudelitate dicam? cum prope omnem vim verborum, ejuſmodi quæ ſcelere iſtius ſunt digna,aliis in rebus contempſerim; neque hoc providerim ut varietate criminum vos attentus tene- Cic. 6. Verr.

rem, quem ad modum de tantâ re dicam? opinor unus modus atque ratio est. Rem in medio ponam, quæ tantum habet ipsa gravitatis, ut neq; mea, quæ nulla est, neque cujusquam ad inflammandos vestros animos eloquentia requiratur.

Plin. paneg. ad Trajanum. Sed quid singula consector & colligo? quasi vero aut oratione complecti, aut memoria consequi possim, quæ vos, P. C. ne qua interciperet oblivio, & in publica acta mittenda, & in ære incidenda censuistis.

Put. 5. diatr. An respiro & quiesco? imo vero lorum capio, & instructam hanc incendo trigam, ut pauxillulum hoc, quod superest, pulveris emensus curriculo ad metam pervehar.

Verum cum versor in illo stadio, quod perangustis inclusum regionibus non sinit orationem, veluti equum, excurrere libere & ad metam præfinito redire, contineor, quasi contractis habenis intra circum, ut in his & studii & temporis angustiis plurimum videar dixisse, si id quod dicit C. addam, &c.

Quod siqua caligo meis verbis offusa impediat, quò minùs clarè intelligar, illa opposito quasi quodam solis facile dejicietur, si mecum cogitaveritis.

Put. 2. diatr. Hoc etiam addo, & velut auctarium huic capiti constituo.

Transeundi Formulæ.

Cic. pro Cœlio. NOn me hæc movent, quæ perspicuè falsa sunt, &c. Sed hæc omittam: ad illa quæ me magis moverunt, respondebo.

Cic. 3. de or. Verum, si placet, quoniam hæc satis, spero vobis quidem, certe majoribus molesta & putida videri, ad reliqua aliquanto odiosiora pergamus.

Ibid. Nunc ad reliqua progrediar, meque ad meum munus pensumque revocabo.

Pro Rosc. Amer. Etenim quoniam fidem magistri cognostis; cognoscite nunc discipuli æquitatem.

Pro Cælio. Sed quoniam emersisse jam è vadis, & scopulos prætervecta videtur oratio mea, perfacilis mihi reliquus cursus ostenditur.

Turn. 15. Sed texo ut nimis bre'em pro rebus, sic pro tempore nimis longam orationem.

Quare ut res sequantur tempus, in alteram veri bonique Episcopi notam, orationis meæ rivulus est derivandus——

Sed in hanc sententiam cum multa habeam dicen-

non abutar hac patientia vestra, qua me attentissimis animis, summa benovolentia attendistis: veniam itaque ad——

Accipite nunc aliud ejus facinus nobile, & multis locis sæpe commemoratum, & ejusmodi, ut in uno omnia maleficia inesse videantur; invenietis id facinus natum à cupiditate, auctum per stuprum, crudelitate perfectum & conclusum. 3 Verrin.

Plura de illo Archipirata dixi quam volui, & tamen ea quæ certissima sunt hujus criminis argumenta prætermisi. Cic. Verrin.

Nihil addi jam videatur (Judices) ad hanc improbitatem, amentiam, crudelitatemque posse; & recte videtur: nam si cum aliorum improbitate certat, longe omnes multumque superabit: sed secum ipse certat; id agit ut semper superius suum facinus novo scelere vincat.

Nimium diu nos in procinctu: quin coronas sumimus, & Musæum hoc auspicamur certamen? Put. Diatr.

Vos P. & T. memoria ac religione complector, qui animadverto fore, ut pondere laudis quam meruistis, obrutus, magis imbecillitatem ingenii mei detegam, quam vestram virtutem, sicut par est, repræsentem. Nigr. 5. or.

Nolo commovere dolorem vulnera retractando, & quæ visu tristia, sensu molesta, perpessu difficilia fuerunt, ea duriora & acerbiora facere commemorando.

Hactenus de principe, quæ sequuntur de monstro dicenda. Suetonius Calig.

Nam ut reliqua, quæ multa sunt, quæ magna sunt, &c.

Bene egissent Athenienses cum Militiade, si eum post 300 millia Persarum Marathone devicta in exilium misissent, ac non, &c. Valer. Max. lib. 5. 3. c.

Sed ut omisso principio, rem ipsam aggrediar, &c. Sen. 9. ep. 5.

Hactenus in te prædicata sunt dona fatorum: nunc ad ea proferamus gradum quæ tibi debes. Pacati pan. ad Theod.

Sed quod facere, magnas urbes ingressi, solemus, ut primum sacras sedes, & dicata summo numini delubra visamus, tum fora atque gymnasia, & pro suis extenta porticibus ambulacra & claustra miremur: ita in laudibus tuis sanctos palatii ritus, & priscis æquanda ceremoniis instituta venerati, gradum ad illa proferimus quæ in medio constituta ad publicos usus facientia, non partim, sed in commune conducunt, nec parietibus, sed orbe clauduntur, nec tecto, sed cœlo operiuntur. Idem.

Sed jam tempus est in Latium de Græcia demigrare. Apul. de D. Socrat.

Missum

Ibid. Missum igitur hunc locum faciam, in quo non mihi quidem tantum, sed ne Platoni quidem meo quiverunt ulla verba pro rei amplitudine suppetere. Quid igitur faciam in rebus mediocritatem meam superantibus? receptui canam, tandemque orationem de cœlo in terram devocabo.

Apul. Apol. Ne is qui sedulo laboro, ut nequid maculæ, aut inhonestamenti in me admittam, videar cuipiam, si quid ex frivolis præteriero, id agnovisse potius quam contempsisse.

Sed jam tandem in gradum redeamus, extra lineas oleasque aliquantulum exspatiati.

Sed quid opus pluribus? Sit jam hujus loci finis.

Exposui breviter: ac de his jam satis.

Audivistis hactenus magna, sed audietis majora.

Sed hæc, de re; nunc de te reliquum est ut dicamus.

Verum de his plus satis.

Sed mittamus hæc.

De his jam satis disputatum, vel dictum.

Quid his immoror?

Sequitur ut paucis agamus.

Restat pars altera.

Ad alteram jam partem accedamus.

Sed de his diximus multa, & alibi dicemus.

Hactenus mihi tractasse videor.

Abrumpendi Formulæ.

Sed vereor ne ingeniis vestris videar diffidere, si de tam perspicuis rebus diutius differam.

Me vero temporis angustiis exclusum perspicio.

Quorum non est nunc narrandi locus.

Nimium multa de re minime dubia loquor; hoc tamen dico, non modo si, &c sed nisi, &c.

Dies me jam deficiet, si quæ dici in eam sententiam possunt, coner exprimere.

Ac ne plura, quæ sunt pene innumerabilia, consectter, comprehendam brevi; sic enim statuo.

Immensa oratio est: nam me dies, vox, latera deficiant, si hoc nunc vociferari velim, quam miserum indignumque sit, &c.

Neque ego nunc istius facta omnia numerare conor, neque opus est, nec fieri ullo modo potest.

Sic. 5. Ver. Non obtundam diutius aures vestras. Jamdudum vereor ne oratio mea aliena à judiciorum ratione & quotidiana

quotidiana dicendi consuetudine esse videatur; hoc dico, &c. si vero——

Invitus in hac parte orationis, Quirites, moror. Sic enim agere debent, qui, &c.

Itaque succumbam oneri, neque aggrediar narrare quæ differendo minora vero facio.

Videtis quam multas laudes in quam brevem complicationem conjecerim.

In singulis enim si hæreret oratio mea, ita multa sunt & magna, ut me vox potius quam verbum, latus quam res dicentem deficeret.

Sed intelligo, Auditores, me in hoc crimine pro re pauca, pro vestra prudentia satis, pro tempore nimis etiam multa dixisse.

De qua quia brevius mihi dicendum est, quam tanta res dici possit; peto à vobis, ne rerum pulcherrimarum magnitudinem ex mea oratione potius quam ex rerum pondere æstimetis.

Argumentum suadet, Auditorium urget; obsequar, & quam quisque in omni materia poscit, dabo brevitatem. Putean. Laconism.

Verum his de rebus non necesse habeo dicere ea quæ me P. Q. cupit commemorare: tametsi causa postulat, tamen quia postulat, non flagitat, præteribo. Cic. pro Quintio.

Verum ista lubens tacitus prætereo, meque intra tuta silentii præmia tenebo: accepi enim non minus interdum oratorium esse, tacere quam dicere. Plin. 7. l. 6. ep.

In stupris vero & flagitiis nefarias ejus libidines commemorare, pudore deterreor. Divinatio in Verrem.

Sed ista malui silentio obducere quam eloquio qualicunque proferre; Timanthem imitatus, qui luctuosum immolatæ Iphigeniæ sacrificium in tabula repræsentaturus, cum Calchanta tristem, mœstum Ulyssem, clamantem Ajacem, lamentantem Menelaum circa aram statuisset; caput Agamemnonis velo involvit, summi mœroris acerbitatem arte exprimi non posse confessus. Val. Max. l. 8. cap. 11.

Omnia præteribo quæ mihi turpia dictu videbuntur: neque solum quid istum audire, verum etiam quid me deceat dicere, considerabo. Verrin.

Hic nolite expectare dum ego hoc crimen agam ostiatim. 5. Ver.

Ex his viris quorum exempla persequi nec omnes volumus, nec omnes debemus. Turn. 10.

Melius vobis, levius mihi, satis rei, virum purum aut sacerdotem levi quasi brachio transilire. 15. Or.

Non sequor hoc filum, iter illud varium & non Ibid.

istius temporis, quod circumscripsi orationi mea.

Ibid. Rem late patentem ut substringam, suadet tempus, ratio, patientia vestra.

Lips. 2. ep. 2. cent. Sed diffundor, peccatum meum solenne cum ad te scribo: nunc emendo, & sileo, & te valere jubeo.

Put. Diatr. Amplius fusiusq; qui laudare velit, violet, qui defendere, traducat. Verborum lacinias & syrmata abesse ab hac veste fas sit, undas ab hoc rivo. De re tali optimus sanè sermo qui brevissimus.

Lips. ep. 2. c. Sed amor ponit me extra circum, quem hujus materiæ curro; verè curro, nam res quæ, &c. non sinunt calamum in singulis hærere.

Sen 30. ep. Sed vereri debeo, ne tam longas epistolas pejus quam mortem oderis: itaque finem faciam.

Put. 1. Dia. Ne incautus sermonem hunc lente ducentem & abducentem sequar; subsisto & conquiesco.

Sen. 54. ep. Sed ne Epistolæ modum excedam, quæ non debet sinistram manum legentis implere, in aliam diem hanc litem cum Dialecticis differam.

Nunc quia diligentiæ meæ angustia temporis obstat; cogimurque more Atheniensium ad Clepsydram dicere, moderabor ego.

Ne vaga aut libera nimis sit oratio mea, sed adductis habenis moveam in hoc gyro; quæ posita sunt in suspicionibus, de quibus, si cœpero dicere, pluribus verbis sit disserendum, ea vestris ingeniis conjecturæque committo.

Sed ne longior faciat sermo fastidium; unum ex omnibus ejus officium, persequemur.

Macrob 1. Sat. 24. c. Ita sibi certos sententiæ fines, & velut quædam pomœria effata posuerunt, ultra quæ egredi nefas, &c.

Put. diatr. Verum ne mihi tandem vox; vobis aures pari lassitudine fatiscant.

Pl. 1. ep. 3. 1. Igitur eundem mihi cursum, eundem terminum statuo, idq; jam nunc apud te subsigno, ut, si me longius avehi videris, in jus voces ad hanc epistolam meam, & quiescere jubeas, cum inertiæ crimen effugero.

Put. Diatr. Nunc igitur manum de tabula: quia, Pindari calculo, Justam ad causam tria verba sufficient.

2. l. Pl. epist. Magnitudo rei longam orationem fortasse desiderat; conjunctio vero nostrorum animorum brevitate contenta est.

Apul. de Deo Socrat. Proinde in vestra manu situm est nostra vela sinuare, & mittere; ne pendula, neve flaccida, neve restricta, neve caperata sint.

Florus in prologo. Tamen quia ipsa obstat magnitudo, rerumqe diversitas faciem intentionis abrumpit, faciam quod solent

acien
ro, vi
Sit
nium
balbu
bit.
Sci
rudes
losph
Ec
verbo
cui fe
molet
res er
Qu
futam
tur,a
Vi
latent
lis eve
sa &
Fu
rit,m
Or
tanqu
tanqu
Pu
petit
de gr
rat,
Hi
Pu
Pr
lus,
perfri
Cu
lant,
Se
unita
In
illi fa
latric
Gr
inter
Le
quæ r
tactu
quare

aciem, non arma adferenda duxi; omisso itaque ferro, virgas ac flagella paro. Respice ad hæc.

Sit ingeniosus, sit eloquens, sit exercitatus, sit omnium librorum helluo; tamen aridus appareat & balbus necesse est, cum hæc tam ἀδύνατα sustinebit. Campian 5. Rat.

Scitum est inter cæcos luscum regnare posse. Apud rudes sæpe valet fucata disputatio, quam schola Philosphorum exsibilat. Rat. 9.

Eccũ quos gyros, quas rotas fabricat nugator hic verborum, atque sophismatum architectus? nescio cui formidolosus esse queat, molestus erit fortasse; molestiam prudentia vestra sublevabit, formidinem res eripuit.

Qui sic agunt, nonne se produnt? nonne facilè refutantur? Nonne in consessu talium virorum tenentur, ac minimo negotio constringuntur? Ibid.

Videbitis fore, ut milites istos qui post principia latent, in solem, pulverem, & aciem è suis umbraculis evocatos, non meis viribus, sed valentissima causa & certissima veritate debilitem. Rat. 2.

Fumulos hosce, ad veritatis lucem ubi ventum erit, minime laboriosum erit dispellere.

Origines cyclicorum fundamenta una oratione tanquam machina (ariete) ita commovit, altera tanquam culmine ita labefactavit; &c.

Punctim ferit sæpius quam cæsim, &c. quoties repetit ictum (repetit autem sæpe) toties adversarium de gradu deturbat: non terret tantum cum fulgurat, sed munimenta hostis disjicit. Nigr.

Hi motus animorum atque hæc certamina tanta
Pulveris exigui jactu compressa quiescunt. Virg. 4. Georg.

Prosiliat nunc aliquis factionis adversæ magistellus, attollat supercilia, suspendat nasum, frontem perfricet, quos ille ludos, quos jocos dabit? Camp. 4. Rat.

Cur non prodeunt adversarii, ut eos palam refellant, in quos ranunculi coaxant è cavernulis? Ibid.

Sed fremas & sævias quantum libet; manebit in unitate Ecclesia, &c. Turn. Or.

In anginam ego nunc me velim verti ut veneficæ illi fauces prehendam, atq; enecem sceleſtam stimulatricem. Plaut. Mustell.

Grunniant gulones, gumiæ nostri, quique ætatem inter fercula conterunt; non audio. Put. 1. diatr.

Levia & infima, quibus ludas magis quam lædas; quæ rumpantur & recidant ad primum statim contactum contuitumque strictæ frameæ orationis: quare sic repugno. Ibid.

Quid.

Ibid. Quid ais? Satisne firmum hoc tibi, quisquis es, in rem nostram videtur? an à teipso patrocinium, adversarie, petam?

Diatr. 7. Eloquii tui machinas dejicere repentino nimbo propositum mihi non est; inspicere potius & examinare, an validæ per se & expugnando sint, &c.

Ibid. Quid tu vero? veteres nobis, an novos libros revolvis? Si novos; nulla authoritate convellimur: si veteres; loca & verba profer, uti moveamur: in hac ipsa oratione tua, Platonem, Isocratem, Hesiodum video, & tamen quæro prodeant ipsi, & vocis suffragia coram ponderentur; tuis verbis Plato probat, Isocrates negat, Hesiodus refert: quid si neque probet, neque neget, neque referat? *Semper oculatæ sunt manus nostræ, credunt quod vident, &c.*

12. Diatr. Quæ in singulos effundis, inspiciam obiter, & verborum acrimoniam in os autoris retorquebo.

Ibid. Quid igitur? nodum stringam; obelisco lychnum inferam, veru & lucerna utar. Nam detegenda hæc malitia est, & simul confodienda.

Ibid. Hæc linea premenda erat. Tu omissa hypera pedem sectaris, & laciniam nescio quam apprehendis: fallaci stylo oppugnas quod concessum est, & extra causam esse potest.

Ibid. Enimvero, ut aliquid ageres, agere hic nihil debuisti, vel, ne otiosus esses in tuo choro occupari. Nunc ingenii tui septa transilire voluisti, & de curru delapsus es.

Ibid. Quia nullo ingenio extorquere à pertinaciæ fomite ignem potes, verborum fumo & fuligine molestus es, & rerum lucem involvis.

Diatr. 7. Caput tollet pressum inani quadam argumentorum mole, non oppressum: molem enim magis sentio quam pondus; & verborum insidias potius quam vires. Quid mirum? Sic munita rationibus stetit causa nostra, ut nisi dolo ingenioque tentari non potuerit.

Claudendi.

DIogenes ad Mindios; Claudite portas, O Mindii, ne per amplas portas excurrat oppidulū.

Sen. citat. 7. l. Benef. 1. c. Bonum, mi Liberalis, habeas animum: In manibus terræ; non hic te carmine longo, Atq; per ambages & longa exorsa tenebo.

Turn. l. or. Quare eloquentiæ amorem, quasi quendam igniculum, in vestris hodie animis excitarem, nisi è dignitate

tate eloquentiæ putarem non esse, vel tam pulchræ virgini ambire procos, vel tam potenti dominæ aspectatores conciliare.

Habetis sermonem bene longum hominis utinam non impudentis, illud quidem certe, non nimis verecundi, qui quidem cum te, Catule, tum etiam L. Crasso audiente, de dicendi ratione tam multa dixerim. Cic. 2. de Or.

His autem rebus Sol me ille admonuit, ut brevior essem; qui ipse jam præcipitans, me quoque hæc præcipitem pene evolvere cogit. 3. de Or.

Nec cum Plauto, Jovis magni causa, plausum emendicare statui. Plaut. amph.

Reliqua quæ, &c. si persequerer, non deesset oratio, deessent latera, quibus exclamarem, adeo, &c. O Deam Philosophiam! Turn. Or.

Sed finis sit: neque enim præ lacrymis jam loqui possum, & hic se lacrymis defendi vetat. Cic. pro Mil.

Sed ut unde orsa est in eodem terminetur oratio mea. Cic. pro Marcello.

Non possum, Auditores, pergere, altitudo mysterii superat meæ dictionis tenuitatem, quare non est cur pergam. Orationis igitur vela contraho; vos videritis, &c. utrum, &c. Turn. Or.

Sed dum unitatis rationem ardore probo, &c. non satis vestræ patientiæ consuluisse videar. Idem.

Sed videor non tam vestræ humanitatis quam meæ felicitatis rationem habuisse, qui dum, &c. sim persecutus, in meo gaudio explicando nimis me effuderim: orationi igitur meæ modum statuo, à Deo immortali precatus, ut, &c. Idem.

Quanta ergo? Non queo (Aud.) statuere nec volo dicere: reliquam utriusq; laudem malo venerari tacendo, quam dicendo imminuere. Id. 10. Or.

Quod utinam cum bono aliquo publico sit, voveo & omnia tibi fausta. Put. 62. Epist. l. 2.

De qua non plura dicam, ne vestræ benignitatis aures quæ longius quam statueram provexit orationem meam, diutius obtundam ingratus. Nigron. 1. Or.

Jam vero, ne in vestram humanitatem injuriosa longitudine peccet hæc oratio mea; demittam & complicabo vocis meæ flaccescentis velum, non intermisso benevolentiæ vestræ flatu, sed virium mearum tanquam spiritu deficiente, jaciam anchoram in media navigatione, ut nova paucis post diebus velificatione subeam portum disputationis inchoatæ, atque fidem oppignoratam liberem. Id. 2. Or. 4.

Sed

Turn. Or. Sed ut aliquando extremum habeat oratio mea, finem jam faciam, eo quidem libentius quod mihi vultus vestri, & isti in me occulorum intuitus, spem faciunt vobis causam esse probatam.

Idem. Videtis eo spectare orationem meam, quò debent referri cogitationes, actiones, conatus omnes. Quo? non ad epulas, non ad honores, non ad Zelum. Quam rem expressi notam sacerdotis; hanc exprimite notam, sacerdotes. Quam rem explicavi perfectionem Christiani hominis, hanc explicate Christiani homines. Quam rem ostendi Confessoris summam, lauream Martyris; hanc ostendite summam, confessores, ut lauream consequamini Martyres, quam intuebitur terra, quod fuit confessoris, & stupebit cœlum quod est Martyris.

Quod si ego in his orationis tenebris aggrediar, non solum videar velle vestra abuti humanitate, sed meæ etiam tenuitatis penitus oblitus esse.

Quam ego vobis, Nobiliss. Fratres, gratulor & æternum voveo.

Auson. Paneg. Concludam orationem meam, piissime Auguste, sermonis magis fine quam gratiæ. Namq; illa perpetua est & spacio non transmeabit; terminum calcis ignorat.

Nigr. 3. Or. Igitur finem dicendi faciam: præsertim, cum ex affectuum valle, in Capitolium Rationis ac Mintis ascendere parantem currum orationis meæ, quo pene triumphans invehitur eloquentia, temporis ad dicendum præscripti definitio, timorque satietatis vestri sufflaminat ac detineat.

Rogandi & Petendi.

Senec. 2. Benef. 1. MOlestum verbum, onerosum, & demisso vultu dicendum, *Rogo, &c.*

Nulla res carius constat quam quæ precibus empta est.

Liv. Nam quod ad thesauros Gallicos attinet, rem suapte natura facilem, difficilem vestra interrogatio facit: cur enim quæritis quod scitis cum quod in sinu vestro est, excuti jubetis potius quam ponatis?

Idem. Mihi quoque (quoniam respondi Himilconi, interrogare jus fasque est) velim seu Himilco seu Mago respondeat.

Sidon. ep. 5. lib. 3. Tribuere dignare votis suis, precibus meis, moribus tuis, ut ad soliditatem, *&c.* te patrocinante, proveniat.

Et

Et gratiam tuam tuique ſimilium malo, quam jacto; magiſque ſum tantæ amicitiæ cupitor, quam gloriator: quoniam cupere nemo niſi qui verè putat, poteſt; poteſt vero quivis falſo gloriari. Apol. 3. Florid.

Itaq; C. Cæſar, ſic tibi gratias ago, ut omnibus me rebus à te non conſervato ſolum, ſed etiam ornato, tamen ad tua innumerabilia in me merita, quod fieri jam poſſe non arbitrabar, maximus hoc tuo facto cumulus acceſſerit. *Refertur & ad formam Gratias agendi.* Cic. pro Mar.

Precatus deinde, ſi divus, ſi diva eſſet, qui ſibi præpetem miſiſſet, volens propitius adeſſet. Livius.

Alterum reſponſum, ſalutem, victoriam, lucem & libertatem: alterum ominari horreo quæ ferat.

Extenderem preces, niſi & tu rogari diu nolles, & ego tota hac epiſtola feciſſem. Rogat enim & quidem efficaſſime, qui reddit cauſas rogandi. Plin. ep. 13. lib. 2.

Sed, amabo te, ita perpetuum fama te amet & virtus, ignoſce. Lipſ. 2. cent. cent. 3. ep.

Benigne ad amicitiam provocas, & laudes adjungis: -: è quibus has vix agnoſco, illam appeto pari tecum voto. Idem 5. ep. 2. cent.

Quouſque & tibi & nobis invidebis; tibi maximam laudem, nobis voluptatem? Sine, per ora, *&c.* Plin. ep. 10. l. 2. Plin. 6. l. 8. ep.

In ſumma, noſti facetias hominis, quas velim attendas, ne in bilem & amaritudinem vertat injuria, *&c.* Quanquam quid denunciationibus & quaſi minis ago? quin potius, ut cœperam, rogo, oro des operam, ne ille ſe, quod validiſſime vereor, à me, ego me neglectum à te putem; dabis autem, ſi hoc perinde curæ eſt tibi, quam illud mihi.

In fine orationis, præſides cuſtodeſque imperii Deos, ego conſul pro rebus humanis, ac te præcipue, Capitoline Jupiter, precor ut beneficiis tuis faveas tantiſque muneribus addas perpetuitatem. Audiſti quæ malo principi precabamur, exaudi quæ pro diſſimillimo optamus. Non te diſtringimus votis; non enim pacem, non concordiam, non ſecuritatem, non opes oramus, non honores: ſimplex, cunctaque iſta complexum, unum omnium votum eſt, Salus principis. Plin. paneg. ad Trajanum.

Injurium quippe eſt magnopere flagitare quod ſperes, ne quod eſt voluntarium videatur extortum. Symmach. 36. ep. 1. l.

Gratias tibi agam propediem, Cic. id eſt, non dubito quin præſtiturus ſis quod peto. Voſſ. interp. Cic. 4. l. c. 9.

Gra-

Gratias Agendi & Debendi.

TIbi & ſummæ obſervantiæ & gratiſſimi animi officioſa ſtudia debere me ingenue fateor, & præſtiturum ſanctiſſime recipio.

Qui ſi vitam pro dignitate tua profundam, nullam partem videar tuorum erga me meritorum aſſecutus.

Cui nihil amplius in votis, quam ut ſummæ obſervantiæ, officii, ſtudii, & grati animi argumentum aliquod apud te relinquam teſtatum.

Plurimis me tibi officiis devinctum habes; habes (ita me Deus amet) & ad quævis pro virili alacrem.

Horat. ep. *Dignum præſtabo me etiam pro laude merentis.*

Cic. vid. Maximas tibi omnes gratias agimus, C. Cæſar; majores etiam habemus.

Agel. l 4. Næ ego nequiter ingratus ſim, ſupraq; modum indignus, qui apud tantum Regem in ulla aut laude ſim aut gratia, ſi non cum ſummo obſequio atque obſervantia primam quamque occaſionem captavero teſtificandi, gratias animus meus quam multas habeat, quam plures debeat.

Apul. 3. flor. Qua digna oratione tam honorificam benignitatem tuam celebrem, qua remuneratione dicendi gloriam tui facti æquiparem, nondum hercle reperio. Sed quæram ſedulo & connitar.

Ibid. *Dum memor ipſe mei, dum ſpiritus hos regit artus.*

Nam nunc impræſentiarum (neque enim diffitebor) lætitia facundiæ obſtrepit, & cogitatio voluptate impeditur, ac mens occupata delectatione mavult gaudere quam prædicare. Quid faciam? cupio gratus videri, ſed præ gaudio nondum mihi vacat gratias agere.

Ibid. Quinetiam univerſo ordini veſtro pro ampliſſimis erga me meritis quantas maximas poſſum gratias ago atque habeo.

Cic. pro. Mar. Tantum apud me grati animi fidelis memoria valuit, ut nulla non modo cupiditate, ſed ne ſpe quidem prudens & ſciens tanquam ad interitum rerum voluntarium.

Plin. ep. 12. lib. 10. Cui referre gratiam parem nec audeo quidem quamvis maxime debeam.

Itaque ad vota confugio; Deoſque precor, ut iis quæ in me aſſidue confers, non indignus exiſtimer.

Solvere se quod debebat; & adhuc debere quod solverit. Gratianus Imperator. Paneg. ad Gratianum.

O mentis aureæ dictum bracteatum! O de pectore candidissimo lactei sermonis alimoniam!

Accipe igitur & hos labores nostros C. C. animi grati erga liberalitatem tuam specimen. Majora & me debere & majestatem tuam decere, certo scio: sed in eo fastgio Deus Opt. Max. te collocavit ut animum benevolum ac gratum non minus velis, quam relatam gratiam.

Cui animum gratum quia in materia læta exhibere non contigerat, in ea quam iniquam fortuna esse voluit, magna cum laude, majore cum fide præstitit. Val. Max. 4. l. 7. cap.

Si quis hoc præstiterit, næ ille munus, aurum contra non charum, obtulerit: tantum ab eo beneficium accepisse me profitebor, quantum homini ab homine tribui potest maximum: neque vero sibi detraxerit, quod mihi contulerit; tam gaudebit ille dato, quam ego accepto: gratias agam usquequaq;, referam quoque, si potero, & vicem rependam poscenti: πάντα debebo etiam non poscenti. Tilen.

——*Tibi se semper debebit Jason.* Ov. Met. 7.

Lætus, lubens, laudes ago; & grates gratiasque habeo. Plaut. Trinum.

Ago tibi gratias, Imp. Auguste, si possem etiam referrem. Sed nec tua fortuna desiderat remunerandi vicem, nec nostra suggerit restituendi facultatem. Auson. pan. ad Gratian.

Quorum nomine, quia non queo tantum persolvere gratiarum, quantum debeo; saltem tibi ago gratias quam possum maximas debendo magis quam loquendo. Nigr. 1. or.

Tibi vota solvam gratias (ut Diis solet) sed sentiendo, quam loquendo plenius. Et gratiarum non minima pars hæc erit, Differre grates; ut cito jussa exequar. Alab. Rox.

Annon properandum mihi erat, ut pro eo honore vobis multas gratias dicerem, pro quo nullas preces dixeram? Non quin magnitudo Carthaginis mereatur etiam precem à philosopho pro honore, sed ut integrum & intemeratum vestrum esset beneficium, si nihil ex gratia ejus mea petitio defregisset: id est, ut usquequaque esset gratuitum: Neque enim aut, &c. Apul. 3. flor.

Hanc unam Cæsar habeo injuriam tuam; effecisti ut viverem & morerer ingratus. Furnius Sen. 2. l. de Benef. 25. c.

impetrata

impetrata venia patri suo Antonianas partes secuto ab Augusto, *&c.*

Lipſ. Cent ep. 14. Quid scribam? gratias agere me? ne concipio quidem:& affecisti me,in summo hoc beneficio, unâ hac injuria, ut vivendum & moriendum sit ingrato.

Plin. 3. Ep. 7. l. Hunc hominem adpetentissimum tui (mihi crede) complectere, apprehende, imo & invita, ac sic ama, tanquam gratiam referas: neque enim obligandus, sed remunerandus est in amoris officio, qui prior cœpit.

Plin. 13. ep. 2. l. Et tu occasiones obligandi mea avidissimè amplecteris & ego nemini lubentius debeo.

Ibid. Amatur à me plurimum, nec tamen vincitur.

Ibid. Beneficia tam grate interpretatur, ut dum priora accipit, posteriora mereatur.

Plin. 4. l. 1. ep. In hoc ego ut referrem gratiam (nam vinci in amore turpissimum est,) *&c.*

Lipſ. ep. 1. cent. Enimvero tu rem & verba simul ad me mittis; ego quid nisi verba? Pudet gratias agere, tam expositæ, tam obviæ beneficientiæ; quæ, ut fontes sponte irrigat & dimanat.

Horat. 1. od. 4. l. *Quod spiro & placeo (si placeo) tuum est.*

App. 11. Met. Irremunerabili quippe beneficio oppignoratus.

Sidon. 8. l. 6. epist. Equidem, in quantum fieri præter jactantiam potest, gaudeo præstantissimi viri authoritate, si certus est; amore, si fallitur.

Nero apud. Tacit. 14. Annal. Et tu quidem erga me munera, dum vita suppetet, æterna erunt.

Ælian. v. hist. 4. l. 7. c. Diogenes acceptis paucis nummis à Diotymo Carisio, dixit, Dii tibi dent animo quantum cupis ipse, virumque, Atque domum.

Plaut. Capt. Dii tibi omnes omnia optata afferant, cum me tanto honore honestas, cumque à vinclis eximis.

Ap. 12. Met. At ego referendis tuis laudibus exiguus ingenio, & adhibendis sacrificiis tenuis patrimonio: nec mihi vocis ubertas ad dicenda quæ de tua Majestate sentio, sufficit, nec ora mille, linguæque totidem, vel indefessi sermonis æterna series: ergo, quod solum potest religiosus quidem sed pauper, efficere curabo; divinos tuos vultus, numenque sanctissimum intra pectoris mei secreta conditum, perpetuo custodiens imaginabor.

Plin. paneg. Ut intelligam etiam atque etiam enitendum mihi, ut hunc consensum vestrum complectar, & teneam, & indies augeam.

Opem

Opem Offerendi & Pollicendi.

FAc me certum quid tibi sit; juvabo te aut re, aut opere, aut consilio bono. Plaut. Ps.

Omnes tibi, ut pro aliis etiam loquar quod de me sentio, quoniam subesse aliquid putas quod cavendum sit, non modo excubias & custodias, sed etiã laterũ nostrorum oppositus, & corporum, pollicemur. Cic. pro Mil.

Si quid erit quod mea tibi possit ars efficere, & impera, & factum puta. Teren.

Nam de me illud vobis habeo polliceri, me beneficiis vinci posse, amore & egregia voluntate non posse; quod hoc sit in mea voluntate, illud in fortunæ arbitrio situm: nam bene merendi semper voluntas adest, facultas non semper.

Itaque si quid labori, vigiliarumque adjici possit, certantem secum ipsum annisurum, ut tanto de se consensu civitatis opinionem, quæ maxima sit, etiam constantem efficiat.

Respondit, & milites ex formula paratos esse, & si pluribus opus esset, plures daturos; & quicquid aliud imperaret velletque Pop. Rom. enixe facturos: ad id sibi neque opes deesse, animum etiam superesse. Livius.

Ἐι πλέον εἶχον, πλέον ἐδίδουν. Græcus quidam Augusto. Macr. Sat.

Dices; Oportet me tuis rebus ut meis uti: etiam, sed perinde illis ac meis parco. Plin. ep. 28. l. 6.

Proin studii certius est indicium, supra vires niti, quam viribus ex facili uti; alter enim quod potest præstat, alter etiam plus quam potest. Val. Max. 4. l. 8. c.

Reliquum est, ut ad omnia quæ tui velint ita sim præsto, ut me non solum omnia debere tuâ causâ quæ possum, sed ea quoque quæ non possum, putent. Cic. epist. ad Marcel. 8. l. 4

Reddam vicem si reposces: reddam, si non reposces. Plin. 9. ep. l. 2.

Interea temporis, me vestræ Celsitudini obsequiis omnibus, sincerè pro eo ac debeo, & totum, dedo.

Hunc meis laboribus quà meliorem quà illustriorem redditum, Augusto nomini tuo inscripsi; & quæ antiqua formula votorum est, Libens merito donavi, dedicavi.

Ut ad constituendum ejus imperium contendisse virtus & fortuna viderentur. Flor. prol.

Ut jure sacrerdotii precari deos pro te publicè possim, quos nunc precor pietate privata. Plin. 13. epist. l. 10.

Causam meam nesciens agit, qui à me ad vos literas portat. Nam dum votivi mihi sit gerulus opportunus officii, beneficiũ præstat quod se arbitratur accipere. Sidon. 5. ep. 6. l.

Laudandi.

ITa eloquens ut nemo sapientior, ita sapiens ut nemo eloquentior : perfectus utrobique magi-ster, & tam prudentiæ fructu abundans, quam di-ctionis flore gratiosus.

Nigr. de Cic. Ille omnium generum, causarum, & locorum ora-tor, mens curiæ, vox fori, lingua judiciorum ; om-nium gentium defensor, cunctorum miserorum & calamitosorum patronus.

Non rhetor aut philosophus ex vulgo, sed vel ora-tor natus in philosophiæ spatiis, vel philosophus flo-rens, ex eloquentiæ myrotheciis.

Juli literatorum optime, & optimorum literatis-sime. Omne tulit punctum.

Vir inter optimos nobilissimus, inter nobilissimos optimus ; inter utrosque doctissimus.

Vir ut omnibus virtutibus, ita humanitatis quoq; laudibus instructissimus.

Omnibus virtutis numeris dives.

Inter bonos optimus, inter doctos doctissimus.

Magis suo merito quam fortunæ beneficio mag-nus.

Avi tui (quanti viri, Deus bone !) hæres es.

Credite, optimi, &, in quantum opus est, disertis-simi viri.

Hæc tantis animi dotibus reliquis omnibus præsti-tit, ut in dubio esset, majorene corporis venustate, an mentis virtute esset ; in ea tamen nihil admirabilius, quam quòd virum incredibili amore prosequeretur.

Val. Max. Demosthenes, cujus commemoratio nomine, maxi-mæ eloquentiæ consummatio audientis animo obo-ritur.

Cic. pro. Cœlio. Quæcunque in Equite Rom. dignitas esse possit, quæ certe possit esse maxima, ea semper in M. Cœl. habita est summa, hodieque habetur.

Quorum ipsa nomina sunt instar æterni triumphi.

Nec vox hominem sonat, O Dea certe !

Qui simulac pedem limine extulerat, omneis pro-pe cives virtute, gloria, dignitate superabat.

Per totum vitæ spatium optimus est habitus, sed melior tamen fuit quam habitus est.

Ita ut quantum operibus tuis diuturnitas detra-het, tantum afferat laudibus.

Cic. pro. Rosc. Com. Qui, medius fidius (audacter dico) plus fidei quam artis, plus veritatis quam disciplinæ possidet. in se quem Pop. Rom. meliorem virum quam histrio-nem

nem esse arbitratur: qui ita dignissimus est scena propter artificium, ut dignissimus sit curia propter abstinentiam.

Magis mea adolescentia indiget illorum bona existimatione, quam illorum severissima senectus desiderat meam laudem. Ibid.

At in quem virum? qui tanta virtute & integritate fuit, ut etiam illis temporibus optimis, cum hominem invenire nequam neminem posses, solus tamen frugi nominaretur, &c. Gracchus, cogis me, inquit, dicere inimicum meum frugi. Cic. pro Fronteio.

O perpulchram formam! Angeli videtur, non hominis, & tamen sacerdotis est, non Angeli; seu potius & Sacerdotis, & Angeli. Turn. 8. or.

Laudes illius numerandi potius quam poliendi (illud enim possunt aggredi, hoc assequi nullus.) Idem or. 11.

Non ferret tamen artis præsciptio, minutiora illa recensere, cum laudum maximarum torrens quidam me transversim abripiat. Ibid.]

Non cecidit nobis pupula hominis insignis ostro, &c. sed non invenio vocem qua meam notionem exprimam. Princeps fortasse hominum, Grammaticè satis; Gemma Sacerdotum, Rhetoricè; Aristoteles quadratus, Philosophicè; cecidit miraculum hominis. Or. 14.

Ut putem me nativæ principis germanæq; virtuti lituram inspersurum aut labem, si ei ex gente laudem viliter emendicavero. Ibid.

Quanquam male pono momentum in una ejus voce, qui tota vita ita dixit, ita fecit, ut & vita verbo, & verbum vitæ, & utrumque fidei fecerit fidem.

Laudare hic memoriam, ille doctrinam, cuncti religionem. Macrob. 1. Sat. 24. c.

Vir meo judicio magnus, etiamsi maximis comparetur. Sen. 7. benef. 3.

Quem mihi videtur rerum natura nostris tulisse temporibus, ut ostenderet nec illum à nobis corrumpi, nec nos ab illo corripi posse. Sen. 7. ben. 8.

Qua puella nihil unquam festivius, amabilius, nec modo longiore vitâ sed prope immortalitate dignius vidi. Plin. 16. Epist. 5. l.

Quis ita affectet singula, ut tu imples omnia? Quid enim aliud es quam ex omni bonarum artium ingenio collecta perfectio. Sidon.

Facilitate sæpius quam industria commendatur. Quint. 10. l. 1. c.

Magna Isæum fama præcesserat, major inventus est, &c. Plin. 3. ep. 2. l.

Quare cum vir bonus ab omnibus censeatur, Sidon. 4 ep. 4. l.

non est homo pejor, si non est optimus.

Sidon. 17. epist. l. 4. Consummatissimum virum, cunctarumq; virtutum conscientia, & fama, juxta beatum.

Put. diatr. 7. Cujus ut facta, exempla; sic verba, dogmata sunt: in historiam utraque referenda ut æterna sint.

Plaut. Capt. Quantum est hominum optumorum optume.

Val. Max. 2. l. 4. 2. Delapsa cœlo sydera hominibus si se offerant, venerationis amplius non recipient.

Put. 4. diatr. Prisci candoris & humanitatis exemplum, gentis urbisque suæ gemma resplendens.

Plin. 26. ep. l. 6. Quo melior fingi ne voto quidem poterat.

Quo nihil verius, nihil simplicius, nihil candidius, nihil fidelius novi.

Pl. ep. 9. l. 2.

Sidon. 13. ep. 8. l. De laudibus tuis cum canat multa, plus reticet.

Dictorum sanctitatem factorum constantia commendabat. Unum hoc difficile judicium, utra in eo virtus major, morum an scientiæ.

Camp. rat.

Idem. Cui vivo & mortuo innocentiæ fama constitit.

Solin. c. 8. Multa præterea pollentissimis ingeniis edisserta, quæ præterire, quam inferius exequi, tutius duximus.

Ov. 7. Met. de Theseo. *Si titulos annosque tuos numerare velimus,*
Facta prement annos——

Put. 1. l. 1. ep. Tu unus instar omnium es, qui tot unus virtutibus abundas, ut unus omnium laudes exhaurias.

Apul. 3. Flor. Quibusnam verbis tibi, Æmiliane Strabo, vir omnium qui unquam Numantiæ fuerunt, aut sunt, aut etiam erunt, inter optimos clarissime, & inter clarissimos optime, inter utrosqe doctissime.

Apu 4. Flor. Viri inter se mutuo, & vobis & utilitatibus publicis merito amicissimi, doctrina & eloquentia & benevolentia paribus: incertum modestiane quietiores, an industria promptiores ac honoribus clariores. Quibus cum sit summa concordia, tamen hæc sola æmulatio, & in hoc unum certamen est, uter eorum magis Carthaginem diligat, atque summis medullitus viribus contendent ambo: vincitur neuter.

Paneg. ad Max. & Constant. Nec tamen miranda ista in te est, Maximiane, animi magnitudo, in quem dii immortales tanta congesserunt, & naturæ bona & ornamenta fortunæ, ut quamvis maxima largiaris, ita penes te sint omnia, quasi eas solus obtineas.

Sen. de Cic. præf. ad 1. l. controv. Illud ingenium quod solum Pop. Rom. par imperio suo habuit.

Ibid. Nemo plus ingenio suo imperavit, nemo plus indulsit.

Put. 7. diat. Euphanti sodales sunt elegantiæ & deliciæ meræ; quibus an quid suavius amœniusq; Natura produxerit,

rit, jure dubites: habet uterque quicquid mereri invidiam possit, imo vincere.

De quo narrantur plurima bona: atque ea quidem à plurimis bonis. Sid.ep.8.l.7.

Magna hæc laus est, laude non corrumpi; malle animi illum fructum conscientiæ horreo conditum, quam rumoris aura ventilatum, sparsumque. Cic.ep.12.l.5 Sen.ep. 103. Put.ded. ad. 1.diatr.

Virtute tua, & doctrina excitor: quam utramq; ita conjungis,& exeris in patriæ & commune bonum, ut boni quique te ament, admirentur omnes. Id.4.ep. l. 1.

Singularem in tanta dignitate modestiam, in consiliis ineundis prudentiam, in capiendis religionem, in exequendis vigilantiam, in congressibus publicis animi presentiam, in privatis lenitatem,in sermonibus eruditionem, in verbis leporem, in moribus suavitatem, &c. Morin.

Cujus actiones omnes, maximas, minimas, Gratia virtutesq; deperibant adeo, ut earum gloriam utræque ambiguo certamine vendicare sibi viderentur. Idem.

Ille meus, ille tuus, ille omnium,occidit. Amor & delicium, hactenus meum,tuum, omnium,nunc meorum. Put. 13. ep. l. 3.

Ut si quis magnitudinem imperii cum annis conferat,ætatem ultra putet. Flor. prol.

Quibus contigit diem illum triplici gaudio lætum celebrare, qui principem abstulit pessimum, dedit optimum, meliorem optimo genuit. Plin. ad Trajan.

Huic ego nihil per me accessurum putavi:& tamen deesse nolui, sciens judicio erga illum tuo nihil adjici posse, si scriberem; decessurum aliquid tamen meo officio, si tacerem. Symmach. 20. ep. 1. l.

Sed utcunq; virtutis tuæ operá curiosæ posteritatis oculis artificium manus reddat, cum tu vel Alpium dorsa superantem, vel, &c. Hæc pictorum atque fictorum assequatur imitatio: Clementia imp. quo cœlo, quo pigmento, quo ære,amore ducetur? Qua tu ipsius victoriæ victor ita omnem cum armis iram deposuisti, ut ceciderit nemo post bellum. Pacat. paneg. ad Theodos.

Vituperandi.

Foeminæ plusquam virili audacia inverecundæ, viri plusquam muliebri mollitie ac turpitudine effœminati. Cic. 2. in Verr. 3.

Homo factus ad istius libidines.

At homo interior, ignavior,magis vir inter mulieres nequam, impura inter viros muliercula proferri non potest. Ver.

Cic. pro Quinctio. C. Cassius (nunquam sine præfatione publici parricidii nominandus,) &c.

Cum ei natura nihil melius quam vocem dedisset, pater nihil præter libertatem reliquisset: vocem in quæstum contulit; libertate usus est, quò impunius dicax esset.

Cic. pro Rosc. Comœdo. Oro atque obsecro vos qui utrumq; nostis, vitam inter se utriusque conferte; qui non nostis, faciem utriusque considerate. Nonne ipsum caput & supercilia illa penitus abrasa olere malitiam & clamitare calliditatatem videntur? Nonne ab imis unguibus usque ad verticem summum, si quam conjecturam affert hominibus tacita corporum figura, ex fraude, fallaciis, mendaciis constare totus videtur? Qui idcirco capite & superciliis semper est rasis, ne ullum pilum viri boni habere dicatur, &c.

I. Pic. Mirand. Sordidos, rudes, incultos; quos nec vixisse viventes, nedum extincti vivant; &, si nunc vivant, vivere in pœnam & contumeliam.

Tertul. Apol. 4. 4. c. De vestris semper æstuat carcer; de vestris semper metalla suspirant; de vestris semper bestiæ saginantur; de vestris semper munerarii noxiorum greges pascunt.

Asseverandi & Obtestandi.

Cic. 4. Verr. NOn mehercule criminis augendi causa dicam, Judices; sed quem accepi ipse oculis animoque sensum, hunc vere apud vos, & ut potero planissime exponam.

Tarn. 11. Or. At ne putetis hæc non tam dici à me syncere ad veritatis involutam notionem explicandam, quam oratorie ad laudes ejus exaggerandas.

Nolite, quæso, Judices, brevitate orationis meæ potius, quam rerum ipsarum magnitudine, crimina ponderare. Sed sistitis fortasse hic cogitationem vestram: cogitate adhuc, quod vultis maximum, vincam profecto cogitationem vestram. En.——

Corrigendi.

Liv. 3. dec. 8. l. EAm opinionem si ratio labefactârit, si veritas extorserit: ne difficiles vos præbeatis.

Invitus ea tanquam vulnera attingo; sed nisi tacta, tractataque, sanari non possunt.

Plin. 5. ep. 7. In summa (cur enim non aperiam tibi vel judicium meum, vel errorem?)

Tilen. Plusquam Chironium ulcus non contentus scalpro meo

meo aperuisse, sed medicari etiam pro virili aggressus sum.

Epanorthosis.

Defendere (si hoc est defendere, & non, &c.)

Hanc excogitavit rationem (si hæc ratio potius quam amentia nominanda est.)

Aufert: imprudens huc incidi Jud. emit, non abstulit, nollem dixisse. Cic. Verr.

Sic vixit ut muliebria quotidiè convivia essent, vir accumberet nemo præter ipsum & prætextatum filium; tametsi rectè sine exceptione dixerim, Virum, cum isti essent, neminem fuisse.

Non hospitii jus; sed quid ego hospitii jura in hac tam immani bellua commemoro.

Quascunq; Martyres subierunt pœnas (subierunt maximi maximas.) Turn. or.

Humilitas tam fuit depressa in terram, seu potius tam fuit erecta in cœlum, ut primas præripuerit omnibus, secundas vix reliquerit ulli, Ibid.

Hortandi, Suadendi, & Consulendi.

PRudenter & te dignum feceris, si à scopo virtutis non declines.

Facilius est currentem (ut aiunt) incitare, quam languentum commovere.

Macte virtute, hac pietate in patrem patriamque T. Manli esto. Macti virtute milites Rom. estote. Liv. 2.

Καὶ σὺ ἄλκιμος ἔσσ' ἵνα τίς σε καὶ ὀψιγόνων εὖ εἴπῃ· Pallas ad Telemachum. Hom. Odyss. 8.

Non sibi cohortandum Sulpitium & Cottam, sed magis utrumque collaudandum videri, quod, &c. Quamobrem pergite ut facitis, adolescentes: atq; in id studium, in quo estis, incumbite, ut & vobis honori, & amicis utilitati, & reip. emolumento esse possitis. Cic. 1. de Or.

Vos vero è juventute ista ad summa venietis, si à stirpe & indole non deflectatis, si rectam hanc semitam, quam calcare cœpistis, insistere pergatis, semitam, inquam, literarum ad serena sapientiæ templa stratam. Put 5. diatr.

Sed & reficit audientem certo singularum partium fine, non aliter quam facientibus iter multum detrahunt fatigationis notata inscriptis lapidibus spatia. Nam & exhaustis laboribus, nosse mensuram, voluptati est; & hortatur ad reliqua fortius exequenda, scire quantum supersit. Quintil. l. 4. c. 5.

Cic. pro Quincto. C. Cassius (nunquam sine præfatione publici parricidii nominandus,) &c.

Cum ei natura nihil melius quam vocem dedisset, pater nihil præter libertatem reliquisset: vocem in quæstum contulit; libertate usus est, quò impunius dicax esset.

Cic. pro Rosc. Comœdo. Oro atque obsecro vos qui utrumq; nostis, vitam inter se utriusque conferte; qui non nostis, faciem utriusque considerate. Nonne ipsum caput & supercilia illa penitus abrasa olere malitiam & clamitare calliditatatem videntur? Nonne ab imis unguibus usque ad verticem summum, si quam conjecturam affert hominibus tacita corporum figura, ex fraude, fallaciis, mendaciis constare totus videtur? Qui idcirco capite & superciliis semper est rasis, ne ullum pilum viri boni habere dicatur, &c.

I. Pic. Mirand. Sordidos, rudes, incultos; quos nec vixisse viventes, nedum extincti vivant; &, si nunc vivant, vivere in pœnam & contumeliam.

Tertul. Apol. 4. 4. c. De vestris semper æstuat carcer; de vestris semper metalla suspirant; de vestris semper bestiæ saginantur; de vestris semper munerarii noxiorum greges pascunt.

Asseverandi & Obtestandi.

Cic. 4. Verr. NOn mehercule criminis augendi causa dicam, Judices; sed quem accepi ipse oculis animoque sensum, hunc vere apud vos, & ut potero planissime exponam.

Turn. 11. Or. At ne putetis hæc non tam dici à me syncere ad veritatis involutam notionem explicandam, quam oratorie ad laudes ejus exaggerandas.

Nolite, quæso, Judices, brevitate orationis meæ potius, quam rerum ipsarum magnitudine, crimina ponderare. Sed sistitis fortasse hic cogitationem vestram: cogitate adhuc, quod vultis maximum, vincam profecto cogitationem vestram. En.——

Corrigendi.

Liv. 3. dec. 8. l. EAm opinionem si ratio labefactârit, si veritas extorserit: ne difficiles vos præbeatis.

Invitus ea tanquam vulnera attingo; sed nisi tacta, tractataque, sanari non possunt.

Plin. 5. ep. 7. In summa (cur enim non aperiam tibi vel judicium meum, vel errorem?)

Tilen. Plusquam Chironium ulcus non contentus scalpro meo

meo aperuisse, sed medicari etiam pro virili aggressus sum.

Epanorthosis.

Defendere (si hoc est defendere, & non, &c.)

Hanc excogitavit rationem (si hæc ratio potius quam amentia nominanda est.)

Aufert: imprudens huc incidi Jud. emit, non abstulit, nollem dixisse. Cic. Verr.

Sic vixit ut muliebria quotidiè convivia essent, vir accumberet nemo præter ipsum & prætextatum filium; tametsi recte sine exceptione dixerim, Virum, cum isti essent, neminem fuisse.

Non hospitii jus; sed quid ego hospitii jura in hac tam immani bellua commemoro.

Quascunq; Martyres subierunt pœnas (subierunt maximi maximas.) Turn. or.

Humilitas tam fuit depressa in terram, seu potius tam fuit erecta in cœlum, ut primas præripuerit omnibus, secundas vix reliquerit ulli, Ibid.

Hortandi, Suadendi, & Consulendi.

PRudenter & te dignum feceris, si à scopo virtutis non declines.

Facilius est currentem (ut aiunt) incitare, quam languentum commovere.

Macte virtute, hac pietate in patrem patriamque T. Manli esto. Macti virtute milites Rom. estote. Liv. 2.

Καὶ σὺ ἄλκιμος ἔσσ', ἵνα τίς σε καὶ ὀψιγόνων εὖ εἴπῃ· Pallas ad Telemachum. Hom. Odyss. 8.

Non sibi cohortandum Sulpitium & Cottam, sed magis utrumque collaudandum videri, quod, &c. Quamobrem pergite ut facitis, adolescentes: atq; in id studium, in quo estis, incumbite, ut & vobis honori, & amicis utilitati, & reip. emolumento esse possitis. Cic. 1. de Or.

Vos vero è juventute ista ad summa venietis, si à stirpe & indole non deflectatis, si rectam hanc semitam, quam calcare cœpistis, insistere pergatis, semitam, inquam, literarum ad serena sapientiæ templa stratam. Put 5. diatr.

Sed & reficit audientem certo singularum partium fine, non aliter quam facientibus iter multum detrahunt fatigationis notata inscriptis lapidibus spatia. Nam & exhaustis laboribus, nosse mensuram, voluptati est; & hortatur ad reliqua fortius exequenda, scire quantum supersit. Quintil. l. 4. c. 5.

Cic. ad Attic. 3. l. Quid te aut horter, quod facis; aut agam gratias, quod non expectas?

Qui monet ut facias id quod facis, ille monendo
Laudat & hortatu comprobat acta suo.

Me ad melioris sortis aleam movent & hortantur.

Plin. paneg. ad Trajanum. Facias ista semper, nec unquam in hoc opere aut animus tuus aut fortuna lassetur.

Ibid. Faciebas ergo, cum diceres optimos: nec ipsorum modo vita à te, sed judicium Senatus comprobatur.

Plin. 17. ep. 5. l. Multum ac diu exosculatus adolescentem, qui est acerrimus stimulus monendi, laudibus incitavi, pergeret qua cœpisset: lumenque quod sibi majores sui prætulissent, posteris præferret.

Tertul. de cultu fœm. c. 12. Meditemur duriora, & non sentiemus: relinquamus lætiora, & non desiderabimus: stemus expediti ad omnem vim, nihil habentes quod relinquere timeamus, retinacula sunt ista spei nostræ.

Camp. rat. 10. Aurum, gloriam, delicias, Veneres, contemnite. Quid enim aliud ista sunt quam terrarum illia, canorus aer, popina vermium, bella sterquilinia, &c.

Plin. 23. ep. 6. l. Neque enim cuiquam tam clarum statim ingenium est ut possit emergere, nisi illi materia, occasio, fautor etiam commendatorque contingat.

Idem. 4. epist. 8. l. Proinde immitte rudentes, pande vela, ac si quando alias, toto vehere ingenio. Cur enim non ego quoque poeticè cum poeta.

Idem. 24. epist. l. 8. Accedit, quod tibi certamen est tecum——

Idem 9. l. 3. ep. Hæc ego tecum, quæ quotidie mecum; ut desinam mecum, si dissenties tu: quanquam non dissenties, ut qui semper clarum aliquid & immortale mediatris.

Sidon. l. 5. epist. 1. Nam satis eminet meritis ingenii proprii, qui fuerit fautor alieni.

Sid. 20. ep. l. 5. Gratulor tibi, quod istis moribus vivis ut necesse habeas electionem tui timere, laudo efficaciam.

Putean. ad Senat. Mediolan. Vos modo marcescere ætatis vestræ florem, ne sinatis; sed magno animo gradimini, ne citra annos ingenium consistat. Cogitate quam spem alatis, & quo viatico vobis utendum. Ad Theol. Jurispr. Medic. transitis? literarum hæc studia vos dirigent. Ad Remp. & latum clavum? ducent. Ad militiam & arma? hinc præcepta, hinc exempla suppetent. Sed quid ego ista copiosius? Bonas literas amare & tractare æque necessum est, ac non necessum laudare apud amantes.

Nigr. or. 1. Contendite honorario certamine cum ipsa Natura, ut

ut quantum illa contulit artificium ad orationis munia, tantum vos item adhibeatis artem ad absolutionem operis.

Ita disciplinæ belli assuescas domi, ut aliquando ex aula pergas ad castra; ex umbra in solem; è palestra in aciem; atque è ludicris pugnis in vera prœlia descendas: & lusoriis ornamentis in arma decertatoria commutatis, vel æques majores, vel etiam superes. Ibid.

Laudo vestrum animum, conatus probo, commendo sedulitatem: vobis in tam fructuoso labore studii perservantiam exopto, mihi jucundissimam, gratissimam parentibus, vobis ipsis utilissimam; quam si retinueritis. Nigr. Or. 7.

Exclamandi, Querendi, Detestandi.

O Fallacem hominum spem, fragilemque fortunam, & inanes nostras contentiones! quæ in medio spatio sæpe franguntur & corruunt, & ante in ipso cursu obruuntur, quam portum conspicere potuerunt. Tul. de Or. 3.

O clementiam Pop. Rom. seu potius patientiam miram ac singularem! 6 Ver.

O scelus! O portentum in ultimas terras exportandum! non enim potest ea natura quæ tantum facinus admiserit, hoc uno scelere esse contenta: necesse est semper aliquid ejusmodi emoliatur; necesse est, &c. Act. 2. in Verr.

Quæ vox? quæ latera? quæ vires hujus unius criminis querimoniam possunt sustinere—— 5. in Verr.

Me Christe! —— me Deus!

Omnia, Judices, in hac causa sunt misera & indigna, nihil tamen acerbius & iniquius, quam—— Pro Rosc. Amer.

O divinan authoritatem, quam dum cogito, mente concido! O divinam potestatem, quam dum effero, lingua hæreo! Turn. or. 10.

Stupeo P. C. necdum satis aut oculis meis, aut auribus, credo: atque identidem me an audirem an viderim interrogo. Plin. ad Trajanum.

Horror, & stupor, ubi estis? ubi lacrymæ & comprolationes? ubi planctus & ejulationes? cui tam è pumice oculi, aut ita ex chalybe præcordia, ut non in lachrymas solutus totus fluat, fleatque?

Nec unquam fando auditum, & omnium, quæ monstra dicuntur, monstrosissimum. Macrob. 5. 17.

Ingens, atrox, horridum facinus! quale nec antiquitas

quitas vidit, nec credent posteri; omnium denique flagitiorum compendium, in ferrei hujus seculi faeces reservatum.

Monendi.

QUæ mihi commendas, ea tantæ mihi curæ sunt, ut me admoneri nolim, rogari vel sine magno dolore vix possim.

Tul. 6. Verr. Quamobrem te quoque, Hortensi, qui monendi locus est ex hoc loco moneo, videas etiam atque etiam, & consideres quid agas, quo progrediare, quem hominem & qua ratione defendas, &c.

Videte igitur utrum sit æquius.

Quare si etiam monendi estis à me, quod non estis, Jud. video hoc leviter, pro mea authoritate vobis præcipere posse, ut——

Divinat. in Verr. Video non te sed hunc librum esse responsurum quem monitor tuus hic tenet: qui si recte monere volet, suadebit tibi ut hinc discedas, neque mihi verbum ullum respondeas.

Non enim exprobrandi causa sed commonendi gratia dicam.

Ita irritatis militum animis subdere ignem & materiam seditioni non esse ætatis, non prudentiæ ejus.

Cic. Fam. ep. 50. l. 4. Neque monere te audeo præstanti prudentia virum, nec confirmare, &c.

Apul. de Deo Socratis. Enimvero Socrates utpote vir apprime perfectus ex sese, & ad omnia sibi congruentia officia promptus, nullo adhortatore unquam indigebat; at vero prohibitore nonnunquam, &c.

Qui monet, ut facias, quæ jam facis, ille monendo
Laudat, & hortatu comprobat acta suo.

Sidon. ep. 30. l. 5. Redde te tamen expectantium votis, expetentiumque charitatem proba, qui jam probasti pudorem.

Excusandi.

QUod mihi consuevit in cæteris causis esse adjumento, id quidem in hac causa deficit; nam quo minus ingenio possum, subsidium mihi diligentiam comparavi: quæ quantum sit, nisi tempus & spatium datum sit, intelligi non potest; & tot. Exord. pro Quinctio.

Si vires desint, tam æquum est æquos vos adversum me esse, quam ego adversus magnum illum Deum sum, quem scio non uni omnia dedisse.

Ego infirmitatis meæ deterritus conscientia.

Culpam

Culpam deprecari, aut noxæ me eximere non possem, si repulsam à me patereris.

Amœnitates vero & copias, ubertatesque verborum Latina omnis facundia vix quidem indipisci potuerit : mea tenuitas nequaquam. A.G. Pharvo.

Quantum oratione mea nunquam æquem, quantum scribendo non consequi possum.

Enimvero mirari satis non queo etiam te hæc desiderare, quæ neque ego teneo, uti ii qui docent, neque sunt ejus generis, ut si optime tenerem digna essent sapientia & auribus vestris. Cic. de Orat.

Qui ad illa arma fato fuimus nescio quo Reip. misero funestoque compulsi, etsi aliqua culpa tenemur humani erroris ; à scelere certe liberati sumus. Pro Marcel.

Judicavit à plerisque ignoratione potius, & falso atque inani metu, quam cupiditate aut crudelitate civile bellum esse susceptum.

Non cupiditate, præsertim aut pravitate aliqua lapsis, sed opinione officii, stulta fortasse, certe non improba, & facie quadam Reip. Pro Marcel.

Quo in negotio, tamen illa me res, judices, consolatur, quod hæc quæ videtur esse accusatio mea, non potius accusatio quàm defensio existimanda est, &c. defendo enim multos, &c. Cic. divinat. in Verr.

Verum id mihi non sumo, judices, & hoc non modo in oratione mea non pono, sed ne in opinione quidem cujusquam relinquo meæ, &c. Ibid.

Cum vero, &c. profecto vereri non debeo ne quis hoc quod facio, non existimat, summi officii ratione impulsum coactumque suscepisse.

Abs te peto, Oppianice, ut me invitum de patris tui causa dicere existimes, adductum fide atque officio defensionis. Etenim tibi si in præsentia satisfacere non potuero, tamen multæ mihi ad satisfaciendum reliquo tempore facultatis dabuntur. Cluentio nisi nunc satisfecero, postea mihi satisfaciendi potestas non erit. Cic. pro A. Cluent.

Agnosco equidem me lyram Apollinis nunquam tetigisse. Mallem sane confiteri veram ignorantiam, quam profiteri vanam scientiam.

Oratione(quam è temporis vestigio natam & quasi inter prima labra vix dixero me commentatum fuisse) perstrinxi.

Quæ quidem omnia quoniam insuavis materia devenustat, lectio benigna conciliet. Auson. præf. ad 12. Edyl.

Perlege hoc etiamsi operæ est frivolum & nullius precii opusculum ; quod nec labor excudit, nec cura limavit, Id. ad 3. Edyl

limavit, sine ingenii acumine & moræ maturitate.

I.l.ad.14 Eid. Igitur cui hic ludus non placet, ne legerit; aut quum legerit, obliviscatur; aut non oblitus ignoscat.

Tacit. Annal. 16. Etiamsi bella externa, & obitus pro Rep. mortes tanta casuum similitudine memorarem; neq; ipsum satias cepisset, aliorumq; tædium expectarem, quamvis honestos civium exitus, tristes tamen & continuos aspernantium. At nunc patientia servilis, tantumque sanguinis domi perditum, fatigant animum & tristitia restringunt, &c.

Pacat. Paneg. Theodos. d. Huc accedit auditor Senatus, cui cum difficile sit, pro amore quo in te præditus est, de te satisfieri; tum difficilius pro genita atque hæreditaria orandi facultate, non esse fastidio rudem hunc & incultum Transalpini sermonis horrorem: præsertim cum absurdæ sinistræque jactantiæ possit videri, ostentare facundiam, quam de eorum fonte manantem in nostros usque usus derivatio sera traduxit.

Ibid. Ita dum obsequio interpretor impudentiam, dum in eundem hominem non convenire puto gaudium & silentium, duas res diversissimas junxi, metum & temeritatem.

Apul. apol. 1. De eloquentia vero, si qua mihi fuisset, neq; mirum neque invidiosum deberet videri, si ab ineunte unis studiis literarum ex summis viribus deditus, &c.

Solin. c. 1. Cujus vel industria promptius suffragium, vel benignitas veniam spondebat faciliorem.

Pacat. paneg. Theodos. d. Dabitur utcunq; venia piæ temeritati, si usurpasse communia, non occupasse videamur aliena.

Θεόκριτος ἐρωτηθεὶς διὰ τί οὐ συγγράφει, ὅτι, εἶπεν, ὡς μὲν βούλομαι οὐ δύναμαι, ὡς δὲ δύναμαι οὐ βούλομαι, Stobæus. Macrobius transtulit; Quæ præsens locus & tempus exigit, ego non calleo; quæ ego calleo, nec loco præsenti sunt apta, nec tempori.

Deliberandi.

Pro Rosc. Amer. De quo neque quomodo dicam neq; quomodo taceam reperire possim: si enim taceam, &c.

Turn. or. 8. Quæ omnia ita trivit Oratoris oratio, ut cũ tædeat loqui, pudeat tamen tacere, sed cum amor efficit, ut malim loqui cum tædio, quam tacere cum pudore, persequar illam coquorum laudatam consuetudinem, &c.

Pacat. pan. Sed quid faciam? Novam quandam patior ex

copia difficultatem. Quid, inquam, faciam?

Quum igitur impediat turba delectum, atque præstet gesta in summam referri, quam enumerando tenuari; dixisse sufficiat, Unum illum divinitus extitisse in quo virtutes simul omnes vigerent, quæ singulæ in omnibus prædicantur. [Ibid.]

Quæ vos per hosce annos appetistis atq; voluistis, ea nunc si repudiaritis, abesse non potest, quin aut olim cupide appetisse, aut nunc temere repudiasse dicamini. [A. Gel. ex or. C. Gracc.]

Vereor mehercule ne aut gravioribus utar verbis quam natura fert, aut levioribus quam causa postulat.

Utrum impudentius à sociis abstulit? An turpius meretrici dedit? An improbius Pop. Rom. ademit? An audacius tabellas publicas commutavit? [Pro Quinct.]

Neque enim tantopere mihi considerandum est, quid vir optimus in præsenti velis, quam quid semper sis probaturus. [Plin. ep. 7. l. 1.]

Quid hoc homine faciatis? Aut ad quam spem tam perfidiosum, tam importunum animal reservetis? [Act. 2. in Ver.]

Illudendi.

Tum iste vir opt. (vereor ne derideri se putet quod iterum jam dico opt.) [Pro Quinct.]

Non comparat se tecum gratia P. Quinctius, Nævi: non opibus, non facultate contendit: omnes tuas artes, quibus tu magnus es, tibi concedit, fatetur se non, &c. non habere domum clausam pudori & sanctimoniæ, patentem atque adeo expositam cupiditati & voluptatibus, &c. [Cic. Nar. Cic. pro. Quinct.]

Itane vero? Tu ille es qui censuram hic nobis sine suffragio geris? Tu provides ne quid Resp. capiat detrimenti? Bene est: state firmi cives hoc tibicine & destina? Sed tamen ego magistratus esse putabam, quibus hæc curæ, &c. nisi tu unus plus sapis & vides quàm cæteri omnes, *O mi senex, omnes videmur nobis saperdæ, festivi, belli, cum simus copreæ.* [Lib. adverb. Dialogist.]

Ite igitur, &, si ita vultis, facultates divinas prostituite; cœlo emissium animum humi prostratum adfigite; sensus rationi præponite: pergite esse virtutũ proditores, vitiorũ jumenta, voluptatũ mancipia.

Minandi.

Videsque, ô Juvenis, hoc dictu quam factu difficilius esse, vel factu quam dictu expromptius. [Cæsar. ad Mitel. Trib. impedientem.]

Et,

[Plut. 6. Verrin.] Et, ſi me in hoc reo, quem mihi inimicum Siculi dederunt, ſatis vehementem, ſatis perſeverantem, ſatis vigilantem cognorunt; exiſtiment in iis hominibus, quorum ego inimicitias Pop. Rom. ſalutis cauſa ſuſcepero, multo graviorem & acriorem futurum.

[Chion. in ep.] Οἱ Θρᾷκες, πρὶν εἰς ἔμικτον ἐλθεῖν, ἠκόντισαν τρεῖς λόγχας ἕκαστος.

[Plaut.] Quod ſi te perpetraſſe comperero, pejus cruce & furca lueres, nec ad commiſerationem me flecteres etiamſi fleres ſanguinem.

Metuendi & Obſtupeſcendi.

TAmen ita deos mihi velim propitios, ut cum illius diei mihi venit in mentem, quo die citato reo mihi dicendum ſit, non ſolum commoveor animo, ſed etiam toto corpore perhorreſco.

Qui tandem iſtius animus eſt, in recognitione ſcelerum ſuorum, cum ego ipſe in commemoratione eorum non ſolum animo commovear, verum etiam corpore perhorreſcam? venit enim mihi fani, loci, religionis illius in mentem; verſantur ante oculos omnia.

Horret animus tanti vitii imagine.

[Turn. 11.] An hoc quicquam potuit audire majus? audivit, audivit, quod cum dicere conor, lingua ſuppreſſis faucibus fluitans palato inhæreſcit. Nam ad tantum myſterium enunciandum opus eſt non Oratoris alicujus voce, contentione, lateribus; ſed Cherubinorum ac ſeraphinorum linguis, ardore, flamma. At quid poteſt latere tantum? habet hoc quidem quod ſum dicturus flagitii ſpeciem, veruntamen ſi non renuatis audire, audeo quidem dicere, non renuitis: meruit L. audire &c.

[Plin. ep. 22.] Si quis forte te, quod abominor, fallat.

Male & bene precandi.

[Androm. ad Ulyſſ. Sen. Troad. 696. verſ.] SIc te reviſat conjugis ſanctæ torus, annoſq; dum te recipit extendat ſuos Laërta! ſic te juvenis excipiat tuus, & vota vincens veſtra felice indole Ætate avum tranſcendat, ingenio patrem! miſerere matris.

[Drex in Ætern. 9.] Veritas te amet, mi N. & ſapientia; tam enim hoc ſapienter, quam vere dixiſti.

[Plaut. Aſin. 3. Act.] Dii te ſervâſſint ſemper cuſtos herilis, decus populi, theſaurus

thesaurus copiarum, salus interioris corporis, amorisque imperator.

Tantum tibi boni Dii immortales duint. Plaut. Pseud. 3.

Dent tibi, Cæsar, ætatem Dii, quam mereri, serventque animum quem dederunt. Plin. Paneg. ad Trajan.

Quid isti benignitati precer? nisi ut semper obliges, obligeris, incertumq; facias utrum magis expediat civibus tuis debere tibi an præstitisse. Ibid.

Digna vota quæ semper suscipiantur, semperque solvantur. Ibid.

Pro nobis ipsis quidem hæc erat summa votorum, ut nos sic amarent Dii, quomodo tu. Ibid.

Nos inter secunda omnia & vota certantia, quæ præsenti tibi conferuntur, vehemur alacres. Ibid.

Quo majore fiducia iisdem illis votis, quæ ipse pro se nuncupari jubet, oro & obtestor: si bene Remp. si ex utilitate omnium regit, primum ut illum nepotibus nostris ac pronepotibus serves: deinde ut quandoq; successorem tribuas, quem genuerit, quem formaverit, similemq; fecerit adoptato. Aut si hoc fato negatur, in consilio sis eligenti, monstresq; aliquem quem adoptari in Capitolio deceat. Ibid.

Deum precor, conatum meum felicitet, teque V. C. nobis & Reip. servet. Put. 4. ep. 5. l.

Quod superest, Deum posco, ut te filii consequantur; aut, quod plus decet velle, transcendant. Sidon. ep. 7. l. 8.

Dii ibi omnes omnia optata afferant, &c. vid. form. Grat. agendi. Plaut. Stich. 2.

Propino tibi salutem plenis faucibus.

Ita mihi meam voluntatem spemque reliquæ vitæ vestra Pop. Rom. existimatio comprobet, &c.

Ita amor hic inter nos perennet, quem coimus auspice & teste immortali tuo parte.

Ita perpetuus inter nos amor sit, mi L. ut cum aculeo discessi à vobis. Lips.

(Ita meus mihi genius faveat) (Dii meliora piis.)

Tu salve, & idem voveo Holmanno. B. & cæteris collegis.

At vos salus servâssit. Plaut. Cistel.

C. Cæsari filiæ suæ filio, cum eum in Armeniam mitteret Augustus precatus est a Diis, gratiam Pompeii, audaciam Alexandri, fortunam suam concedi. Plut. Apoph.

Dii illum infelicitent omnes, qui, &c. Plaut. Pæn. 2.

Dii te eradicent.

Solennia vota pro incolumitate tua, qua publica salus continetur, & suscepimus, Domine, pariter & Plin. ep. 35. l. 10.

solvi-

solvimus ; precati Deos, ut velint ea semper solvi, semper signari.

Put. Vivite & annum hunc, & seculum hoc feliciter incipite atque transfigite.

Put. diat. 10. Ergo florete, felices viri, Senatorio munere vere digni, florete urbes non muris magis turribusq; quam Rectoribus munitæ; incrementa capite, quæ nulla unquam vis hostilis, nulla militiæ calamitas lebefactet.

Eumenes ad milites suos. Justin. l. 14. At vos devota capita respiciant Dii perjuriorum vindices ; talesq; vobis exitus dent, quales vos ducibus vestris dedistis. Nempe vos iidem paulo ante & Perdiccæ sanguine estis aspersi, &—Ultima nunc ego perfidorum victima has vobis diras atque inferias dico ; ut inopes extorresque omne ævum in hoc castrensi exilio agatis, devorentque vos arma vestra, quibus plures vestros, quam hostium, duces absumpsistis.

Consolandi.

Cic. fam. ep. l. 5. NAm quod allatura est ipsa diuturnitas, quæ maximos luctus vetustate tollit, id nos præripere consilio prudentiaq; debemus. Etenim si nulla unquam fuit liberis amissis tam imbecillo mulier animo, quæ non aliquando lugendi modum fecerit: certe nos, quod est dies allatura, id consilio anteferre debemus, neque expectare temporis medicinam, quam repræsentare ratione possimus.

Plin. ep. 16. l. 5. Ut enim crudum adhuc vulnus medentium manus reformidat, deinde patitur, atque ultro requirit: sic recens animi dolor consolationes rejicit, ac refugit, mox desiderat & clementer admotis acquiescit.

Cic. fam. ep. l. 4. Neque monere te audeo, præstanti prudentia virum, nec confirmare, *&c.*

Ibid. Illud tamen me vel monuisse vel censuisse puta, vel propter benevolentiam tacere non potuisse, ut quod ego facio, tu quoque in animum inducas.

Homines sane sumus, & urit illud, Avelli. Soletur te quod non in longum. Lips. Cent. 2. Ep. 30. tota Ep. 55. 64. 67. Senec. ep. 67. & 99.

Turn. or. 15. Non prius conquievit, quam è cœlo spei & consolationis auram aliquam sentisceret.

Plin. ep. 1. l. 2. Quibus ex causis necesse est tanquam immaturam mortem ejus in sinu tuo defleam: si tamen fas est aut flere, aut omnino mortem vocare; qua tanti viri mortalitas magis finita, quam vita est. Vivit enim, vivetque semper, atque etiam latius in memoria hominum & sermone versabitur, postquam ab oculis recessit.

Fuit,

Fuit hoc luctuosum suis, acerbum patriæ, grave bonis omnibus. Sed ii tamen Remp. casus secuti sunt, ut mihi non erepta L. Crasso à Diis immortalibus vita, sed donata mors esse videatur. Non vidit flagrantem bello Italiam, non ardentem invidia Senatum, non luctum filiæ, non exilium generi, non-non-non denique in omni genere deformatam eam civitatem, in qua ipse florentissima multum omnibus gloria præstitisset. Ego vero te, Crasse, cum vitæ flore, tum mortis opportunitate, divino consilio & ortum & extinctum esse arbitror. Nam tibi—— Cic. 3. l. de or.

O noctem mihi omni deinceps die clariorem! O numerandam candido lætitiæ calculo! vos pergite officiosæ lachrymæ, & alio nunc affectu fluite: madere gaudii rivis jam debet facies. Put. Diatr. 9.

Vide Sulpitii ep. 5. l. 4. & 5. epist. 12. Lucceii. & 16. epist. Cic. Consol. Sen. ad Polyb. Marciam, Helviam matrem. Plut. ad uxorem, & ad Apollin. Hieron. ep. *&c.* enumeratas à J. G. Vossio, l. 3. institutionum, c. 4.

Judicem Compellandi.

Causa hæc, te Ephoro, peragatur: parva quidem si mores nostres spectes, magna si antiquos; & sic prudentia, doctrina, authoritate tua digna, atque in parte tua. Put. Diat. 7.

Dies dictus est, & tu judex, vir clarissime, ut inter nos pronuncies, Neq; superstitiose tibi causam meam commendabo, neque neglectim. Tu ingenio rectus, judicio acer, non oculis sed animo ipso Argus, veram & incorruptam sententiam per te laturus. Id. Ibid.

Itaq; si tuo unius judicio justam causam laudasse ac defendisse videar; honesto elogio clarus apud bonos, laudatusq; sum. Claritas enim, ut pulcherrime Seneca, non desiderat multa suffragia; potest & unius boni viri judicio esse contenta. Nam bonos omnes bonus unus judicat. Ibid.

Moderandi & Dijudicandi formulæ.

Apud Indos præstabile quoddam genus hominum fuisse memoriæ traditum est, quos Gymnosophistas vocabant. Hi neque periti erant propagandæ vitis, nec in oculandæ arboris, nec proscindendi soli. Non illi norant arvum colere, vel aurum colare, non equum domare, vel taurum subigere; non ovem vel capram tondere, vel pascere. Unum pro his, & illud omnium summum, norant; Sapientiam colebant, tam magistri senes, Apul. Flor.

ſenes, quam diſcipuli minores. Apud hos, ubi menſa poſita, omnes adoleſcentes ex diverſis locis & officiis ad dapem convenerant, perrogabant magiſtri, quod factum, à lucis ortu ad illud diei, bonum feciſſent. Alius ſe commemoravit aliquid meditatione ſua reperiſſe, vel alterius demonſtratione didiciſſe, alius ſeſe parentibus quidpiam imperantibus obediſſe, alius ſe inter duos arbitrum delectum, ſanata ſimultate, reconciliata gratia, purgatâ ſuſpicione, amicos ex infenſis reddidiſſe. Qui nihil habuit adferre cur pranderet, impranſus ad opus foras extrudebatur. Atque utinam mihi, prandii tantum diſpendio, liceret hinc diſcedere, ac ne forte ſicut Cyrus quondam, qui puer à Magiſtro judex duobus aliis pueris datus, quorum alteri grandiori tunica erat brevis, alteri minori tunica erat longa, pronunciavit utrique magis convenire, ſi veſtes inter ſe mutarent; ſua deinde & ipſe tunica exutus, vere Gymnoſophiſta factus, verberibus excipebatur, quod contra jus dominii nec ſecundum leges ſententiam tuliſſet: ſic & ego litis hodiernæ conſtitutus arbiter (in qua tu, Longine, majuſculorum patronus, magna voce ſonas, manuque tota, *Ineſt ſua gloria magnis*; Tu, Minuti, breviorum tueris partes, & in pedum digitos erectus exclamas, *Et ineſt ſua gratia parvis*) Theſea expectarem vindicem, ſi utrumque ad Procruſtis lectum dimenſus, alterum detruncandum, extendendum alterum pronunciarem, meritas vel me judice daturus pœnas ſententiæ ex æquo magis, quam ex juſto latæ. Sed aliam longe controverſiæ hujus dirimendæ rationem mihi ineundam video: quocirca——

Xenoph. Cyri pæd. 1. l.

Litem aliquando intenderat ſurdus ſurdo; ſibi trimeſtrem ædium penſionem daberi clamitans. Reus ſe illa nocte foras uſquam prodiiſſe pernegabat, ut qui domi pernox molam verſarit. Judex æque ſurdus, hunc, illum intuitus, Nam quid, inquit, ſuper hac re contenditis? Annon utrique veſtrum mater eſt? Uterque alat, jus & æquum poſtulat. Ergo ſane ſurdus non ſum; & tamen abſurdus eſſem, & dignus qui male audirem, ſi modo ex allegatis veſtris ſententiam ferre vellem, qui non ſurdi ſolum ſed & cæci, Andabatarum more digladiantes, à ratione præcipites toto erratis cœlo. Quo enim tu tantum mihi lævus abis? quid? An in Contemplationis altum? Tu vero quo tam diverſus? an in cæca Practicæ ſaxa? Quin me

Anthol. β. λ.

me ſequimini, ad tutæ pacis & tranquillæ quietis portum——

Plato quoties à magiſtro ſuo Socrate diſſentire lubuit, excuſare ſe ſolitus, Amicum ſibi eſſe Socratem, magis amicam Veritatem; invidiæ mox ſuæ vindicem habuit & Ariſtotelem diſcipulum, quem etiam ingratitudinis nomine Pullum vocabat equinum, ut qui, lacte ſatur materno, calcibus matrem peteret. Hic itaque ſi quando à magiſtri placitis diſcedere in animo haberet, profiteri ſolebat, Amicum ſibi eſſe Socratem, amicum Platonem, ſed maxime amicam Veritatem. Abſit modo invidia, judicio pronunciatum ſano, exemplo utili. Sic diligendi ſunt amici, ut non diligantur eorum errores. Neque enim placet naſo duci, aut auribus trahi, ut pedibus eam in alterius ſententiam non prius examinatam probe ad veritatis ſtateram. Turpe vero cum ſit, ex omnium rerum dictatore atq; domino intellectu facere mancipium alienæ libidinis: Diſcernamus quas è metallis veſtris erutas attuliſtis maſſas in exploratore aurei veritatis conflatorii igne, idque ſeparatim——

——Atque utinam mihi in manum daretur libra illa Critolai, qui cum in alteram lancem animi bona imponeret, in alteram corporis & externa; tantum propendere illam boni lancem putavit, ut terram & maria deprimeret.

Ælian. Var. hiſt. l. 4. c. 9.

Ariſt. Eth. Nicom. l. 6. 1.

Scalig. exer. 6. ſect. 4.

Sic. 1. Tuſc. qu.

Καὶ τότε δὴ χρύσεια πατὴρ ἐτίταινε τάλαντα·
Ἐν δ' ἐτίθει δύο κῆρε τανηλεγέος θανάτοιο.
Τὴν μὲν Ἀχιλλῆος, τὴν δ' Ἕκτορος ἱπποδάμοιο.
Ἕλκε δὲ μέσσα λαβών, ῥέπε Ἕκτορος αἴσιμον ἦμαρ
Ὤχετο δ' εἰς ἀΐδαο, λίπεν δέ ἑ Φοῖβος Ἀπόλλων.

Homer Ilias χ.

Jupiter ipſe duas æquato examine lances
Suſtinet, & fata imponit diverſa duorum:
Quem damnet labor, & quo vergat pondere lethum.

Virgil. Æn. 12.

Περὶ μὲν τοῦ ῥηθήσεσθαι μέλλοντος, ἀμφίδοξός εἰμι καὶ διχογνώμων, καὶ τῇ μὲν κἀκεῖσε κλίνων ὡς ἐπὶ πλάστιγγος πρὸς οὐδέτερον ῥέψαι δύναμαι, πολὺ δ' ὄκνος ἔχει με καὶ τῆς εἰσηγήσεως καὶ τῆς ἀποτροπῆς.

Plutarch. de educat. puer.

Veri-

Veritatem, quæ (ut opinabatur Democritus)) in profundo mersa puteo latet, vos binæ quasi situlæ, aut gemini φρεάντλεις certatim vicaria opera eaq; strenua, eruere laboravistis. Ad quam quia uterque summa fiducia affectare videri vultis, videamus & nos, ne forte quod fieri solet, altercando amittatur veritas, utrum remota erroris nebula, sublato opinionis velo, sedato denique affectuum vento, pura illa sit, simplex & sincera, uti prætenditis. Primum itaque prodeat——

Diog. Laert. l. 1.

Chilo jam ætate provectus, dum modo vitæ anteactæ virtutibus vellet frui, modo vitia recensere, ut censura sua in ea animadverteret, dixit: Se sibi per totam vitam non conscium fuisse ingratitudinis; una tamen re se modice moveri, quod cum semel inter amicos illi judicandum esset, neque contra jus agere aliquid aut decernere vellet, persuaserit amico judicium à se provocaret; ut sic nimirum utrumque, legem & amicum servaret——

Plutarch. Apoph.

Themistocles à duobus amicis suis cooptatus litis æstimandæ dijudicandæque arbiter, ingrati muneris invidiam declinare volens, judicium aversatus est, inquiens, Nolle se ex amico transire in judicem, ne ex amico jam utriusque, cogeretur in alterius transire inimicum——

Simonidi petenti à Themistocle ut in causa quadam iniquè judicaret: Neque tu, inquit, si præter modos caneres, bonus esse poeta; neque ego, si præter leges quid decernerem, magistratus probus——

Xenephon. ἀπομνημονευμάτων.

In deserto hoc bivio cum Hercule anceps animi hæreo. Hinc mollis mihi sese offert via rosis violisq; consita: illinc ardua via & acclivis intercluditur dumis spinisque aspera. Utram tandem insistam à Virtute & Voluptate, luculenta utrinque oratione admonitus, vixdum constat. Tu comes blanda hortaris——

Homer Odyss. α.

Arist. Eth. Nicom. l. 2. c. 8.

Unde oculis meis repente oborta in tam clara luce caligo? Unde menti stupor, cordi genibusq; tremor? Mihi ipsi qui vobis moderator datus sum, moderamine opus est. Quis me Tiphys, quis Deus geminis hisce interceptum monstris expediet? *Hac rabiosa premit canis, hac lutulenta ruit sus.* Hinc latrat sæva *luxus* Scylla, inde vorat vomitq; *Avaritiæ* Charybdis. Quis mihi dabit, inter vastum gurgitem atque infamem naufragiis scopulum, iter tenere medium? Tu mihi sola Ratio, Circe, Calypso, Heleno potior, dictabis

dictabis medium; Νῆα δὲ τῆ καπνοῦ καὶ κύματος ἐκτὸν ἔεργεν, per illud potius extremum in quo minus peccatur, à quo plus imminet periculi, ad portum tendere; ἐπειὴ πολὺ φέρτερόν ἐστιν.
Ἓξ ἑτάρους ἐν νηὶ ποθήμεναι ἢ ἅμα πάντας.

In contentione Divitiarum, Nobilitatis, Honoris, Voluptatis, Scientiæ, Virtutis, &c. de summa felicitatis sede, poterit Moderator ab initio usurpare, aut etiam in orationem prosam solvere illud Lucretii.

Suave, mari magno turbantibus æquora ventis, Lib. 2.
E terra magnum alterius spectare laborem:
Non quia vexari quenquam est jucunda voluptas,
Sed quibus ipse malis careas, quia cernere suave est.
Suave etiam belli certamina magna tueri
Per campos instructa, tua sine parte pericli.
Sed nil dulcius est, bene quam munita tenere
Edita doctrina sapientum templa serena:
Despicere unde queas alios, passimque videre
Errare, atque viam palanteis quærere vitæ:
Certare ingenio, contendere nobilitate:
Noctes atque dies niti præstante labore
Ad summas emergere opes, rerumque potiri.
O miseras hominum menteis! O pectora cæca!
Qualibus in tenebris vita, &c.

Optimo sane consilio eductæ utrinq; copiæ, summa arte instructæ acies vestræ concurrerunt fortiter, dimicarunt strenue; obstinatis usque adeo animis obnixæ non cedere *dum gravis aut has, Aut has versa fuga victor dare terga coegit.* Faxo tamen ut *motus hosce animorũ atque hæc certamina tanta Pulveris exigui jactu compressa quiescant.* Proinde è ductoribus acie revocatis, deterior qui visus detractis pinnis discet humi serpere; melior *vacua regnabit in aula,* & triumphans *caput inter nubila condet*—— (Ex Virg. 4. Georg.)

Vipereos agnosco dentes, & lethali prætincta veneno semina. Colchica hæc sementis, ubi è serpentinis dentibus nati terrigenæ, in sua, in parentis viscera infestis animis armatas convertunt manus. Neq; enim nisi literis instructi, & eloquentia delibuti, illarum castra obsidere, hujus arcem oppugnare potuissetis aut etiam ausi fuissetis. Quum tamen destructum itis sic eloquenter, ut vel hoc ipso adstruatis, quo destruere præsumitis. Ita nihil eloquentiam destruere (Ex. Ovid. 7. Metam.)

præter eloquentiam poteſt: ideoque nec ipſa poteſt, quoniam ſcilicet hoc quoque poteſt quod omnino non poteſt. Ne tamen Cadmea forte victoria rem ad internecionem plane ducat; jam tempus adeoque diſcrimen poſtulat, ut ſilicem meum in medios jaculatus hoſtes, depulſum ab eloquentia Martem in ipſos convertam. Inteſtini itaque ferri licentiam vel ſic dearmatum venio——

Put. diatr. 7. Militiam ſi intuemur; non turba, ſed diſciplina ad victoriam facit; non quam multi, ſed quam boni pugnent; etiam in oratione ſtabit victoria non à numero & multitudine, ſed robore & vi argumentorum.

Huc mentem adhibeatis, juſtane an injuſta dicam, hoc enim Judicis officium eſt, Rhetoris autem vera loqui.

Medorum judices, ferebant prætextas vittatas loris, & in capite tiaram. Atque hinc tiara cuique, cui appendet ad ſiniſtrum latus opus è margaritis fimbriatum, alteram aurem ejus qui geſtat obtegens. Quibus ſignificabant, aurem quidem retectam accuſatoribus dari, tectam vero accuſatis ſed abſentibus reſervari.

Philippus inter duos malos judex conſtitutus, alteri ut è Macedonia abiret, alteri ut eum perſequeretur, imperavit.

Mercurio deferenti pomum Eridos, Joviſque mandatum, reſpondet Paris.

Videte autem quale à me judicium expectet vel etiam exigat, qui de me prius tam inique judicavit, hominum deorumque moderator ſummus. Qua enim fiducia mortalis ego, utique opilio & è plebe bubſequa, cujus neque fori neque ſubſellii res eſt, quæ in certamen venit; decernam hanc litem anxiam & ancipitem de immortalium dearum forma? quarum etiam præſentiam tremulo horrore expaveſco, nondum ſatis aut mitiſſimo ipſarum aſpectu, aut molliſſimo vocalis dei affamine confirmatus. Quantò melius ipſe ſibimet ſumpſiſſet hunc judicii calculum, formarum ſpectator elegans, cupitor ardens, potitor notus? Sed video quid velit; declinare ſcilicet, & à ſe amovere vult tantæ dijudicationis invidiam, & in me tandem derivare. Jam olim docuerunt me rex ille aſininis donatus auribus, & vates oculis mulctatus, quam periculoſæ machinæ ſubeat aleam, quicunq; veſtras dirimendis controverſiis arbiter adſcitus fuerit. Quod ego vos, ſereniſſimæ dominæ, oratas exoratas velim, quoniam Jovis ſummi nullatenus per hunc Argicidam

gicidam diffugere authoritatem licet, ut sententia (quod factu necesse est) secundum unam pronunciata, reliquæ duæ spe sua frustratæ, me conjugis patrisque vestri soritione judicem electum, rejectione vestra non improbatum, nec offensa excipiatis, nec odio aut vindicta prosecutum eatis. Agite igitur pulcherrima numina, vestras perorate causas, vestras prædicate dotes, namque hinc etiam veritatis commendatio, formæ conciliatio; dum ego interea temporis, me recoligo, totusque divino huic spectaculo addictus, exactiori lustratione singulas & singulares formas rimer, pensioreque examine de iis judicem.

Papæ! quale spectaculum, quanta pulchritudo, quæ undique voluptas? hic certè est, ubi Argus fieri velim, quo tot simul oculis tanta devorem gaudia. Quam venerabile & regium fulget præstringitque tum oculorum tum animi aciem Saturno digna proles, Jove matrona, oculis veneranda, ulnis candida? quam insuper imperiis pollens, quam muneribus potens, diademate caput cincta, sceptro innixa, divûm incidit Regina, & vera incessu patet Dea? par rotandis cœlis, regendis terris, calcandis inferis: quo æquior (ita mihi faveat Saturnius) factus sum Ixioni tam divinam formam ambienti, rotamque cui affixus sequiturque fugitque vel uno illius amplexu, utcunque per submissam nubem imaginario, redimere præoptem. Illa verò, quam ex facie agnoscas, consilii æque ac fortitudinis dominam, ex galeæ cono, oleaginâ redimito corona, lauro tamen præcincta; scias belli pacisq; mediam: namque & ægidem quatit, & hastam vibrat, patris æmulata fulmen armipotens virago, belli spolia, pacisque firmamenta præ se ferens: medio tamen inter gratiam & terrorem tenore, nullis non obsequiis votisque expetenda, nisi in perpetem & pertinacem juråsset virginitatem. Sed & hæc, dii boni! quam egregio decore conspicua? neque ex parte speciosa, sed tota amabilis, amicabilis, admirabilis, divumque hominumque voluptas alma Venus, intecto corpore perfectam formositatem professa, colore in speciem diviso testata ortum; candida, quod cœlo demeat: cærula quod mari remeat. Erubescunt punicantes in genis rosæ, horrent sororiantes sub pectus mamillæ, liventes passim per cutim transflucent venulæ, per diffusas undique ambrosias comas renident humeri eburnei; quam denique vel sic, neque gemmato cesto cinctam, neque

Orationes trium Dearum excipit hæc Paridis sententia. Quam si placere sensero, & illas & alias hujusce generis dabit iterata editio

neque Gratiis gratiſſimis comitatam, neque ſuis cupidinibus circumfuſam,commendat dulcis riſus, non dedecet ipſe nævus, & ſupra omnia apud me valet ipſius oratio;qua ſe mihi daturam nuptui pollicetur quandam forma præcipuam, ſuique ſimilem, candidam utpote è Jove cygno ſatam, teneram ut quæ in ovo nutrita fuerit. Valeat itaque imperandi libido, faceſſat bellicæ gloriæ ſitis; habendam in hoc certamine rationem pulchritudinis,monent & Jovis juſſa, & Mercurii mandata,& ipſius aurei pomi inſcriptio, *Pulchra capiat.* Hoc igitur cape tuo jure, O Venus,

Nam tua forma deam, me judice, vincit utramque.

Et alias diſcernendi litium formulas,litem ſecundum alteram partem dandi,vel ampliandi,licebit affingere ex judicio Dolabellæ, & rejectione mulieris Smyrneæ ad Areopagitas. A. Gel. 12. l. 6.c. ex Val. Max. 8. 1. vid.& judicium Galatium Val. Max.2.l.8. c. Licinii Fimbriæ. l. 7. c.2. Jul. Cæſ.Sen.de benef. 5. l.24.c. Philippi & mulieris. Val. Max 6. l. 2.c. Cambyſis. l. 6. 3. c. Claudii de muliere non agnoſcente filium, Suet. Claud. 15. c. Alexander alteram occludebat aurem, reo ſc. reſervatam. *Qui ſtatuit aliquid parte inaudita altera, Æquũ licet ſtatuerit, haud æquus fuerit.* De judicis officio in litibus. A. Gell. 14. l. 2.cap.& 4.cap. & Cic. pro. A. Cluentio. Judicium Pop. Rom. parum honeſtum inter Ardeates & Aricinos. Liv. 1. 3. & Val. Max. 7.lib. 3.c. Ampliationis, N. L. *non liquet.* Aſconius,Cicero,Liv.*&c.* Ptolomæi, Ælian. Var. hiſt. lib.14.cap. 43. Philippi dormitantis Plut. Apophth.

IN-

INDEX

POETICUS,

Commonſtrans

Deſcriptiones, Comparationes, Alluſiones, Ritus, Locos communes, Fabulas illuſtriores, *&c.*

Quæ habentur apud Poetas, veteres & recentiores, majorum & minorum gentium.

LONDINI,

Typis M. WHITE, Impenſis *JOH. WRIGHT*, in vico vulgo vocato Ludgate-Hill. 1682.

I N

A Bo
V
Aca
laud. H
Acad
12. Mi
Acci
Acie
(vid. B
Amphi
VIII.
Claud.
Actæ
Sen. Oe
Adol
tius, C
lyr. od.
Ado
Adve
Ov. Tri
Adu
278.
Adu
Supplic
Ædi
XIV. 8
Ædi
ficiis.
Ægi
dian.
Claudi
nias ca
Æm
dam II

INDEX POETICUS.

Amellu

Amellus flos, *Virg. Ge.* iv. 271.

Amens, *Virg.* iv. 642. *Ovid. Met.* iv. 502. *alluſ.*

Amicus & amicitia certa, *Virg.* vi. 158. *Ovid. Triſt.* i. *el.* 3. *verſ.* 63. *Ovid. Triſt.* i. *el.* 4. *Dan. Heinſ.* i. *ſylv.* 3. *Zevecotius*, i. *el.* 6.

Amicorum prævaricator, *Hor. Sat.* i. 4.

Amicus ollaris, M*artial.* ix. 15.

Amicorum paria, *Ovid. de Ponto.* iii. *el.* 2. *verſ.* 67. *Manil.* ii. 599. *Claud. in Rufin* i. 107.

Amicitia requirit par. *Martial.* vi. 11.

Amicitiæ fides violata. Amicitia fortunam ſequitur, *Ovid. Triſt.* i. *el.* 7. *de Ponto.* iv. *el.* 3. *Petron.* 8. *metr. Plaut. Stickus: act.* iv. *ſc.* i. 14.

Amicorum deſiderium, *Buchanan. eleg.* 4. *& ſylv.* 2.

Ammonis templum, *Lucan.* ix. 511.

Amœnus locus, *Virg.* ix. *Ecl.* 40. *Culex* 120. *Ovid, de Arte.* iii. 667. *Stat.* i. *Sylv.* 3. *verſ.* 5. *Petron.* 20. *metr. Martial.* x. 30. *Claud. rapt. Proſ.* ii. 101. *Sidonis carm.* xi. *Epith.* 6. N. *Reuſner. eleg. ad And. Cruſium. Franciſci Moncæi Paradiſus. Simon Egerius Sylv. Grotius.* ii. *Epigr. Barlæi hortulus Leyd. Idem.* ii. *el.* 3. *Grotofr. Trinus* i. *p.* 3. *Jac. Gaddius*, i. 14. *Caſimirus Sarb. Epod.* 1.

Amor, *Virg.* iv. 1. *Lucr.* i. 473. *Heinſii Scholium ſive Hymnus in Amorem.*

comp. tonitrui, *Virg.* viii. 388.

Ex luxu & otio naſcitur *Virg.* i. 689. *Ovid. Remed* i. 139. *Remed.* ii. 350. *Ovid. Metam.* iv. 302. *Sen. Hippol.* 203. *Octav.* 545. *Sil.* xi. 386.

Ex affectu naſcitur, *Virg.* i. 721.

Ejus vis, *Plaut. Aſin. act.* i. *ſc.* iii, *verſ.* 4. *Mercator act.* v. *ſc.* ii. *verſ.* 10. *Virg. Georg.* iii. 243. *Æn.* iv. 80. *Tibul.* iii. *eleg.* 4. *Propert.* ii. *el.* 7. *Sen. Hippol.* 272. *Octav.* 797. *Sil.* xi. 399. *Claud. rapt. Properſp.* i. 226. *Bapt. Spagnolus. Titus Strozza. Herc. Strozza.* p. *Meliſſus eleg. Baudius Var. Sylv.* i. *Paling. cancer. Barlæus in nuptias Adr. Blyenburgii. Alabaſtri Roxana, chorus.*

Amor inſanus, *Virg.* 10. *ecl.* 44. *Hor. Sat.* ii. 3. *Propert.* ii. *el.* 1. *Sen. Hippol.* 99. 358. *Stat. Achilleid.* i. 301.

Amor militia, *Ovid. Amor.* i. *el.* 9. *de Arte.* ii. 233.

Hortus Amorum, *Damaſ. Blyenburgius.*

Amor ſui; Φιλαυτία, *Catul.* 22. *Ovid. Met.* iii. 424. *Barb. Urban.* PP. *p.* 253.

Amor optimum condimentum, Plauti *Caſina act.* ii. *ſc.* iii. *v.* 1.

Amoris miſeriæ, *Plauti Ciſtel. act.* ii. *ſc.* i. *verſ.* 1. *Mercator. act.* i. *ſc.* i. *v.* 18. *act.* iii. *ſc.* iv. *v.* i. *Trinumnus. act.* ii. *ſc.* ii. 10.

Anchora, *Virg.* vi. 44.

Ancile, *Ovid. Faſt.* iii. 371.

Andromedæ fab. *Men.* v. 531.

Anguis *vid.* Serpens, *Virg.* II, 203. v. 84. *Ovid. Met.* III. 31. VII, 150. *Claud. de rapt. Proserp.* I, 182.

Pressus, *Virg.* II, 379. v, 273.

Nitidus juventa, *Virg.* II. 471. *Lucr.* IV. 54. *Stat. Theb.* IV, 95. *Sil.* XII. 8.

Animum cole, & animi bona, *Ovid. de Arte*, II, 119. *de Remed.* I, 127. *Ovid Trist.* III. *el.* 7. *vers.* 43. *Plaut. Pœnulus, act.* I, *sc.* II, 88. *Paling. sagitt. Gotofr. Torinus.* VII, *p.* 135. *Casimirus Sarb.* III, *lyr.* 23. *od.*

Animi magnum ausum, *Virg.* IX, 181.

Anni quatuor partes, *Lucr.* V. 737. *Ovid. Met.* II, 27. XV, 200. *Sen. Hippol.* 993. *Lucan.* I, 15. *epigr. Virgilio adscript. Cunradini epigr.*

Anni ineuntis auspicia & vota, (*vide* Calendæ Jan. &c. Strena,) *Claud. tert. Cons. Honorii.* I. *de cons. Probini & Olyb.* 6. *de Laud. Stilic.* II, 454. *Auson. Eidyl.* 9. *Heinsius Iamb. ad annum Jo. Somm. Poemat.*

Annibal, *Sil. Ital. & Juvenal.* X, *Sat.* 147. *Sidonius, carm.* II, 300.

Annulus, *Hug. Grotii Dactyliotheca Gorlei.*

Ansancti valles, *Virg.* VII. 565.

Anthropophagi, *Juv. Sat.* XV.

Antipodes, *Lucr.* I, 1048.

Aper, Comp. *Virg.* X, 707. *Sil.* I, 421. *Jan. Pannonius eleg.* 188. Calydonius, *Ovid. Metam.* VIII. 281.

Apes, earum cura & ratio, *Virg. Ge.* IV, 8. *Æn.* I, 434. *Claud. rapt. Proserp.* II, 124. *Dan. Heinsius*, III, *sylv. Casimirus Sarb.* III, *lyric.* 15. *od. Gazæipia Hilaria. p.* 21. Examen. *Virg.* VII, 64. *Claud.* VI, *Cons. Honorii.* 259.

Pugna, *Virg. Ge.* IV. 67. *Jos. Iscanus*, IV, 19.

Natura, Politeia, Labor, *Virg. Geor.* IV, 149. *Æn.* VI. 707.

Apollo, *Virg.* IV. 144.

Aponus fons, *Claud. Epig.*

Apotheosis, *Virg.* 5. *ecl.* 56.

Sacra, *Prud.* ἀποθέωσις.

Barlæi Manes Auriaci, v. 325.

Cœlo adscriptus, in cœlum receptus, *Claud. tert. Cons. Honorii*, 162.

Apotheoseos vanitas, *Prudentius contra Symmachum, Jos. Iscanus*, III, 455.

Aquæ medicæ, *Claudian. Aponus, Epigr.*

Aqua Memmia, *Possoratius* 13.

Aquila. comp. *Virg.* IX, 563. *Sannazarius de partu Virg.* I, 428. *Salust. Barthasius*, V. *lib. Heb.* 2. *Casimirus Sarb.* II. *lyric.* 20. *od.*

Rapiens Ganymedem, *Virg.* V. 252. *Stat. Theb.* I. 549.

Rapiens Serpentem, *Virg.* XI. 751. *Ovid. Met.* IV. 362. 714. *Sil.* XII, 51.

Augurium, *Virg.* XII, 257. *Sil.* XVII, 52.

Explorans pullos ad solem, *Lucan*, IX, 903. *Sil.* X, 108. *Claud. præf. ad Paneg. de tertio cons. Honorii.*

Araneola,

B.

Balneum,

Balneum, *vide* Thermæ, *Stat.* i. *Sylv.* 3. *ver.* 43. *Sylv.* 5. *Sidon. carm.* xviii.

Barbarus, *Virg.* i. 571.

Basia, *Catul. epigr. Janus Dousa. Joannes secund. Jan. Lernutius. Sannazar. Ep.*

Batrachomyomachia, bellum ranarum cum muribus, *ex Homero, Henr. Smetius, Elisius Calentin. tribus lib.*

Baucis & Philemon, *Ovid. Met.* viii. 634.

Bellatrix cultu Amazonio, *Virg.* vii. 805. *Jos. Iscanus*, vi. 565, 589.

Bellona, *Sil.* v. 220. *Claud. in Eutrop.* ii. 143.

Bellum, *Tibul.* i. *el.* *Ovid. Fast.* i. 703. *Sen.* *Hippol.* 536. *Sen. Thyestes* 551. *Sen. Theb.* 389. *Virg. Culex.* 27.

Belli portenta, *Virg. Ge.* i. 469.

Bellicus apparatus, *Virg.* viii. 1. *Senec. Theb.* 389. *Lucan.* vii. 139. *Stat. Theb.* iii. 578. *Achilleid.* i. 425. *Sil.* iv. 9. *Petron.* xvi. *metr. Jos. Iscanus*, i. 307. iv. 275. *Baudius*, od. ii. *lib.* i. *Barlæus Panegyr. Fred. Henric. Barlæi Sylva Ducis, Caussini Solyma. act.* ii.

Belli miseri eventus, *Virg. Georg.* i. 505. *Hor. od.* ii. 1. *Ovid. Trist.* iii. *el.* 10. *vers.* 53. *Senec. Herc. Fur.* 365. *Sen. Theb.* 546, 625. *Lucan.* i. 24. *Sil.* xv. 521. *Claud. in Rufin.* ii. 36, 59. *Jos. Iscanus* iv. 342. *Barclaii Euphorm.* ii. *metr.* 12.

Vide Mars & Comitatus.

Bellum dulce inexpertis, *Virg.* xi. 153.

Bellum indicitur, *Virg.* vii. 469.

In Bello consilium, *Baud.* iii. *Iamb. ad Jac. Endium.*

Belli & exercituum conflictus, pugna commissa, *Plaut. Amphitr.* i. *sc.* i. *act.* v. 62. *Virg.* vii. 525. *Lucret.* ii. 324. *Hor. od.* ii. 1. *Lucan.* vii. 475. *Stat. Theb.* vi. 416. viii. 386, 397. *Sylv.* ix. 320, 353. xvii. 391. *Val. Flacc.* vi. 182. *Jos. Iscanus*, v. 140. *Barlæi. Sylva Ducis.*

Bellum civile, *Virg.* vi. 832. *Hor. od.* ii. 1. *Epod.* 16. *Lucan.* i. 1. &c. iv. 169. *Claudian. in Eutrop.* ii. 573. vi. *consula*. *Honorii.* 399. *Barlæi Oratio Veturiæ. Jac. Gaddius*, i. 8.

Bellicæ machinæ, *Lucan*, iii. 455, 490. *Heinsii Herodes, Chor.* ii.

Jos. secundus, ii. *el.* 11. *invehitur* in tormentorum inventorem. Describit *Barlæus in obsid. Sylvæ Ducis, Jac. Gaddius* ii. 5.

Bellicæ gloriæ Nemesis, *Juvenal.* x. *Sat.* 133.

Belluæ ad Bellum comparatæ, *Lucr.* v. 1310.

Bibendi ars, *Vinc. Opsopæus.*

Bibliotheca, *Passeratius*, *li. strena.*

Bison, *Nat. Com.* iii. *venat.*

Bombyx, *Hieron. Vide lib. duo. Gazæi pia hilaria. p.* 22.

Bonum ubi & quid sit ignorantes, quærimus, *Boeth.* iii. 8. *metr.*

Boreas, *Virg. Georg.* iii. 196. *Ovid. Met.* vi. 691. *Claud. rapt. Proserp.* i. 70.

Curule, *Virg.* v. 144. *Sil.* xvi. 314. *Manil.* v. 74. *Sidonius carm.* xxiii. 314.

Navale, *Virg.* v. 111.

Gladiatorium, *Sil.* xvi. 526.

Singulare, *Virg.* xii. 116. *Sil.* xiii. 311. *Joseph. Iſcan.* v. 488. vi. 630. *Famian. Strada.* ii. 6. *proluſ. poetic. academicæ.*

Super Armis Achillis, *Ovid. Met.* xiii. 621.

Cervus, *Virg.* vii. 484. *Stat. Theb.* v. 165. *Sil.* xiii. 116. *Jan. Pannonius, eleg.* 18. *Natalis Comes,* iii. *venat.*

Ceſtos Veneris, *Claudian. in nuptiis Honorii & Mariæ,* 114.

Cete, *Val. Flacc.* ii. 500. *Manil.* v. 565.

Chaos, *Ovid. Metam.* i. 6. *Ovid. Faſt.* i. 103. *Sen. Thyeſt.* 830.

Charon, *Virg.* vi. 298. *Sen. Oed.* 166. *Sen. Herc. Fu.* 763.

Chartæ inventio, *Riterſhuſii varia. Tho. Readi Inventa adeſpcta.*

Charybdis, *Virg.* iii. 419.

Chimæra, *Ovid. Metam.* ix. 738.

Cryſtallus, *Claud. Epig. var. Sidonius carm.* xi. *Epithalam,* 94.

Ciconia, *Cornelius Muſius, Gallus Chrudimenus.*

Circe, *Virg.* vii. 11. *Ovid. Met.* xiv. 254.

Circus, *Ovid. Amor.* iii. *el.* 2. *de Arte,* i. 135. *Juvenal.* xi. 192.

Citharœdus, *Tibul.* iii. *el.* 4.

Civis bonus, *vid.* vir bonu *Sidonius carm.* vii. 566.

Claſſis, *Virg.* x. 155. *Sidonius carm.* v. 454. *Jos. Iſcanus,* v. 315.

Clementia, *Ovid. Triſt.* ii. 33. *verſ.* III. *el.* 5. *verſ.* 33. *de Ponto.* i. *el.* 3. *verſ.* 53. *Stat. Theb.* xii. 492. *Claud.* 4. *Conſ. Honorii,* 113. *de conſ. Mallii.* 120. *de laud. Stilic.* 11. 6. *Epiſt. ad Hadrianum,* 1. *Barlæi Brit. Triumph.* 329. *Octav. Meninus. Heinſii Herodes, act.* 3. *Cauſſini Felicitas act.* 1.

Cleopatra, *Hor. od.* i. 37. *Epod,* 9. *Propert.* iii. 9. iv. 6.

Clientes ſportulam emeriti, *Juvenal. Stat.* i. 96. Cœnæ injuria excepti, *Stat.* v. *Mart. ep. paſſim, Plauti Menechmi act.* iv. *ſc.* ii. v. 1.

Clypeus, ſcutum, *Virg.* x. 483.

Æneæ, *Virg.* viii. 447, 626.

Cœcitas, *Eryc. Puteani Muſarum ferculum.*

Cœli regia, *Ovid. Met* i. 169. *Sannazarius de partu virginis, l.* 444.

Cœlum ſuſpice. Cœleſtem perdit Eurydicen, qui in terra & Tartaris quærit, *Boeth.* iii. 12. *metr. &* iv. 1. *metr. Zevecotius,* 1. *el.* 10. *Ejuſdem Maria Græca,* iv. *act. Ejuſdem Roſimunda, Chorus,* ii. *Got. Torinus,* v. p. 99.

Cœleſtia certo procedunt corpora curſu, *Boeth.* iv. 6. *metr.*

Cœlibatus, *Virg.* iv. 32.

Cognomina, *Ov. Faſt.* i. 597

Colica, *Joan. Sommerus poem.*

Columba *Virg.* v. 213. *Passeratius*, 23.

Coma & Calvities, *Petron.* 15. *metr. Ludovicus Helmboldus.*

Coma Berenices, *Catul. ep.* 67.

Coma Earini, *Stat.* iii. *Sylv.* 4.

Comites, *Sil.* i. 459. *Manil.* i. 812, 874. *Claud. rapt. Proserp.* i 233. *Bersman.* i. *el.* 3. *Georg. Sabinus* iii. *el.* 8.

Commendativa Epistola, *Hor. Epist.* i. 9.

Concilium Deorum, *Ovid. Met.* i. 167. *Claud. rapt. Pros.* iii. 6. *Sidonius, carm.* vii. 28. *Sannazarius de partu Virginis* iii. 1.

Concilium ridiculum, *Juvenal.* iv. *Sat.*

Conjugium, *vide* Nuptiæ, *Hor. od.* i. 13. *Claud. rapt. Pros.* i. 184. *Fr. Taubmanni Concordia martialis.*

Conjugii jugum grave, *Juvenal.* vi. *Sat. Plauti Miles Glorios. act.* iii. *sc.* i. *v.* 91.

Conjugium inæquale, *Virg. allus.* viii. 485. *Claudian. rapt. Pros.* ii. 239.

Connubium *vide* Conjugium, Nuptiæ.

Conscientia recta, arx munita, *Hor. od.* i. 22. *Barlæus in cubile Stapeli. Barb. Urban.* P P. *pag.* 152.

Conscientia carnifex, *Lucr.* iii. 1025. *Hor. od.* i. 3. *Ovid. Metam.* ii. 447. iv. 498. *Sen. Hippol.* 161. *Juvenal.* xiii. *Sat.* 193. *Claud.* 4. *Cons. Honorii*, 104. *Boeth* iv. *metr.* 2. *Zevecotii Rosimunda* i. *act.* & *Chorus* i. & *act.* 2. *sc.* 2. *Act.* iii. *Caussini Theodoricus*, i. *act.* & *chorus*, & 2. *act. Barb. Urb.* PP. *pag.* 152.

Consolatio, *Virg.* i. 202. iv. 394. *Hor. Od.* ii. 8. *Ovid. ad Liviam*, 357. *Stat.* ii. *Sylv.* 1. v. *Sylv.* 1. *Theb.* vii. 221. *Stigelius Ge. Rhavo. Hugo Grotius ad patrem.*

> Solamen miseris socios habuisse doloris, *Sen. Troad.* 1007. *Petron. Fragm. Naufragus ejecta*, &c.

Constantia, *allus. Virg.* iii. 76. comp. quercui. iv. 441. comp. rupi. vii. 587. *Hor. od.* iii. 3. *Epist.* i. 16. *Sidon. carm.* xxiii. 536. *Boeth.* i. 4. *metr. Baudius* ii. *Iambic.* 1. *ad Barlæum.*

Contagio, *Ovid. Remed.* ii, 218.

Contentus suo, *vide* Dives est qui, &c. & *vid.*

Aliena nostris potiora.

Convivii læti apparatus, *Virg.* i. 638. *Hor. od.* i. 36. ii. 7. iii. 19. *Sat.* ii. 6.

Convivium bellum & facetum, *Baudius* ii. *Iambic. Genio Bellimontanæ libertatis.*

Convivium splendidum, *Lucan.* x. 109. *Stat.* iv. *Sylv.* 2. *Sil.* ii. 271. *Joseph. Iscan.* i. 239. *Caussini Thodoricus act.* 4. *Theodor.*

Convivium sodidum, *Hor. Sat.* ii. 8.

Coralium, *Claud. de nuptiis Honorii & Mariæ*, 169.

Cornu

D.

Deliquium animæ, *Virg.* iv. 389 *Ovid. Trist.* i. *el.* 3. *verſ.* 89. *Joſ. Iſcanus*, vi. 540.

Delos, *Virg.* iii. 73. *Petron. Fragm.* Delos jam ſtabilis, &c.

Delphines, *Virg.* v. 594 *Ovid. Met.* iii. 672 *Cunradini Phaleucia. Saluſt. Bartaſ.* ii.

Deſperatio, *Virg.* ii. 354. *Claud. in Rufin.* ii. 18.

In Detractorem, *vide* Maledicentia.

Deus omnium conditor, libere agens, *Sen. Hippol.* 956 *Boeth.* i. 5. *metr.* iii. 9. *metr.* iv. 6. *metr. Sannazarius de partu virgin.* iii. 467. *Paling. ſagit. Zevecotii Maria Græca, act.* i. *ſc.* 1. *Heinſii Herodes, act.* i. *ſc.* 1. Dii gentium, *ibid. Cauſſini Nebuchodonoſor, act.* i. *Got. Torinus*, v. *p.* 89.

Deus omnia videt ſimul; omniſcius, *Boeth.* v. 2. *metr. Cauſſini Nebuchodonoſor Act.* ii.

Deo cede, *Virg.* v. 455. terra marique impenditur labor, ut vana conſequamur, Impendendus homo eſt, eſſe ut deus poſſit in ipſo, *Manil.* iv. 389.

Deorum fuga, inſequente Typhœo, *Ovid. Met.* v. 321. *Barclaii Argenis*, i. *metr.* 6.

Diana, *Virg.* i. 503. *Sen. Hippol.* 405. *Agam.* 552. *Claud. rapt Proſ.* ii. 27 *Barclaii Argenis* ii. *metr.* 5.

Dianæ comites, *Claud. de laud.*

Dictamnum, *Virg.* xii. 412.

Dies, *Ovid. Met.* xv. 190.

Dies fauſti & infauſti, *Virg. Georg.* i. 277.

Dies lætus, *Perſ.* ii. 1. *Claud. conſ. Probini & Olyb.* v.

Dies anniverſarius, *Virg.* v. 49.

Difficile quod pulchrum, *Claud. Feſcenn. in nuptiis Honorii & Mariæ*, 105. *Barlæi Manes Auriaci, v.* 177.

Diluculum, *Stat. Theb.* iii. 33. 684. viii. 251.

Diluvium, *Hor. od.* i. 2. *Ovid. Met.* i. 260. *Jo. Secundus Sylva*, 2. *Jani Pannonii eleg.* 7. *Barlæus in nuptias, Adr. Blyenburgii, Barlæus* i. *eleg.* 4.

Diræ, *vid.* imprecatio.

Diſciplina dura, *vid.* Educatio aſpera.

Diſcordia, *Petron.* 16. *metr. vid.* Mars & Comitatus, *Barcl. Euphorm.* i. *metr.* 9.

Dives & Divitiæ, *Tibul.* ii. *el.* 4. iv. *el.* 2 *Lucan.* vii. 755. *Stat.* i. *Sylv.* 2. *verſ.* 122. iii. *Sylv.* 3. *verſ.* 88. *Claud. in Rufin.* ii. 134. *in Eutrop.* i. 226. *tert. Conſ. Honorii*, 216. *Boeth.* iii. 10. *metr.*

Dives eſt qui parvo beatus nil cupit, *Horat.* ii. *od.* 2. 16. 18. iii. *od.* 16 *Sat.* ii. 5. *Bauhuſius* ii. *lib. epigr.* & iv. Quis dives?

Divitiæ non expetendæ quia miſeræ. *Juvenal.* x. *Sat.* 12. *Palingen. aries.*

Divitiarum contemptus, *Virg.* viii. 364. *Tibul.* iii, *eleg.* 3. *Sidonius carm.* vii. 231.

Divitiarum quis modus, *Juvenal.* xiv. *Sat.* 315.

Usus, *Hor. Sat.* i. 1. 2. 3. *Barleus in Eucharistico ad Comitem Pembroch.*

Divitiæ vitiorum ministræ, *Juvenal.* vi. *Sat.*299. *Martial.* v. 13.

Vivos cruciant, mortuos deserunt, *Boeth.* iii. *metr.*

Divitum fastus & neglectus pauperum, *Juvenal.* vi. *Sat.* 1. *Martial.* ii. 44. 46.

In male Doctos, *Lubini Satyra.*

Dolor fortissima frangit pectora, *Senec. Herc. Oet.* 1279.

Dolus, *Virg.* ii. 389.

Dona fallacia, *Virg.*ii. 49.

Dos optima, *Plaut. Amph. Act.* ii. *sc.* ii. *v.* 299. *Aulid. act.* iii. *sc.* v. *v.* 5.

Druidæ, *Lucan.* i. 446.

Dubius animus, *Virg.* iv. 280.

Comp. aquæ tremulæ sole repercussæ, *Virg.* viii. 21 procelloso mari. *Heinsii Herodes, act.* 4 *sc.* 3 turbini puerili, *ibid.* Charybdi *ibid.*

Durus, *Catul.* 64. *Virg. Æn.* iv. 365. *Tibul.* iii. *el.* 4. *Ovid. Trist.* i. *el.* 7. *vers.* 38. *Ovid. Trist.* iii. *el.* 11 *vers.* 3. *Claud. rapt. Pros.* iii. 98. 104. *Barlæus,* i. *el.* 16. *Druræi Aluredus,* iv. *act.* 17. *sc. Heinsii Herodes, act.* v. *sc.* 2.

Dux prudens & strenuus, *Claud. bell. Get.* 114. *Sidonius carm.* v. 516. *Baudius* iii. *Iambic. ad Mauricium à Nassau.*

Dux imbellis & mollis, *Claud. bell. Gildon.* 444.

Dux exemplo præit, *Lucan.* ix, 380. *Sil.* i. 239. *Sidonius carm.* v. 551. *Claud.* iv. *conf. Honorii,* 342.

E.

EBrietas, *Lucr.* iii. 479. *Hor. od.* i. 18. *Ov. Met.* i. *allus.*721. *Theod. Bezæ Cato. Nic. Frischlinus. Sab. Hornmoldus. Jan. Douza epigr. Dom. Lampsonius de duobus potatoribus blasphemis. Simon Ogerius. Paling. gemini. Frischlini eleg. Eryc. Puteani Musarum ferculum, Gazæus, pag.* 126. *vid.* Vinum & Noxium.

Echinus sive Erinaceus, *Just. Lipsius in Miscellan. Nathan. Chytræus, Natalis Comes* iii. *venat.*

Echo. *Virg.* v. 150. *Lucr.* iv. 576. *Ovid. Met.* iii. 356. *Auson. Epigr.* 11. *Heinsius* iii. *Sylv. manes Douz.* 7.

Echo, lusus, *Frischlinus, Jo. secundus Sylv.* 4. *Bauhusius* iv. *lib. epigr.*

Educatio aspera, adeoque recta, *Plauti Bacchides act.* iii. *sc.* iii. *v.* 18. *Virg.* ix. 603. xi. 570. *Hor. od* iii. 124. *Pers.* iii. 23. 53. v. 30. *Petron.* 1. *metr. Juvenal. Sat.* xiv. 70. *Martial.* v. 57. *Auson.* 4. *Eidyll. Angeli Politiani Nutricia. Jovi. Pontanus.* 21. *Baud.* i. *Iambic. ad Gruterum de præceptoribus.* Idem *Oda* viii. *lib.* ii. *Petr. Scri-*

ligeri. Jo. Barclaii. in obitum Isabellæ à Boschoit. i. lib. poem. & i i. Barlæi Manes Auriaci. Ejusdem Manes Bavari. Idem in obitum Rutgersii. Idem in obitum Willebr. Snellii: Idem in obitum Mariæ de Jonghe: Idem in obitum Erpenii. Idem Miscellan. 5. Octav. Meninus. Eryci Puteani Musarum fercul. in Justum Lipsium: Jac. Gaddius, i i. 55. & 77. Casimirus Sarb. iii. lyr. ode 26. Barberini Urbani. PP. in obitu Alexandri Farnesii p. 188. in obitu Cardinalis, Paleotti, pag. 196. Georgius Thurius.

Epinicion, Jo. Bochius. Jan. Larnutius. el. vi. item, Epinicia alia. Lævinus Torrentius. Barclaii Argenis. iii. metr. 1. Barlæi Argo Batava. Barlæi Sylva Ducis. Cauffini Solyma. 3. chorus. Jac. Gaddius, i. 18. Lud. Celottus Casimirus i. 15.

Epistolæ Heroidum, Ovidius: Jo. Meursius. Hugo Grotius. i. eleg.

Epitaphia, Virg. ecl. 5. Lucan. viii. 793. Martial. i. 89. v. 75. vi. 28. 52, 76. vii. 39. 95. ix. 29. 30. x. 53. 63, 67. Claud. Epigr. de sepulchro speciosæ. Ausonii Epitaphia Heroum, & aliorum; Petr. Bembus. Passeratius 58. 60. Theod. Beza, Juvenal. Bersmanni Epitaphia & Tumuli. Petron. Lindebugius. Micyllus Sylv. 4. Baudius Var. poem. sylva, Georg. Benedictus Ludovicus Masurius. Jo. Secundus in Funerum libro. Hugo Grotius, ii. Farraginis. Barcl. Argenis iv. 1. metr. Baudusius in epig. Gulielm. Alabastri in Spencerum poetam Anglum. Idem in Morlæum. Epitaphia Joco-seria, Francisco Sweertio collectore: Petri Andreæ Canonherii flores epitaphiorum.

Epithalamium, Catul. 62. 63. Senec. Med. 56. Stat. Sylv. i. 2. Martial. iv. 13. Claud. rapt. Pros. ii. 367. in Nuptiis Honorii & Mariæ. Epithal. Palladii & Celerinæ. Ausonii Cento nuptialis, eidyll. 13. Sidonii dict. Ruricio & Iberiæ carm. x. Polemio. & Araneolæ dict. carm. xv. Jov. Pontan. 17. 18, 19. 30. 32. Passeratius 71. Sammarthanus, iii. Sylv. 4. Acontius. Jo. Albini Nuptialia, Bersmanni Epithalamia, Math. Chytreus Sylv. Lindebergius Loticeus iv. eleg. 3. ecloga vi. ejusdem Epithalamium. P. Melissi emmetra. Micylli Sylv. ii. Posthii Sylv. Reusneri elegiaca, Sabinus de nupt. Sigismundi & Elissæ. Schellenburgi Nuptialia. Schosserus, Stigelii Aristeus, & Epithalamia. Tileni Epithalamia. Casp. Ulsini Epithal. Joach. Axonii Gamelion. Baudius Heroic. ii. epos, & vi. Idem in Farragine, epith. Henrici, iv. & Mariæ Medices, & alia ibidem. Adrianus Damman. in Nuptiis Jacobi vi. Scotorum regis, &c Adrianus Junius in nuptiis Philippi Hisp. & Mariæ. Just. Lipsius in Miscellan. Simon Ogerius Sylv. Elias Putschius, Dan. Heins. ii. Sylv. 1, 2, 3, 4, & 5 monobibl.

F.

795. *Lucan.* iv. 93. *Sil.* ii. 471. *Juvenal.* xv. *Sat.* 93. *Plaut. Curculio. act.* ii. *sc.* iii. *vers.* 38.

Famis ſedes & deſcr. *Ovid. Met.* viii. 755.

Fatum inexorabile, *Virg.* IV. 377. *Ovid. Met.* xv. 809. *Sen. Herc. Fu.* 187.

Fatis agimur, cedite fatis, *Sen. Ovid.* 980. *Manil.* iv. 13.

Fata librat Jupiter, *Virg.* xii. 125. *vide* Parcæ.

Ferrum, *Lucret.* v. 1284.

Fertilitas, *Claud. rapt. Proſ.* i. 188. Terra ferax. *Claud. in Eutrop.* ii. 269. *Sidon. carm.* vii. 142.

Feſcennina, *Claud. in nup. Honorii, & Mariæ.*

Feſta, *Tibul.* ii. *el.* i. 5. iii. *el.* 6. *Propert.* iii. *el.* 8. *Ovid. Amor.* ii. *el.* 12. *vide* ſacra & lætitia. *Sen. Herc. Fu.* 874. *Juvenal.* xii. *Sat.* 1.

Ficus, *Paſſeratius,* 26.

Fides, *Silius,* xiii. 281.

Fiducia, *Virg.* ii. 61.

Flora, *Ovid. Faſt.* V. 195.

Flores, *Virg.* 2. *ecl.* 45. *Culex.* 398. *Propert.* 1. *el.* 20. *Manil.* V. 255. *Petron.* 18. *metr. Claud. rapt. Proſ.* 128. *Claud. de laud. Stilic.* 467. *Sidon. carm.* xxiv. 58. *Sannazarius de partu virginis,* ii. 17. *Florum pictura. Hug. Grotii Epigr.* i. *Leochæus eclog.* 4. *Bauhuſius* iii. *epigr.* i. *Barlæus in hort. Leydenſi. Caſimirus* iii. *lyr.* 21. *od. Barbarini Urban.* P P. *p.* 226.

Flos languens, *Comp. Virg.* ix. 435.

Decerptus, *Virg.* xi. 68. *Catul.* 63.

Heliotropion, *Leochæus,* ii. *eleg.* 3.

Fluviale numen, *Virg.* viii. 33. *Claud* iv. *conſ Honorii,* 159. *Sannazarius de partu virgin.* iii. 291. *Barlæi Rhenoberca.*

Fluvius, *vide* rivus Moſella, *Auſon. Eidyll.* 10. Fluvii Europæ. *Sidonius carm.* V. 208. *Simon Ogerius, Jac. Gaddius,* ii. 4.

Fluvius exundans, *Virg.* ii. 305. 496. *Lucret* i. 281. *Stat. Theb.* iii. 671. ix. 446. 465. x. 858. *Sil.* iii. 468. iv. 524. *Claud in Rufin.* i. 269. *Balzac. le prince.*

Flumina, *Caſp. Barlæus hymn. in Chriſtum,* 30. *v.*

Flumina Germaniæ, *Felix Fidlerus.*

Fœderatum ſacrum, *Virg.* xii. 169.

Fons, *Ovid. Met.* iii. 407. *Stat.* i. *Sylv.* 5. *verſ.* 21. *Heinſius* iii. *el.* 9 *Barberin. Urbani.* P P. *pag.* 206.

Forma bonum fragile & perniciosum, *Virg.* 2. *ecl. verſ.* 15. *Ovid. de arte,* ii. 113. *Triſt.* iii. *el.* 7. *verſ.* 31. *Sen. Hippol.* 758. *Herc. Oe.* 380. *Juvenal. Sat.* x. 288. *Auſon.* 54. *epigr. Paling. cancer. Buchanan. eleg.* 6. *Cauſſini Felicitas trag.* 2. *act.*

Formæ decus, *Enni.* xi. *Virg.* i. 406. 593. x. 135. xii. 67. *Tibul.* iii. *el.* 4. *Propert.* ii. *el.* 3. 21. iv. *el.* 5. *Gall. el.* 1. *Ovid. Met.* iii. 420.

iii. 420 iv. 353 *Sen. Medea.* 75. *Hipol.* 738. *Octavia* 752 *Stat.* i. *Sylv.* 2. *verf.* 113 & 130 ii. *Sylv.* 1. *verf.* 39 & 139 iii. *Sylv.* 4. *verf.* 39 *Achilleid.* 1. 160. *Silius*, xii. 227 *Petron.* 30. *metr. Martial.* v. 38 *Claud. rapt. Prof.* iii. 86. vi. *conf.* Honorii, 560 *de nuptiis Honorii & Mariæ*, 264 *Epithal. Palladii* & Celerinæ 41. *Sidonius carm.* xi. *Epithal.* 73. *Joseph. Ifcanus* iv. 166. *Jo. Secundus* ii. *el.* 7. *Leochæi Panthea* i. *Jo.* Barclaii *Argenis*, i. *metr.* 1. *Heinfii Herodes act.* 2. *Jac. Gaddius* i. 27. & 64.

Formicæ, *Virg.* iv. 403. *Lud. Bigius ad Sirozam. Gazæi pia Hilaria, pag.* 21.

Formica fuccino inclufa, *Martial.* vi. 15. *ep. Guil. Alabafter epig. Jac. Gaddius*, ii. 30. & 31.

Formido, rete, Virg. xii. 750. *Seneca Hippolit.* i. *act.* 1. *fc.* v. 45.

Fortis, *Virg.* vi. 880. *Val. Flac.* iii. 88. *Claud. in Rufin.* ii. 183.

Fortium, qui in bello cæfi, umbræ, *Virg.* vi. 480.

Fortuna vices mutat, *Virg.* xi. 425. *epigr.* Virgilio *adfcript. Hor. od.* i. 34. 35. & iii. 29. *Sat.* ii. 8. *Ovid. Trift.* v. *el.* 9. *verf.* 15. *Senec. Thyeft.* 594. *Manil.* iii. 525. *Petron.* 16. *metr. Boeth.* ii. 1. *metr. Jofephus Ifcanus* i. 230. v. 511. *Petr. Crinitus*, 9. Baud. i. *Iambic. ad Lernutium, Lævinus Torrent.* ii. *od. Jo. Secundus Sylv.* 3. *Zeveco.* ii. *Maria Græca*, iii. *chorus & act.* iv. & *chorus* iv. *ejufdem Rofimunda. act.* iv. *fc.* 2. & iv. *chorus Gul. Alabaftri epigr. Gotofr. Torinus*, vii. *pag.* 142. viii. *pag.* 145. ix. *pag.* 160. *Cafimirus Sarb.* i. *lyr.* 7. *ode. Alabaftri Roxana*, *act.* ii. *fc.* 2.

Fortuna virtuti comes, *Virg.* x. 284. xii. 714.

Fortuna potens Dea, *Plauti Pfeudolus*, *act.* ii. *fc.* iii. *verf.* 13.

Fortuna fortibus invida, *Sen. Herc. Fur.* 523. *vide* Providentia.

Fortuna Redux, *Claud.* vi. *conf. Honorii*, i.

Fraudis Nemefis confcientia mala, &c. *Juvenal.* xiii. *Sat.*

Fraudis & furti pœnæ apud inferos, *Virg.* vi. 569.

Frigus, *Ovid. Trift.* iii. *eleg.* 10. Lucan. iv. 50. *Claud. bell. Getic.* 320. 342.

Frugalis cœna, hofpitium frugi, *Virg.* vii. 110. *Virgil. Moretum*, 55. *Ovid. Met.* viii. 634. *Sil.* vii. 266. *Juvenal Sat.* xi. *Petron.* 25. *metr. Sidonius carm.* xvii.

Fulmina, Virg. viii. 429. *Lucr.* vi. 356. *Stat. Theb.* iii. 317. *Caufini Nebuchodonofor*, *act.* 3. *Cafimirus* iii. *lyric.* 24. *od.*

Funus exequiæ, Funebris apparatus, pompa, ritus, *Virg.* vi. 178, 212, 884. xi. 30. 59, 72, 185. *Tibul.* iii. *el.* 2. *Propert.* ii. *el.* 10. *Ovid. de Ponto*, i. *el.* 10. *verf.* 47. *Lucan.* viii. 730. ix. 174. *Stat.* ii. *Sylv.* i. *verf.* 159. v. *Sylv.*

v. *Sylv.* i. *verf.* 211. *Theb.* vi. 55. *Sil.* x. 521. *Val. Flacc.* v. 8. *Jof. Iscanus* iv. 445. *Barlæus in obitu Rutgersii.*

Funebria, *vide* Epicedion, *Lucan.* ix. 186.

Fures, *Plaut. Aulid. act.* iii. *fc.* vi. *v.* 18.

Furiæ, *Alecto*, &c. *Virg.* vii. 324. 450. xii. 845. *Ovid. Metam.* iv. 452. *Sen. Med.* 13. 956. *Sen. Agam.* 754. *Senec. Herc. Fur.* 86. *Herc. Oet.* 1002. *Stat. Theb.* i. 104. *Sil.* ii. 541. *Claud. rapt. Prof.* i. 39. *in Rufin.* i. 27. 119. *Alabastri Roxana, act.* ii. *fc.* 3.

Furiis actus, *Virg.* iv. 468.

Comp. turbini, *Virg.* vii. 378.

Furor. *Virg.* 298. Senec. *Herc. Fu.* 938. *Oedip.* 957.

G.

GAllia, *Sannazarius de partu Virginis* ii. 194.

Gallorum & Batavorum mores, icones, *Barlæus* 18. *Miscellan.*

Gallus leoni terror, *Lucret.* iv. 711. *vide* Leo.

Gallus avis, *Passeratius* 21. *Tobias Sculteius, Juvenil. Nathan. Chytreus, Barthasius Hebd.* 1. *lib.* 5. *Jo. Posthius.*

Gallorum pugna, *Barclaius* ii. *li. poematum.*

Galli facerdotes Cybeles, *Virg.* viii. 658. *Claud. in Eutrop.* i. 277.

Ganymedes, *vide* Aquila Ganymedem rapiens, *de raptu Ganymedis Melchior Barlæus, lib. fingulari.*

Garrulitas, *Hor. Sat.* i. 9. *Ovid. Metamorph.* ii. 540. iii. 356. *Petron. Fragm.*——
——Nam citius.

Gemini, *Jof. Iscanus* iv. 165.

Gemma, *Buchanan.* 10. *fylv. de adamante.*

Gemmata armilla, *Barclaii Argenis* ii. *metr.* 4.

Generatio ex corruptione, *Ovid. Met.* xv. 362.

Genethliacon, *Virg.* 4. *ecl. Stat.* ii. *Sylv.* 7. iv. *Sylv.* 8, *Martial.* vi. 3. *Claud. laud. Stilic.* ii. 342. *Laus Serenæ,* 86. *Aufon. Eidyll.* 5. *Fracaftorius Naugerius,* 41. *Ti. Strozza. Sannazarius* i. *eleg.* 4. & ii. *el.* 8. *Passeratius* 22. *Sammarthanus* iii. *Sylv.* 3. *Stigelii Geneth. Frid. Buchanan. Sylv.* 7. *Gul. Alabaster. ad Jacobum Regem fuper nepote nato ipfis Cal. Jan. Octav. Meninus nata filia Henrico* iv. *Gall. regi.*

Gens fera, *Ovid. Trift.* v. *el.* 8. 15.

Gentium variæ facies, linguæ, mores, *Manil.* iv. 701. *Claud. laud. Stil.* i. 156.

Geographia, Mundi partes, &c. *Manil.* iv. 590. Poetica, *Lamb. Danæo Collect.*

Germania, *Huttenus*, *Stigelius.*

Geryon, *Silius*, xiii. 200.

Gigantomachia, *Virg. Ætna,* 42. *Hor. od.* iii. 4. *Ovid. Met.* i. 151. v. 321. *Sen. Herc. Fu.* 965. *Manil.* i. 413. *Claud. de rap. Prof.* iii. 237.

de

H

Hortorum

I.

Ovid. Trist. II. *vers.* 53 *Juvenal.* xiii. *Sat.* 77.

Jurisconsulti, *Jo. Lotichi-us, Barlæus Miscellan.* 7. 8. & 13.

Justitia, *Virgil.* vi. 621. *Barlæi Britannia triumph.* 323.

Juventus, *Hor. ad Pisones, Epist. vers.* 161. *Tibul. el.* 9. *Claudian. Conf. Prob. & Olyb.* 70.

Juventus senilis, *Claud. Conf. Mallii Theod.* 16. *Joseph. Iscanus* i. 19. *Barlæus ad Jac. Volmarium Georf. Torinus* vii. *p.* 129.

Juvenum à Philosophia aversorum socordia, *Pers.* iii. 19.

L.

LAbor omnia vincit, *Virg. Georg.* i. 145. *Casimirus Sarbievius* i. *lyric. od.* 23.

Labyrinthus, *Virg.* v. 588. vi. 27. *Ovid. Metamorph.* viii. 158.

Lachrymæ, est quædam flere voluptas, *Ovid. Trist.* v. *el.* I. *vers.* 53. *Sen. Agam.* 658. *Petron.* 27. *metr. Casimirus* iii. *lyric. od* 5.

Læsus cavet: ictus piscator sapit, *vide* Nocumenta documenta.

Lætitia, Plausus, *Claud.* vi. *Conf. Honorii*, 611. *Conf. Probini & Olyb.* 247. *de laud. Stiliconis*, 184. ii. 397. iii. 63. *de nuptiis Honorii & Mariæ*, 207. 296. *Sannazarius de partu Virginis* iii. 96. *Baudius* ii. *Iambic. in Soterio.*

Lanificium, *Ovid. Metamorphos.* vi. 19. *Ovid. Fast.* iii. 815.

Latium, *Virg.* viii. 323. *vide* Italia.

Laurus, *Virg.* vii. 59. *Jos. Iscanus* ii. 214. *Passeratius* 30. *strena.*

Leno, Lena, *Claud. in Eutrop.* i. 77. 90. *Ant. Flaminius Plaut. Asin. act.* i. *sc.* iii. *vers.* 23. *Plaut. Pers. act.* iii. *sc.* iii. *vers.* I. pro lena apologia, *Buchannan eleg.* 3. & 7.

Leo. *Comp. Virg.* ix. 339. 793. xii. 4. *Sen. Oedip.* 919. *Lucan.* i. 205. *Stat. Theb.* viii. 124. 592. ix. 737. x. 405. *Achilleid.* ii. 184. *Sil.* ii. 684. iv. 375. v. 409. *Val. Flacc.* iii. 587. *Claud. rap. Pros.* ii. 209. *Claudian. de bello Get.* 323. *tert. Conf. Honorii* 77. *de laud. Stilic.* iii. 333. *Sannazarius de partu Virginis*, i. 421. *Barlæus* i. *el.* 13. *Zevecotii Maria Græca*, iii. *act.* I. *sc. Heinsii Herodes act.* 3. *Natalis Comes* ii. *venat.*

Leo mansuetus, *Stat.* ii. *Sylv.* 5.

Leo territus à gallo, *Gazæus pag.* 24. *vide* Gallus.

Lepus, *Natalis comes*, ii. *Venat. Gazæus pag.* 49. 140.

Liberalitas, hoc habeo quodcunque dedi. *Martial.* v. 43. *Claud. conf.* Probini & *Olyb.* 45.

Libertas vera, *Hor. Sat.* II. 7. *Pers.* v. 74.

Libertate nihil dulcius, *Boeth.* iii. 2. *metr.*

Libra, *Auson. de ratione libræ. eclog.*

Libri & autores, *Claud. de nuptiis Honorii & Mariæ* 231.

Libri cultus, *Tibul.* iii. *el.* 1. *Ovid. Trist.* i. *el.* 1. *verf.* 5. *Mart.* i. 67. iii. 2.

Lilium, *Wolfg. Crellius, Nathan. Chytræus.*

Linguæ Gal. affectator, *Tho. Morus.*

Linx, *Natalis* Comes, iv. *Venat.*

Lucifer, Virg. viii. 590.

Lucretia, *Ovid. Fast.* ii. 741. *Barlæi querela Lucretiæ.*

Luctus ejulatus, Virg. ii. 486. iv. 683. *Propert.* ii. i. 15. *Ovid. ad Liviam.* 102. *Ovid. Metamorphof.* ii. 334. *Ovid. Trist.* i. *el.* 3. *verf.* 73. *Senec. Troas.* 83. *Lucan.* ii. 20. *Stat.* iii. *Sylv.* 2. *Theb.* x. 560. 811. *Petron.* 27. *metr. Martial.* x. 50. *Josephus Iscanus* vi. 1. *Zevecotii Maria Græca ult. Chorus, Caussini Nebuchodonosor,* 5. *chorus, Caussini Theodoricus* 4. *act. Elpid.*

Lucus, *Senec. Oedip.* 530. *Hercul. Oet.* 1618. *Lucan.* iii. 398. *Passeratius* 12. *Palingen. gemini, Barcl. Argenis,* iii. *metr.* 3.

Ludi, nequitiæ femina, *Ov. Trist.* ii. *v.* 279. *epigramma Virgilio adscript.*

Ludus Trojanus, *Virg.* v. 553.

Ludi Laconici, *Propert.* iii. *el.* 12.

Ludi pueriles, *Perf.* iii. 48.

Ludus talorum & tefferarum, *Ovid. de Arte* ii. 203. iii. 333.

Ludus calculorum, feu Latrunculorum feu Schacchiæ, *Ovid. de Arte.* ii. 208. iii. 337. *Hieron.* Vida.

Luna, *Ovid. Met.* xv. 196. *Manil.* ii. 97.

Lunæ eclipfis, *Claud. Bell. Getic.* 233. *Sannazarius de partu Virginis,* i. 376. *Idem de morte Christi,* 25. *Fel. Fidleru.*

Lupus, *Virgil.* ii. 355. ix. 59. *Stat. Theb.* x. 41. *Sil.* vii. 126 718. *Sidon. carm.* vii. 355. *Natalis Comes,* ii. *Venat.*

Lufcinia, *Virg. Georg.* iv. 510. *Sen. Agam.* 664. *Octavia.* 905. *Famian. Strada.* ii. *prolus.* 6. *poetic. academ. de Luscinia & Fidicine idem, Jacob. Gaddius* ii. 33.

Luftratio, Februa, Expiatio, *Ovid. Fast.* ii. 19. *Lucan.* i. 592. *Barlæi Venus* ἀναδυομένη nullum flumen eluit fcelus, *Sen. Herc. Fur.* 1322. *Barclaii Arg.* 1.

Luxus gulæ & Veneris, *Virgil.* xi. 737. *Horat. Sat.* ii. 2. 4. *Lucan.* iv. 373. *Stat.* 4. *Sylv.* 6. *verf.* 6. *Juvenal. Sat.* i. 140. *Petron.* 12. *metr.* & 16. *metr. Juvenal.* v. *Sat.* 28. xiv. *Sat.* 6. *Martial.* iii. 22. xii. 48. *Plaut. Pfeudolus, act.* iii. *fc.* ii. *v.* 25. *Paling. gemini.* Bauhufius i. & ii. *epig.* i. & iii. *epig. difcincti nepotis profopopæia.*

Lux

Luxus in vestitu, *Virg.* iv. 262. vii. 814. *Lucr.* iv. 1117. *Tibul.* i. *el.* 9. ii. *el.* 6. *Propert.* i. *el.* 2. *Ovid. de Arte* iii. 100. *Ovid. Metamorph.* ii. 733. v. 52. *Sen. Hippol.* 386. *Herc. Oet.* 659. *Silius* xiv. 653. *Claud.* iv. *cons. Honorii* 585. vi. *cons. Honorii* 523. *de laud. Stilic.* ii. 88. *de nuptiis Honorii & Mariæ*, 87. 99. *Phœnix Claud.* 84. *Sidonius carm.* xv. 126. *de palla Jovis. Sannazarius de partu virginis* i. 435. & iii. 508, *Barber. Urbani P P. pa.* 231.

Luxus in ædificiis, *Hor. od.* ii. 15. 18. iii. 1. *Epist.* i. 1. *Tibul.* iii. *el.* 3. *Propert.* ii. *el.* 23. *Stat.* i. *Sylv.* 2. *vers.* 147. *Sylv.* 3. *v.* 35. 48. *Petron.* 16 *metr. Barlæus in prætorium Fred. Henr. Go*. *Torinus* i. *p.* 5.

Luxus dissuasor honesti, publica pernicies, *Lucan.* i. 158. *Sil.* xi. 32. *Manil.* iv. 9. *Claud. rapt. Pros.* iii. 28.

Luxuria, *Manil.* v. 505. *Petron.* 6. *metr.* 12. *metr.* & 16. *metr. Juvenal.* xi. *Sat.* 93. 120. *Martial.* ix. 23. *Claud. de laud. Stilic.* ii. 132. *de nuptiis Honorii & Mariæ*, 213.

Lyra, *Claud. præf. ad el.* ii. *de rapt. Pros.*

M.

MAchinator, *Sil.* vi. 552.

Magici ritus, *vide Veneficia*, Necromantia.

Magiæ vis, *Virg.* 8. *ecl.* 68. *Æn.* iv. 483. *Tibul.* i. *el.* 2. *el.* 9. *Ovid. Metamorph.* vii. 200. *Sen. Med.* 751. *Oedip.* 547. *Herc Oet.* 454. *Lucan.* vi. 431. 460. *Sil.* viii. 498. *Petron.* 24. *metr. Claud. in Rufin.* i. 144. *Sannazarius eclog.* v. 70. *Secundus* iii. *el.* 1. *Leochæus eclog.* 3. *Barcl. Euphorm.* i. *metr.* 4. *Caussini Nabuchodonosor. act.* 2. *Lud. Celotti Sapor. act.* ii. *sc.* 13.

Magnes, *Claudiani epigram. Famian. Strada* ii. *prolus.* 6. *poet. acadamic. ibid. Chrysomagnes.*

Maledicentia, in maledicos detractores, *Hor. Epod.* 6. *Ovid. Trist.* iii. *el.* 11. *Martial.* v. 30. vi. 64. *Sannazarius* i. *el.* 11. *Sabini Hendecasyllab. Baudius in Scoppium* iv. *Iamb. ibid. in rabulam falsarium, & alios. In Tragoram, Var. Sylv. Dan. Heinsii Hipponax, Malapertius in Miscellan. Zevecotius* ii. *sylv.* & iii.

Malum aureum, citreum, punicum, medicum, *Virg. Geor.* 2. 126. *Sannazarius* ii. *eleg.* 10.

Manium invocatio, *Senec. Med.* 739. *Hippol.* 1095. *Lucan.* vi. 694. *Claudian. rapt. Pros.* i 20.

Mare infidum, *Virg.* v. 848. *Catul.* 64. *Propert.* iii. *el.* 5.

Maris æstus, *Comp. Virg.* xi. 124. *Casp. Barlæus hymn. in Christum. v.* 100.

Maris discrimina, *Tibul.* iv. *el.* 1.

Marius & Sylla, *Lucan.* ii. 69.

Mars & Comitatus, *Virg.* xii. 330. *Stat. Theb.* iii. 222. 422. *Sil.* iv. 446. ix. 447. *Val. Flac.* ii. 204. *Petron* 16. *metr. Claud. in Rufin.* i. 342. *Claud. Gigantomachia*, 75. *Faust. Advocatus.*

Mars & Venus irretiti, *Ovid. Met.* iv. 151. *de Arte* ii. 562.

Martyres, *Prudentius* Περὶ στεφάνων, *Cassini trag. Felicitas prolog. Francisc. Mendoza flor. poet.*

Mathematica, *Grotius* ii. *Sylv. Barlæus Miscellan.* 2. & 10. *Idem ad Jo. Heurnium.*

Medea, *Ovid. Metamorph.* vii. 9. *Sen. Medea. Val. Flacc.* vi. 439.

Medicina & Medicamenta, *Virg.* xii. 392. 418. *Stat.* i. *Sylv.* 4. *vers.* 99. & 111.

In Medicos malos, *Schoberus.*

Medicina adhibeatur tempestiva, *Virg. Georg.* iii. 452.

Medici elogium, *Baudius* iii. *epos Barlæus* ii. *eleg.* 7. *Idem.* 5. *Miscellan.*

Mediocritas aurea, tuta, & firma, *Horat. Od.* ii. 10. *Ovid. Metamorphos.* i. 134. *Sen. Hippol.* 1120. *Sen. Oedip.* 872. *Agamem.* 102. *Herc. Oet.* 675. *Boeth.* ii. 4. *metr. Baudius* i. *Iambic. ad Lud. Transaquanum*, &c. *Barlæus*, ii. *eleg.* 22.

Medium tene, *Virg.* iii. 785.

Mens concipit, agit, fit omnia, *Boetl.* v. 4. *metr.*

Comparata aquilæ, *Paling. Gemini.*

Menses, *Ovid. Fast.* i. 31. *Auson. in eclogario*, *Nath. Chytræi epig. Ranzovius.*

Mercurius, *Virg.* iv. 238. *Ovid. Metamorph.* i. 671. *Stat. Theb.* i. 305. *Claudian. rapt. Pros.* i. *Sidonius carm.* vii. 20.

Mergus, *Virg.* iv. 255. *Jacobus Eyndius.*

Meridies, *Virg. Ge.* iii. 327. iv. 401. 425. *Culex*, 100. *Stat. Theb.* iv. 680.

Metalla, Fodinæ, *Sil.* ii. 281.

Midæ votum, *Ovid. Met.* xi. 101. *Claud. in Ruf.* i. 164. *Paling. Aries.*

Miles strenuus, *Virg.* vi. 889. *Tibul.* iv. *el.* 1. *Sil.* i. 160. *Flacc.* iii. 88. *Sidonius*, v. *carm.* 186. *Barlæi Manes Auriaci*, v. 87.

Militaris discipl. *Claud.* iv. *conf. Honorii*, 320. 527. *de laud. Stilic.* i. 162. *Petr. Tiara.*

Militaria signa, *Sidinius carm.* v. 408. *Casimir. lyr.* i. *od.* 11.

Militares ordines comp. cygnis, *Virg.* vii. 699.

Militum privilegia, *Juvenal. Sat.* xvi.

Militaris seditio, *Lucan.* v. 240.

Nulla fides pietasque viris, qui castra sequuntur. *Lucan.* x. 406.

Minæ, interminatio, *Virg.* iv. 384. *Sen. Hippol.* 327.

Miner-

Minervalia & Minervæ opera, *Ovid. Fast.* iii. 809. *Sannazarius de partu Virginis*, 435.

Miseratio, *Juvenal. sat.* xv. 130.

Modestia in rebus prosperis, *vide.* Æquanimitas; fortunam reverenter habe, &c. *Claud. in Rufin.* ii. 442. *Cons. Mallii*, 210, 231. *Aujon.Epig.* 8. *de Agathocle*, *Jos. Iscanus*, i. 33. *Baudius*, i. *Iambic. ad Lud. Transaquanum*, *&c.* ii. *Iambic. ad Winandum Everwinium.*

Molles & Mollities, *Virg.* iv. 215. ix. 614. *Manil.* v. 146. *Juvenal.* ii. *Sat.* 93. *Claud. in Eutrop.* ii. 335.

Moly. *Ovid. Metam.* xiv. 291.

Monendi formulæ, *Virg.* iii. 433.

Monstra, *Virg.* vi. 285. *Claud. in Eutrop.* i. 1.

Monstra inferna, *Sannazarius de partu virginis*, i. 395.

Monstrum hominis, *Claud. in Rufin.* i. 90. *in Eutrop.* i. 289.

Moras pelle, *Lucan.* i. *Sil.* iv. 734. *Claud. de nuptiis, Hon. & Mariæ*, 14.

Mora: quicquid id est, da moram & spatium tibi, *Sen. Agamem.* 127. *Stat. Theb.* x. 697.

Morari, *Virg.* vii. 315.

Morbus, *Ovid. Trist. el.* 3. *de Ponto*, i. *el.* 11. *vers.* 7. *Sannazrius de partu Virginis*, iii. 355. *Buchana. eleg.* 4. *&* 6. *Zevecotius* ii. *eleg.* 7. *&* 9.

De antiqua Morum simplicitate, *Fr. Dedekindi lit.* ii.

O tempora! O Mores! *Bauhusius* i. *epigr.* 1. *Casimirus Sarb.* i. *lyric. ode.* 8. *&* 15. *& Epod.* 8.

Moribundus, *Jos.Iscanus.* iv. 440. *Alabastri Roxana act.* i. *sc.* 2.

Mors, *Virg.* x. 745. *Horat. Epist.* i. 16. *Propert.* iii. *el.* 3. *Sen. Theb.* 151. *Herc. Oet.* 105. *Silius*, xii. 242. xiii. 559. *Claud. rapt. Pros.* ii. 296. *Barlæus* ii. *eleg.* 9. Prosopopœia Mortis.

Nemo ante obitum felix, *Ovid. Met.* iii. 135.

Mors non optanda nec adsciscenda, *Sen.Theb.* 189. *Martial.* i. 9. ii. 80. *Dan. Heinsius lib.* iv. *de Contemptu moris.*

Mortis meditatio, *Barberini Urban.* PP. *p.* 149.

Mors immatura comparatur flori languenti, aut decerpto, *Virg.* ix. 436. xi. 68. *Stat.* iii. *Sylv.* 3. *vers.* 127. v. *Sylv.* 5. i. *vers.* 148. *Sylv.* 5. *vers.* 16. *Barlæus in obitum Mariæ de Jonghe. Barber. Urban.* P. P. *p.* 149. *Casimir.* iii. *lyr. od.* 26.

Ad Mortem mille patent aditus, ubique Mors est, *Stat.* ii. *Sylv.* 1. *vers.* 212. *Boeth.* iv. 4. *metr. Barlæus* ii. *eleg.* 1.

Mortis portenta, *Virg.* iv. 451.

In morte lucta, *Virg.* iv. 688.

Mortis bellicæ gloria, *Barlæus Rhenoberca.*

Mortis votum, *Gal. el.* I. Cohortatio ad mortem, *Lucan.* iv. 476.

Mortis necessitati nemo non obnoxius, *Lucret.* iii. 1038. *Virgil. Æn.* iv. 690. *Horat. ode.* i. 4. 28. ii. 3. 14. iii. 1. iv. 7. *Epist.* ii. *Propert.* iii. *el.* 16. *Gal. el.* 6. *Ovid. el. ad Liviam.* 360. *Ovid. Metamorphos.* x. 32. *Martial.* iv. 60. *Boeth.* ii. *metr.* 7. *Plaut. Trinumm. act.* ii. *sc.* iv. *v.* 90. *Paling. Virgo. Zevecotii Maria Græca,* iii. *chorus.*

Oppida posse mori, *Sannazarius de partu Virginis,* ii. 214. *el.* 9.

Morus candida, *Sannaz.* ii. *eleg.* 4.

Morus, *Passeratius* 25.

Morus excisa, *Adrianus Marius* ii. *el.* I.

Multi innumeri, comp. *Virg.* vi. 309. 626. vii. 718. ix. 668. *Claud. rapt. Pros.* ii. *Ovid.* iv. *Trist.* iv. *de Ponto*, i. *de Arte* 308. *Josephus Iscanus* vi. 614. *Sannazarius de partu Virginis,* ii. 271. *Silius* vii. *Marullus. Sen. Herc. Fu. Oedip.*

Mulierum laus, *Propert.* iii. *el.*9. *Claud. laus Serenæ.* 12, 149. *Simion. Ogerius Sylv. Barlæus hymn. in Christum,* 768. *v. Idem in Manibus Bavaris. Idem ad Ann. Mariam à Sch.Lud.* Celotti *Adrianus, chorus* 4.

Mulierum nequitia & scelera, *Propert.* iii. *el.* 17. *Sen. Med.* 263. *Juvenal.* vi. *Sat. tota. Jos. Iscanus* iv. 202. *Plauti Miles gloriof. act.* ii. *sc.* ii. *v.* 33.

Mulier comparata navi, *Plauti Pænulus act.* i. *sc.* ii. *v.* I.

Mulier umbra viri, *Barth. Aulus.*

Muliebris mundi artifices, *Plaut. Aul. act.* iii. *sc.* v. *v.* 34. vestes ipsæ, *Epidicus, act.* ii. *sc.* ii. *v.* 45.

Mundi creatio, *Virg.* 6. *ecl.* 32. *Tibul.* iv. *Ovid. Metamorphos.* i. 5. *Jovian Pontanus, Sannazarius de partu virginis,* iii. 10. *Nath. Chytræi Uranoscopia, Geoscopia, Zooscopia, Æoloscopia : Palingen. libra. Salust. Bartasius Hebdom. Casp. Barlæi hymn. in Christum,* 69. *Barlæus* i. *eleg.*

Mundi rudimenta, *Virg. Ætna,* 93. *Stat.* iv. 278. *Manil.* i. 75.

Mundi dissolutio, *Senec. Hercul. Oet.* 1103. *Lucan.* i. 72.

Mundi plagæ quatuor, *Sen. Hippol.* 184. *Herc.Oet.* 1521. *Claud. in Rufin.* ii. 240. *Sannazarius de partu virginis,* ii. 123. *Zevecotius Maria Græca, chorus* i. & *act.* iv.

Mundi Geographica descriptio, poetarum, *Collectore Lamb. Danæo.*

Mundus Concordi Stat vinctus amore, *Boeth.* ii. 8. *metr.*

Mundus in tela pictus, *Claud. rapt. Pros.* i. 250.

Murmuri maris comp. fremitus populi, *Virgil. Æn.* xi.

Musæ, *vide* Poeta.

Musa comes fugæ; *Ovid. Trist.* iv. *el.* I. *vers.* 19. & *el.* 10.

el. 10. *verſ.* 121. *Boeth.* i. 1. *metr.*

Muſarum inventa *Auſon eidyl.* 20. *epig. Virgilio adſcript.*

De Muſca aureæ phialæ inſculpta, *Hen. Cunradinus.*

Muſica, *Lucret.* v. 1381. *Gal. el.* 5 *Ovid. Metamorphoſ.* x. 41. *Sil.* xi. 433. 464. xiv. 468. *Claudian. conſ. Mallii* 310. *Jo. Linckius*, *Palingen. gemini.*

Mutantur omnia, Nihil conſtat, *Ovid. Metamorphoſ.* xv. 185. *Manil.* iii. 529. iv. 414. *Boeth.* ii. 3. *metr. Joſeph. Iſcanus*, v. 512. *Jo. Albinus*, *Jo. Secundus Sylv.* 3. *Barlæus Panegyr. ad Voſſium*, *Heinſii Herodes*, *chorus* v. *Barberini Urbani P P. pag.* 145.

N.

NArſſus, *Ovid. Metam.* iii. 413. *Auſon. Epig.* 94. 95.

Natalis celebratus, *Epigr. Virgilio adſcript. Tibul.* ii. *el.* 2. iv. *el.* 5. *Ovid. Triſt.* iii. *el.* 13. v. *el.* 7. *Perſ.* ii. 1. *Martial.* iv. 1. *Paſſeratius* 19. *Loticbius* ii. *eleg.* 8. *Sabinus* vi. *eleg.* 1. *Lipſius de Natali Jani Douzæ Miſcellan. Fran. Modius*, *Heinſius in Iambicis. Hugo Grotius* ii. *Farraginis*, & iii. *Farrag.*

Natalis infauſtus, *Ovid. in Ibin.* 217.

Natura parvo & parabili contenta, *Lucr.* ii. 23. *Lucan.* iv. 377. *Petron. fragm. Omnia quæ miſeras*, &c.

Naturæ mira, *Ovid. Met.* xv. 308.

Naturæ opera, *Sannazarius de partu virginis*, iii.

Naturæ rerum diviſio, *Sidonius carm.* xv. 102.

Naturæ potentia, *Boeth.* iii. 2. *metr.*

Naturalis ſimplicitas vitiata, *Virg. Ge.* ii. 464. *Perſ.* ii. 63. *Juvenal.* iii. *ſat.* 19.

Naves, *Virg.* viii. 68.

Naves & inſignia navium, *Virg.* x. 169. *Joſ. Iſcanus*, iii. 164.

Navium fabrica, *Claud. rapt. Proſ.* iii. 359.

Navale certamen ludicrum, *vide* Certamen.

Navale prælium, Actiacum, *Virg.* viii. 670. *Lucan.* iii. 538. *Silius*, xiv. 358.

Navigatio, *Hor. ode.* i. 3. *Catul.* 65. *Propert.* i. *el.* 17. iii. *el.* 5. 19. *Ovid. Amor.* ii. *el.* 11. *Triſt.* i. *el.* 2. *verſ.* 72. *Senec. Med.* 301. 607. *Stat.* iii. *Sylv.* 3. *verſ.* 3. & 61. *Val. Flac.* i. 687. *Petron.* 4. *metr. Juvenal.* xii. *ſat.* 55. *ſat.* xiv. 266. *Claudian. præf. ad rapt. Proſ. Joſephus Iſcanus* i. 63. 184. *Baudius* v. *epos. Leochæi eclogæ nauticæ*: *Barlæi Manes Auriaci* 56. v. *Ejuſdem Argo Batava Zevecotius* ii. *eleg.* 11. *Jacob. Gaddius* ii. 66. *Caſimirus Sarb.* ii. *Lyric.* 21. *ode.*

Nunquam

O.

P.

Parcæ, *vide* Fata, *Senec. Herc. Fur.* 180. *Claudian. rapt. Prof.* i. 48.

Pardus, *Natalis comes*, iv. *Venat.*

Parentes, soliciti de liberis, *Virg.* i. 650.

Parentum indulgentia, *Adrianus Junius.*

Parentalia, *Virg.* iii. 301. v. 49. 76. *Ovid. Fast.* ii. 533. *Silius* xvi. 287. 304. *Ausonius opere cognomine, Jos. Iscanus*, vi. 73. *Jo. Major.*

Parnassus, *Lucan.* v. 71. terræ umbilicus *Claud. præfat. ad consulatum Mallii Theodori.*

Ne Pars sincera trahatur, &c. *Ovid. Met.* i. 191. *Claud. in Eutrop.* ii. 21.

Parthenope, *Aud. Aurelius.*

Parvis inest sua gratia & virtus, *Virg. Georg.* ii. 412. iv. 6. *Æn.* v. 755. *Ovid. Remed.* ii. 23. *Stat.* i. *Sylv.* 4. *vers.* 34. *Manil.* iv. 913.

Parvo contentus, *vide sub tit.* Avaritia, Dives est qui parvo beatus nihil cupit, *Tibul.* i. *el.* 1. *&c.* Natura parvo contenta, *claudian in Ruf.* i. 215.

Pasiphaë, *Virg.* 6. *ecl.* 45. *Ov. de arte* i. 290. *Petron. vario metri genere.*

Passer, *Catul.* 23. *Adr. Marius, epigr. Jo. Secundus epigr. Jo. Auratu..*

Patientia, *Virg.* v. 710. *Propert.* ii. *el.* 20. *Claudian. Cons. Mallii* 210. *Jos. Iscan.* i. 141. *Val. Acidalius*, i. *el.* 7. *Plaut. Asin. act.* ii. *sc.* 2. *v.* 57.

Patriæ amor & desiderium, *Virg.* vi. 823. *Ovid. de Pont* i. *el.* 4. *vers.* 33. *Joach. Bellaius. Heinsii moncbiblos*, 9. *eleg.*

Patria est ubicunque bene est, *Ovid. de Ponto. el.* 4. *vers.* 75. *Barlæus* i. *eleg.* 5.

Patris exemplum, *Virg.* xii. 433. *Juvenal.* xiv. *Sat. tota.*

Pavo, *Passeratius*, 15.

Pauper, *Virg.* xii. 518.

Paupertas læta secura, *Ovid. Metamorphos.* viii. 634. *Lucan.* v. 525. *Claud. in Ruf.* i. 202. *Jo. Fabricius, Palingen. taurus, Druræi Aluredus* ii. *act.* viii. *sc.*

Paupertatis & divitiarum collatio, *Claud. in Ruf.* i. 204. *Auson.* 53. *Epig.*

Paupertas contemptui habetur, *Juvenal.* iii. *Sat.* 147.

Paupertatis mala, *Natalis comes*, i. *Mythol. c.* 10.

Pax, *Virg. eclog.* 16. *Æn.* i. 295. *Tibul.* i. *el.* ii. *Propert.* iii. *el.* 3. *Ovid. Fast.* i. 705. *Senec. Medea.* 63. *Senec. Herc. Fur.* 927. *Lucan.* i. 60. *Sil.* xi. 595. *Claud, bell. Gildon. præfat. Claud. de laud. Stilic.* i. 220. ii. 191. 287. *de nuptiis Honorii & Mariæ*, 195. *Calphurn. eclog.* i. *Passeratius*, 5. *Nath. Chytræi sylva Secundus*, iii. *el.* 8. *Paling. cancer*, Barcl, *Argenis*, iii. *metr.* 2. *Heinsii Herodes, chorus* iv. *Casimirius Sarb.* i. *lyr* 1. *ode.*

Peccata non sunt æqualia, *Hor. Sat.* i. 3.

Pecudes, *Lucr.* ii. 318.

Regia

Joan. Sommeri poemata, *Bilibaldus Birekbeymerus*, *Georg. Bartholdus Pontanus*, *Barberini Urban. PP. p.* 238.

Poeta, *Lucr.* i. 918. *Horat. Od.* i. 1. iv. 3. *Propert.* iii. *el.* 2. *Ovid. de Arte*, iii. 539. *Juvenal.* vii. *Sat.* 52. *Sidon. carm.* ix. 208.

Poetarum catalog. *Sidonius carm.* xxiii. 135. *Heinsius* iii. *el.* 4. *Barlæus* ii. *eleg.* 27. *Idem Miscellan.* 3. *Jacob. Gaddius*, ii. 32. & 49. & 55. & 82. *Casimirus Sarb.* i. *lyric.* 22. *ode.*

Poeta solicitudine omni liber, Musis vacet, *Horat. od.* i. 26. *Epist.* ii. 2. *Ovid. Trist.* i. *el* 1. *vers.* 39. *Ovid. Trist.* v. *el.* 13. *vers.* 3. *Juvenal.* vii. *sat.* 56. *Zevecotius* ii. *el.* 10.

Poetarum vita, studia, mores asseruntur, *Heinsii Hipponax.*

Poetæ ducibus curæ, *Claud. præfat. ad* iii. *de laud. Stilic. Barlæus Panegyr. ad Comitem Penbrochiæ.*

Poetarum Latinorum elogia, *Barlæus.*

Poetarum sterile studium, miseriæ & neglectus, *Martial.* i. 77. x. 4. *Juvenal.* vii. *Sat.* 1. *Barlæus D. Oldisworthe Zevecotius*, ii. *eleg.* 12.

Poetarum fabulæ & mendacia, *Virg. Ætna*, 74. 567. *Jos. Iscanus*, iii. 454. *Palingaries & gemini.*

Poetarum œstrum amor. *Ovid. Trist.* ii. *vers.* 363. *Martial.* viii. 73. *Heinsius* iii. *el.* 7. *Barlæus in Epithalam. Const. Hugenii.*

Facit indignatio versum, *Juvenal.* i. *Sat.* 22. 79.

Carmina morte carent, *Horat. od.* iii. 30. iv. 9. *Ovid. Amor.* i. *el.* 15. *Lucan.* ix. 980. *Martial.* x. 2. *Claud. laus Serenæ*, 4. *Sannazarius* i. *eleg.* 9. *Baudius* ii. *Iambic. ad Sebast.* à Berghen. *Scriverius Barbarini Urbani*, *PP. pag.* 270.

Carmine fit vivax virtus, *Horat. ode.* iv. 8. *Tibul.* i. *el.* 4. *Propert.* iii. *el.* 1. *Ovid. de Ponto*, iv. *el.* 8. *vers.* 45. *Barlæus in Panegyr. ad Comitem Penbroch.*

Poetæ veteres in precio, *Hor. Epist.* ii. 1. *Pers.* i. 76. *Martial.* v. 10.

In Poetarum recitationes, *Pers.* i. 45. *Juvenal.* i. *sat.* 1.

Poetæ malæ notæ, *Virg.* 3. *ecl.* 26. *Horat. Sat.* i. 4. *Pers.* i. *tota. Theod. Beza sylva* 10. *Schoberus*, *Thom. Morus epigr.*

Poetæ vinosi, *Horat. Epist.* i. 19.

De Arte Poetica, *Horat. ad Pisones Epist. Ovid. Remed.* i. 373. *Scriverius Barberini Urbani PP.* 1. *p.* 1. *Wolgang. Lorisecа.*

Poemata sacra, *Auson. Ephem. oratio*, *Damasi Episcopi Romani elogia*, *Juvenci historia Evangelica*, *Aurelii Prudentii Psychomachia*, *vitiorum & virtutum pugna. Hymni cathemerini. Peristephanon de corona Martyrum.*

Apo-

Apotheosis de divinitate. Ἁμαρτιγένεια *de origine peccatorum in Symmachum.* Ἐνχειρίδιον *novi & veteris Instrumenti. Paulinus de S. Jo. Baptista, & epist. ad Ausonium:* Honorii *Fortunati lib.* 4. *de portu* Virginis, *de Christo, de vita hominum, de miraculis piorum, Sidonius carm.* xvi. *ad Faustum Episcop.* Eucharistic. *Frischlinus de Natali Christi, lib. Barberini Urbani P P.* Hymnus *ad Sp. S. de S.* Elizabetha Lusitaniæ *regina, de S. Maria Magdal. ode. de partu virginis Sannazarius, Christi genethliacon. lib.* 3. *Idem de morte Christi, Sannazarius,* Hieron. Vida. *Christi* Natalia. *Theod. Beza sylva* 3. *Cunæ Christi Valens Acidalius,* i. *el.* I. *Fabricii victoriæ cœlestes. Husanus de Angelis. Cunradi* Leii *Idiotismi sacri.* Lotichii *Natalis Christi,* iv. *eleg.* 6. *Jo. Major. Adam* Siberus. *Baudius,* i. Iambic. *in Trochaicis Canticum Mosis. Idem à Baldvino, Berligomio dictum.* Hugo *Grotius,* i. *sylv. Malapertius, Baubusius* Cabillaus, *Barlæus, l.* i. *elegiæ plurimæ, Jac. Zevecotius, Jacobus Gaddius,* Lud. Celotti *Adrianus, chorus.* 2. Ejusdem *Hendecasyllaba ad Christum nascentem, Casimirus Sarb.* Franciscus *de Mendosa flor Poet.*

Polyphemus, *Virgilius* iii. 617. *Ovid. Metamorphos.* xiii. 770.

Pompa, *Joseph. Iscanus* iii. 299. *Robertus Turnerus, vide* Triumphus.

Populi favor perniciosus, *Sen. Octav.* 867.

Portenta, *vide* Prodigia.

Portus, *Virgil.* i. 163. iii. 533. *Josephus Iscanus,* iii. 211.

Posteri, *Virg.* iii. 98.

Prælium, *vide* Belli, & exercituum conflictus, *Lucret.* vii. 475. *Stat. Theb.* viii. 597. *Josephus Iscanus* v. 140, 230. *Casimirus Sarbiev. lyr.* iv. *ode.* 4.

Præclustria vita, *vide* Alta cadunt.

Præmia victorum, *Virgil.* v. 110. *Silius* xv. 254. xvi. 445.

Præmia promissa, *Virg.* ix. 254.

Priapo immolatur asinus, *Ovidii Fastorum* vi. 339.

Principia rerum sunt ardua, *Ovidii Metamorphosis, allus.* ii. 63. *Auson.* 801. *epigram.*

Rudia, *Claud. cons. Mallii Theod.* 43.

Principiis obsta, *Ovid. de Remed.* i. 79. *Sen. Hippol.* 130. *Senec. Troad.* 535. *Pers.* iii. 63. *Claud. in Eutrop.* ii. 5. *Palingen. Scorpius.*

Principis officium & virtutes, *Virgil.* i. 511. *Sen. Med.* 220. *Senec. Octav.* 463. *Claudian.* iv. *cons. Honorii* 257. 487. *Marten Prætorius, Jo. Simonii, Princeps. Baudius* ii. Iambic. *in Soterio.*

Bar-

Barlæi Britannia triumph. Balzac. le prince.

Cura ſolicita, *Virgilius* v. 700.

Amicitiæ emerendæ, *Hor. ep.* i. 17.

Vitia, *Sidonius carm.* v. 322.

Procris & Cephalus, *Ovid. de Arte* iii. 675. *Ovid. Met.* vii. 694.

Prodigia, portenta, *Virgilius Georg.* i. 468. *Ovid. Metamorphoſ.* xv. 785. *Lucan.* i. 525. *Stat. Theb.* i i. 53. v i i. 403. *Sil.* v. 45. 624. *Claud. in Eutrop.* ii. 40. *de bello Get.* 226. *Joſ. Iſcanus*, vi. 662. *Barclaii Argenis*, ii. *metr.* 2.

Prodigus, *Perſ.* vi. 23.

Proditio, *Claud. bell. Gildon.* 262. Trojæ, *Joſ. Iſcanus*, vi. 707.

Prometheus, *Hor. od.* i. 3. *Val. Flacc.* iv. 64. *Martial.* ix. 490.

Prometheus & Epimetheus: ratio provida & ſenſus improvidus, *Claud. in Eutrop.* ii. 490.

Propempticon, *Stat.* i i i. 2. *Sylv. Dan. Heinſius*, *Sylv.* i. 1. & *Sylv.* ii. 9. *Barclaius lib.* ii. *poematum*, *Barcl. Argen.* v. 4. *metr.* *Caſp. Barlæ. ad Georg. & Winceſlaum*, *Cigan. Ejuſd. ad Foppium. Ejuſd. ad Jo. Schoterb. Zevecotius*, ii. *eleg.* 8.

Proſerpinæ raptus. *Ovidius Metamorphoſ.* v. 391. *Ovid. Faſt.* i v. 423. *Stat. Theb.* xii. 269. *Claudius trib. libb. perpetuis.*

Proteus formas mutans, *Virgilius. Georg.* iv. 407. *Sil.* vii. 421. *Sannazarii ecloga* iv.

Protrepticon, *Stat.* v. *Sylv.* 2. *Auſonius.*

Providentia divina, *Boeth.* iv. 6. *metr.*

Providentia divina ſi regat vitam, cur bonis male ſit, malis bene, *Senec. Hippol.* 971. *Boeth.* i. 5. *metr. Plaut. Miles glor. act.* iii. *ſc.* i, *verſ.* 135. *Palingen. ſcorpius*, *Hugo Grotius*, iii. *Farrag.* Bono nihil mali. *Barlæus* i. *eleg.* 12. *Zevecotii Maria Græca*, ii. *act.* 2. *ſc. Alabaſt. Roxan. act.* iv. *ſc.* 5.

Providentia ne an fortuna res humanæ regantur, *Claudian in Rufin.* i. 1. *Barlæi Venus* ἀναδυομένη. *Cauſſini Theodoricus* 1. *act.* *Nemeſis*], *Lud. Celotti Sapor. act.* ii. *ſc.* 7.

Pſittacus, *Ovid. Amor.* ii. *el.* 6. *Stat.* ii. *Sylv.* 4. *Ti. Strozza. Paſſeratius.* 28. *Lotichius* 21. *carm. Gazæus p.* 25.

Pſylli, *Lucan.* ix. 906.

Pueritia, *Hor. Epiſt. ad Piſones, v.* 158.

Pugna tumultuoſa, *Ovid. Metamorphoſ.* v. 2. xii. 222. *Stat. Theb.* i. 412. v. 240. vi. 164.

Pulchritudo, *vide* forma.

Pulex, *Ovidius*, *Lud. Bochellus*, *Barn. Briſſonius*, *pulex*

Catherinæ Rupellæ. Joseph. Scaliger. Jacob. Mangotius. Nic. *Rapinus*, *Hieron. Angerianus.*

Pulicis Epitaphium, *Fr. Taubmannus*, *Adam Siberius Sal. Frencelius.*

Pulvera nubes, *Sil.* v. 535. *Claud. de bell. Get.* 455.

Purpura, Nic. *Rigaltius.*

Pigmæi, *Juvenal.* xiii. 167. *Claud. de bell. Gildon.* 474.

Pigmalionis Statua, *Ovid. Met.* x. 243.

Pythagorica μετεμψύχωσιν *Tibul.* iv. *el.* 1. *Ovid. Met.* xv. 157.

Pythagorica litera, Y, *Pers.* iii. 56. *epigram. Virgilio adscript.*

Python, *Ovid. Metam.* i. 438. *Claud. præf. ad.* i. *in Rufin.*

Q.

QUercus τροπαιοφόρος *Lucan.* i. 136.

Quercui immotæ comparata constantia, *Virg.* iv. 441.

Quies, *Propert.* ii. *el.* 19. *Barcl. Euphorm.* ii. *metr.* 11.

R.

RAmus aureus, *Virg.* vi. 136.

Ranarum & murium pugna, *Huntingd. Plumtreus*, *vide* Batrachomyomachia.

Rationis cum affectu lucta, *vide* Affectus.

Rector navis, *Claud.* iv. *Conf. Honorii.* 419.

Regia, *Virg.* vii. 170. *Catul.* 64. *Ovid. Met.* ii. 1. *Sen. Thyest.* 641. *Claud. rapt. Prof.* i. 239. *Simon Ogerius Sylv.*

Regnum splendida miseria, *Sen. Oedip.* 6. *Troad.* 1. 269. *Agam.* 56. *Thyest.* 451. *Herc. Oet.* 648. *Octav.* 615. *Zeveco ii Maria Græca, act.* ii. *sc.* 2. & iii. *chorus*, *Ejusdem Rosimunda*, iv. *act.* 2. *sc. Druræi Aluredus* i. *act.* iv. *sc.* & *act.* ii. *sc.* 4. *Heinsii Herodes act.* iii. *Lud. Celotti Chosroes, act.* 3. *sc.* 3.

Regni administrandi præcepta, *Claud.* iv. *Conf. Honorii*, 257.

Religio, *Lucr.* i. 89. *Sil.* vii. 88. xiii. 316. *Petron. frag. Primus in orbe deos, &c. Jos. Iscanus*, i. 101. *Casimir. Sarb. Lyr.* iv. *od.* 1.

Remora, *Gazæus pag.* 25.

Res secundæ non nôrunt modum, *Virg.* x. 509. *Jos. Isc.* i. 33.

Rex, *Sen. Herc. Fu.* 796. *Lud. Celotti Sapor.* 3. *chorus.*

Rex est qui metuit nihil. Mens bona te Regem non Diadema facit, *Sen. Thyest.* 345. *Claud.* iv. *Conf.* Honorii, 257. *Tho. Morus*, *epigr. Malapertii Sedechias*, iii. *chorus*, *Druræi Aluredus, act.* iv. *sc. ult. Heinsii Herodes, act.* 4. *Caussini Felicitas trag. act.* 1. *Jac. Gaddius*, 12. *Casimir. Sarb.* i. *lyric.* 17. *ode. Casimir.* iv. *lyric.* 3. *ode.*

Rex

Rex colendus, ut qui salus populi *Virg. Georg.* iv. 210.

Rex juvenis, *Silius* xiv. 87.

Rhetorum conditio misera *Juvenal.* vii. *Sat.* 150.

Risus encomium, *Cæl. Calcagninus.*

Rivus *vide* Fluvius, *Catul. ep.* 69. *Claud. rapt. Pros.* ii. 112.

Robigalia, *Ovid. Fast.* iv. 914.

Roma, *Virg.* vi. 781. *Sidonius carm.* ii. 395. *carm.* v. 13. 100. *Zevecotius* i. *el.* 3. *Heinsius Herodes chorus* iv. bonarum artium nutrix, *Casimirus Sarb.* iv. *lyric.* 9. *ode.* *Barber, Urban.* PP. *pag.* 209. 210.

Romæ incunabula & incrementa, *Virg.* viii. 338. 630. *Tibul.* ii. *el.* 5. *Prop.* iv. *el.* 1. *Ovid. de Arte.* iii. 115. *Ovid. Fast.* i. 103. *Sil.* i. 606. *Aud. Aurelius perpetuo carmine*, *Lipsius Miscellan.*

De vitis Cæs. ex numismatis Romanis restitutis, *Barlæus* ii. *Miscellan.*

Romani imperii majestas, *Virg.* xii. 838.

Ros, *Sannazarius de partu Virginis* ii. 360.

Fabula roris, *Dan. Heinsius Eleg. Juvenal.* 2.

Rosæ, *Auson. eidyll.* 14. *Passeratius*, 31. *Valens Acidalius* 2. *Joach. Camerarius*, *Janus Gulielmus*, *Barb. Urban.* PP. *p.* 236.

Rubor ex Verecundia, *Ovid. Metamorphos.* iii. 183. iv. 330. *Claudian. rapt. Pros.* i. 273.

Rupes, *Virg.* vii. 587. *comp.* x. 694. *Stat. Theb.* ix. 92. *Lud. Alealmus*, *Dom. Baudius. epos.* vii.

Rustica vita laudata, *Virg. Ge.* ii. 458. 513. *Ætna* 259. *Culex.* 57. *Hor. Epod.* 2. *Sat.* ii. 6. *Epist.* i. 10. 14. 16. *Tibul.* i. *el.* 1. 5. ii. *el.* 3. *Ovid. Re.* i. 169. *Sen. Hippol.* 482. *Manil.* v. 235. *Juvenal.* iii. *sat.* 190. *Martial.* x. 51. *Claud.* i. *in. Ruffinum* 201. & *epigr. de sene Veronensi*, *Ang. Politiani rusticus*, *Ant. Muretus Sannazarius* i. *eleg.* 2. *Hen. Stephanus Idyl.* *Lotichius*, iii. *eleg.* 8. *Jo. Secundus*, *epigr. ad Hier. Suritam*, *Leochæus*, *eclog.* 1. *Salust.* *Birtas.* iii. *Zevecotii Rosimunda*, *act.* iv. *sc.* 2. *Jac. Gaddius* ii. 68. *Barber. Urban.* P P. *pag.* 168. *pag.* 192. *pag.* 199.

Urbanæ vitæ & rusticæ discrimina.

Casp. Barl. ii. *el.* 13. *Elis. Jo. Westonia* 8. *epig.*

Urbanæ & aliis vitæ institutis prælata, *Virg. Ge.* ii. 493.

Rustica sacra, *Virg. Ge.* i. 338. ii. 380. *Ovid. Fast.* i. 667.

Ruta, *Latichius* ii. *l. carm.*

S.

S.

Prof. iii. 254. *Cladian. epigr.*

Siria ſtella, *Virg.* x. 273. *Stat.* iii. *Sylv.* 1. *verſ.* 52. *Sil.* xiv. 255.

Sitis, *Lucan.* iv. 333. *Raph. Thorius hymn. Tabac.* p. 2.

Sol, *Ovid. Metamorphoſ.* i i. 24. iv. 226. xv. 192. *Heinſius* iii. *Sylv. manes Douzæ* 4. *Paling. cancer. Barleus hymn. in Chriſtum,* 90. *v. Idem* 10. *Miſcellan.*

Solis regia, *Ovid. Met. aph.* 2. 1.

Sol refugus, *Sen. Thyeſt.* 783.

Solis eclipſis, *Sannazarius de par. Virginis* i. 371.

Somnium, *Virg.* vi. 283. xii. 908. *Lucr.* iv. 35. 454. 1000. *Tibul.* iii. *el.* 4. *Ovidii ſomnium. Ovid. Metamorph.* xi. 634. *Lucan.* vii. 7. *Sil.* iii. 166. *Petron.* 19. *metr. Martial.* vii. 53. *Claudian. in Rufin.* ii. 327. *Auſon. Ephemeris, Joſeph. Iſcan.* v. 428. *Tit. Strozza, Bezæ Juvenilia, Heinſius* iii. *eleg.* 2. *Zevecotii Maria Græca* iii. *act.* 2. *ſc. Druræi Aluredus,* ii. *act.* 1. *ſc. Cauſſini Nabuchodonoſ. act.* 2. *Alabaſtri Roxana, act.* ii. *ſc.* 4. & *act.* iii. *ſc.* 2.

Somnia ſibi quiſque facit, *Lucr.* iv. 959. *Sen. Octav.* 630. *Petron.* 13. *metr. Zevecotii Maria Græca, chorus* ii.

Somnii portæ, *Virg.* vi. 893. *Claud. præf. in* vi. *conſ. Honorii.*

Somnus, *Virg.* iii. 511. v. 854. vi. 523. *Culex* 155. *Ovid. Metam.* xi. 624. *Sen. Herc. Fur.* 1064. *Stat.* v. *Sylv.* 4. *Theb.* i. 142. v. 196. *Sil.* x. 341. *Val. Flacc.* viii. 70. *Jo. Secundus,* ii. *el.* 9. *Jan. Pannonius eleg.* 12. *Tho. Morus epigr. Leochæus* i. *Panthea.*

Somni regia, *Ovid. Met.* xi. 593. *Stat. Theb.* x. 86.

Soteria, *Stat.* 1. *Sylv.* 4. *Baudius* ii. *Iambic. Henric.* iv. *Gal. Reg. Barcl. Argenis* v. 1. *metr. Barleus reſt. Conſt. Hugen.*

Spectrum, *Zevecotii Roſimunda act.* iii.

Spelunca, *Virg. Ge.* iv. 419. *Ovid. Metam.* iii. 29. *Sannazarius de partu Virginis* ii. 284.

Spes, *Tibul.* ii. *el.* 7. *Ovid. de Ponto,* i. *el.* 7. *verſ.* 27. *Barcl. Euphorm.* i. *metr.* 3.

Sphæræ & Zonarum ratio, *Virg. Georg.* i. 234. *Ovid. Met.* i. 45. *Buchanan lib. quinque Claud. epig. in Sphæram Archimedis.*

Sphinx, *Sen. Oedip.* 29.

Spolia hoſti exuta, *Virg.* vii. 185.

Sponſio, *Virg.* 3. *ecl.* 29.

Statuæ, *vide* Artificum opera.

Stella cadens, *Virg.* v. 527. *Sil.* i. 348.

Sterilitas, *v.* Terra ſterilis.

Straminis encomion, *Widebrami Palamedia.*

Strena, dona Saturnalitia, *vide* Cal. Decembris, *Stat.* i. *Sylv.* 6. *verſ.* 10. *Jo. Paſſeratii plurima & varia, Dom. Baudius* ii. *Iambic. ad Elizabetham regin. Ibidem ad Jo. Boiſſiſium.* ix. *epos ad Philipp. Sidneium, Jun. Lernutius D. Ferdinanda, Juſt. Lipſius, Buchanan. Strena, epigr.* iii.

Struthiocamelus, *Claud. in Eutrop.* ii. 310.

Stryges,

Tranquil-

Tranquillum mare, *Virg.* i. 146. *Senec. Agam.* 425. *Lucan.* v. 442. *Stat.* ii. *Sylv.* 2. *verſ.* 24. *Theb.* iii. 255. *Achilleid.* i. 53. *Sil.* vii. 264.

Tranquillitas, *Tibul.* iv. *el.* 1. *Prop.* iii. *el.* 8. *Stat. Theb.* v. 468. *Val. Flacc.* ii. 56.

Triton, *Ovid. Metam.* i. 332. *Claud. de nuptiis Honorii & Mariæ*, 132.

Triumphus, *Propert.* iii. *el.* 3. *Ovid. Triſt.* iv. *el.* 2. *Silius*, xvii. 632. *Claudian.* vi. *Conſ. Honorii*, 374. *de laud. Stilic.* iii. 67. *Sidonius carm.* v. 592. *Barlæus ſub fine obſid. Sylv. Ducis. Ejuſdem capta Olinda Pernambuci.*

Trojæ deſcriptio, *Joſ. Iſcan.* i. 474.

Trojæ excidium, *Sen. Agam.* 605. *Petron.* Ἰλιȣ ἅλωσις. xi. *metr. Joſephus Iſcanus ſex lib.*

Tropæum, *Virg.* xi. 583.

Tuba, *Virg.* ix. 503. *Lucr.* iv. 543.

Tulliæ facinus parricid. *Ovid. Faſt.* vi. 595. *Sil.* xiii. 834.

Tumultus populi, *Sen. Octavia.* 770.

Tumultus, *Virg. Culex* 392. *Joſ. Iſcanus.*

Mauſolæum Gulielmi principis Auran. *Barlæus.*

Turbo, *Virg.* vii. 378.

Turris, *Virg.* ii. 46.

Tutelares locorum Dii, *Sidonius carm.* ix. 165.

Typographiæ inventum, *Tho. Readi inventa adeſpota. Octav. Meninm, Eliſab. Joanna Weſtonia*, *Caſimirus Sarb.* iii. *lyric.* 31. *ode.*

Tyrannorum metus & miſeria, *Boeth.* iv. 2. *metr. vide*, Regum ſplendida miſeria.

Tyrannicidæ, *Buchanan.* 7. *ſylv.*

V.

VAledicendi formula, *Virg.* iii. 493. *Diræ* 89.

Vana omnia. ô quantum eſt in rebus inane! *Zevecotius* ii. *el.* 13. *Idem* i. *Sylv.*

Varietas grata, *Petron, Frag.* Nolo ego ſemper idem.

Vates & vaticinium *vide* Enthuſiaſmus, *Virg.* iii. 359. *Sen. Troad.* 352. *Lucan.* i. 587. v. 194. vi. 425. *Stat. Theb.* vii. 706. *Sil.* iii. 695. *Claud.* iv. *Conſulat. Honorii* 141. *Sidonius carm.* v. 260. ix. 187. *Barcl. Argenis* ii. *metr.* 7.

Vates, *Virg.* x. 177.

Velox. *Virgil.* v. 316. vi. 700. vii. 808. x. 248. *Prop.* ii. *el.* 23. *Ovid. Metamorphoſ.* x. 653. *Lucan.* i. 228. *Stat. Theb.* vi. 638. *Senec. Thebaid. Hyppolyt. Claudian. rapt. Proſ* ii. 197. *tert. Conſulat. Honorii*

Vestis

Vestis, *vide* Luxus in vestitu.

Vetita appetuntur, *Hor. od.* i. 3. *Dom.* Baudius iii. *Iambic. ad Scriverium.*

Via Domitiana, *Stat.* i v. *Sylv.* 3.

Vicissitudines rerum, *vide* omnia mutantur: post nubila Phœbus, post tempestatem tranquillitas, *Boeth.* i. 3. *metr. Paling. Cancer Casimirus Sarb.* i. *ode.* 2.

Victus tenuis commoda, *Hor. Sat.* ii. 2.

Victoria, Claud. *de laud. Stil.* iii. 199.

Vigila, Virg. x. 228.

Vigiliæ, *comp.* fœminæ lanificæ, *Virg.* viii. 408.

Villæ laus, *Stat.* i. *Sylv.* 3. ii. *Sylv.* 2. *Martial.* i i i. 58. *Auson* 3. *eidyl.*

Vina parant animos, faciuntque ad gaudia promptos, *Horat. ode* i. 18. iii. 21. *Epist.* i. 5. *Ovid. Remed.* i i. 410. Baudius ii. *Iambic. Genio. Bellimont. libert. Leochæus* i. *el.* 2.

Vinum ut noxium, *Virg. Georg.* ii. 454. *Epigr. Virgilio adscript. Terent Eunuch.* i v. *act.* 5. *sce. Horat.* i. *ode.* 18. *Propert.* ii. *el.* 24. *Ovid. Metamorph.* iii. *allus.* 531. *Leochæus* ii. *el.* 4. *Baubusius* ii. *Ep.* 1.

Vinalia, *Ovid. Fast.* i v. 861. *Vinitoriæ eclogæ* Leochæi.

Vindicta, *Juvenal.* x i i i. 180. *Senec. Medea. act.* i. & *Hercules Fur. act.* i. *Alabastri Roxan. act.* i i. *sc.* 4.

Vir bonus, *Lucan.* ii. 380. *Stat.* ii. *Sylv.* 2. *vers.* 123. *Sylv.* 3. *vers.* 70. *Martial.* i v. 5. x. 23. *Auson. Eidyl.* 16. *Epigr. Virg. adscript. Ulric. Huttenus.*

Virtutis & voluptatis deliberatio *Silius* xv. 11.

Virtus colenda, insuper celebranda, *Barb. Urbani* PP. *p.* 195.

Virtus seipsa contenta, *Plaut. Amph. Act.* ii. *sc.* ii. 15. *Claud. cons. Mallii Theod.* i. *Baudius* ii. *Iambic. ad Levinum de Witte*, *Barlæus* 13. *Miscellan.*

Virtus, *Stigelius Guil. Duci Juliæ.*

Tendit in ardua Virtus, pressa renititur, *Ovid. Met.* ii. 63. *Ovid Trist.* iv. *el.* 3. *vers.* 73. *vide*, Adversa illustrant. *Sen. Herc. Fur.* 436. *Lucan.* ix. 395. *Baud. præf. ad Iambic.* & i. *Iamb. ad* Lernutium, *Caussini trag. Felicitas* 2. *act.*

Virtus in formoso, *Virg.* v. 344.

Virtus nescit mori. Virtutis fama superstes, Virg. x. 467. *Ovid. Metamorphos.* xii. 615. *de Ponto* i i i. *el.* 2. *vers.* 31. *Senec. Herc. Oet.* 1577. 1983. *Sil.* x i i i. 662. *Claud. Cons. Mallii Theod.* 5. *Baudius* iv. *Iambic. cantio cygnea Zevecotius*, i. *eleg.* i.

Viscum, *Virg.* v i. 205.

Vita beata, *Martial.* x. 47. *Jo. Fabricii vita beata. Baudius* i. *Iambic. ad Lud. Transaquanum*, &c. *Barcl. Euphorm.* ii. *metr.* 11.

Vita privata & humilis: bene qui latuit, bene vixit, *Ovid. Trist.* iii. *el.* 4. *Sen. Hippol.* 1134. *Herc. Fur.* 191. *Thyest.* 390. 447. *Herc. Oe.* 652. *Octavia*, 368. 883. *Lucan.* v. 528. *Martial.* i. 56. ii. 90. *Claud. Epigr. de sene Veronensi. Joach.* Bellaius *ad* i. *Morellium. Barcl. Argenis*, v. 3. *metr. Heinsii. Herodes*, *chorus* 3. *Casimir. Sarb.* iii. *lyric.* 21. *ode.*

Vita quieta omnium scopus & terminus, *Horat. od.* ii. 16.

Vita solitaria, *Adrian. Turnebus.*

Vita aulica, *Casimirus Sarb. Epigr.* 76. *vide* Aula.

Vita bulla, *Sen. Troas* 390. *Fr. Quintianus* 2. *Thom. Morus*, *Epigr. Barlæus ad. Const.* Hugenium. Vita via *Ery. Puteanus*, *Musarum ferculum*, *Caussini Theodoricus*, 4. *act. Umbræ.*

Vitæ instituta, studia, & vota varia, *Virg. Od.* ii. 506. *Horat. Od.* i. 1. *Ant. Muretus.*

Huic vel illi vaca, *Ovid. de Arte.* ii. 669.

Vita brevis benefactis extendenda, *Mart.* x. 23. *Casimirus Sarb.* ii. *lyric. Ode.* 2.

Vitæ tædium, *Gall. el.* 1. *Ovid. Trist.* v. *el.* ii. *vers.* 45. *Juvenal.* x. *sat.* 240.

Vitis vidua, *Catul.* 63.

Vitium colendarum ratio, *Virg. Ge.* ii. 260.

Vive hodie; velut rapto; memor brevis ævi, *Horat. Ode.* i. 479. ii. 3. 11. *Epod.* 13. *Terent. Adelph. Act.* v. *scen.* c. *Catul.* 5. *Senec.* Hippol. 444. *Hercul. Fu.* 173. *Pers.* v. 150. *Martial.* i. 16. ii. 59. 90. iv. 54. v. 21. 59. viii. 77. *Caussini Felicitas*, *trag.* 2. *act.*

Ultio divina, *Virgil.* i. 545. xi. 255. *Josephus Iscanus* i. 38. Barclai. *Argenis*, iv. 4. *metr. Zevecotii Rosimunda*, iv. *Act. sc.* iii. *Caussini Nebuchodonos. chorus* 2. *Caussini Theodoricus*, 1. *act. Just. Divin. &* 3. *chorus* Lud. *Celotti Chosroes*, *chorus* 2.

Ulysses, *Horat.* i. *Epist.* 2. *Juvenal. Sat.* xv. 14. Sidonius *carm.* ix. 147. *Stigelii Ulysses.*

Ulyssis socii in belluas *Virg.* vii. 11. *Ovid. Metamorphos.* xiv. 254. *Boeth.* iv. 3. *metr.*

Umbra, *Passeratius*, 14. *Thom. Campianus*, *Joan. Wouwerus.*

Umbra vindex, *Virg.* iv. 384. *Ovid. in Ibin.* 141.

Unicornus, *Natalis Comes*, iv. *Venet.*

Voluptas, *vide* Virtus, *Gal. el.* 4. *Sirenes Martial. allus.* iii. 64. *Boeth.* iii. 7. *metr. Palingen. Gemini. Zevecotii Maria Græca* ii. *act.* & iii. *chor. Barberini Urbani P P.* p. 135.

Invicem cedunt dolor & voluptas, *Senec. Thyest.* 594. *Caussini Nebuchodonosor*, 2. *act.*

Voluptatis

Voluptatis assertio, *Paling. Gemini.*

Vicisse voluptatem voluptas maxima, *Symbolum Sculteti*, *Hugo Grotius* i. *Far.*

Vota immodica, *Ovid. Met.* ii. 54.

Votum, *Virg.* 4. *Ecl.* 53. *Ge.* i. 498. *Ovid. Fast.* v. 681. *Ovid. Trist.* iv. *el.* v. *vers.* 25. *de Pont.* ii. *el.* 8. *vers.* 39. *Stat.* i. *Sylv.* 3. *vers.* 105. *Claud.* iv. *Conf. Honorii* 643. *de nuptiis Honorii & Mariæ*, 337.

Votum tranquillæ & honestæ senectæ, *Hor. od.* i. 31. ii. 6. *Sat.* i. 1. *Hipp. Capilupus.*

Vide vitæ instituta & aliis alia studia & vota.

Vota arcana, *Pers.* ii. 4.

de Votis, *Juvenal.* x. *Sat. tota*, quid vovendum, *vers.* 346. *Fran. Modius*, *Paling. Leo*, *Jo. Barclaius* i i. *lib. poematum.*

Urbana vita, *Virg. Georg.* 495. *Horat. Sat.* ii. 6. *Epist.* i. 10. 14. *Sen. Herc. Fu.* 161.

Urbis incommoda & mala, *Juvenal.* iii. *Sat. vide* Rustica vita.

Urbs fundata, *Virg.* I. 427.

Urbes nobiliores, *Auson. claræ urbes Jul. Scaliger. Audebert. Aurelius Lindebergius*, *Jan. Lernutius.*

Urbes Batavæ, *Barlæus*, 28. *Miscellan.*

Burgi Pontii Leontii mœnia, fertilitas, &c. *Sidonius carm.* xxii. Narbo *Sidon. carm.* xxiii.

Ursus, *Natalis Comes*, iii. *venat.*

Usu atteruntur omnia *Lucr.* i. 312.

Vulcani officina, *Virg.* viii. 416. *Stat.* iii. *Sylv.* I. *v.* 131.

Vulcanus cœlo dejectus, *Val. Flacc.* ii. 87.

Vulgus, *Virg.* ii. 39.

Vulgus Mobile, *Stat. Theb.* i. 191.

Vulgus fortunam sequitur, *Ovid. Trist.* i. *el.* 8. *de Ponto* ii. *el.* 3. *v.* 7. iv. *el.* 8. *Sannazarius de partu Virg.* i. 315. *Barlæus* i. *eleg.* 12.

Vulnus, *Virg.* xii. 387.

Vulnera honesta, *Sidon. carm.* xxiii. 72.

Vulnus & auxilium, &c. *Ovid. Trist.* ii. *vers.* 19.

Vulpes, *Natalis Comes* iii. *venat.*

de Vulpe lusus, *Schopperus lib. quatuor.*

Vultus animi Index, *Jo. Secundus* iii. *el.* 2.

Fronti nulla fides, *Sen. Hippol.* 312. *Juvenal.* ii. *Sat.*

Uxor pudica, *Stat.* iii. *Sylv.* 5. *vers.* 7. *Sidonius carm.* xxiv. 38.

X

XErxes, *Juvenal* x. *Sat.* 173. *Sidonius carm.* ix. 37.

Y

Y Litera Pythagorica, *Pers.* iii. 56. *Epigr. Virgilio adscript.*

Z

ZElotypia, *Propert.* iii. *el.* 13.

Zephyrus, *Claud. rapt. Pros.* ii. 63. 88. *Jac. Gaddius,* i. 5.

Zodiacus, *Ovid. Met.* ii. 130. *Bartas. hebd.* i. *Barlæi Britannia triumph.* 480. *Strada* iii. *Momus.*

Signa 12. *Sen. Thyest.* 846. *Lucan.* ix. 533. *Manil.* i. 264. 670.

Ad quid incligent, *Manil.* iv. 121.

Zonæ, *Virg.* i. *Georg.* 233. *Ovid. Met.* 1. 45.

FINIS.

Catalogus Poëtarum.

Poetæ veteres.

Q. Ennius.
M. Accius Plautus.
P. Terentius
Caius Lucilius
T. Lucretius
C. Valerius Catullus
Virgilius Maro.
Q. Horatius Flaccus.
Alb. Tibullus
Cn. Cornelius Gallus
Sex. Propertius
P. Ovidius Naso
L. Annæus Seneca
Caius Asinius Gallus
Aulus Persius
Annæus Lucanus
Publius Statius Papinius
Silius Italicus
Caius Valerius Flaccus
Junius Juvenalis
M. Valerius Martialis
Rufus Festus Avienus
Alphius Avitus
Titius Calphurnius
Aurel. Olympius Nemosianus
Cl. Claudianus
Decius Ausonius
Damasus Hispanus
Juvencus Hispanus
Aurelius Prudentius Clemens
Pontius Paulinus
Venantius Honorius Fortunatus
C. Sollius Sidonius Apollinaris.

Poetæ Recentiores.

I T A L I.

Faustinus Advocatus
Andr. Alciatus
Jo. Bapt. Amalthæus
Petrus Angelius
Hieron. Balbus
Maphæus Barber. Ur. 8. PP.
Petrus Bembus
Lud. Bigus
Laz. Bonamicus
Cælius Calcagninus
Hippolytus Capilupus
Natales Comes
Petrus Crinitus
Hieron. Fracastorius
Jacobus Gaddius
Paulus Maccius
Octavius Meninus
Andreas Naugerius
Angelus Politianus
Marcellus Palingenius
Jo. Jovianus Pontanus
Francis. Quintianus
Actius Syncerus Sannazarius
Jul. Cæsar Scaliger
Baptista Spagnolus
Famianus Strada
Titus Strozza
Hercules Strozza
M. Hieron. Vida
Basilius Zambius

GALLI.

Ludovicus Alcalmus
Bartholomæus Anulus
Germ. Aubertus Aurelius
Gul. Salustius Barthasius
Joachimus Bellaius
Barnabas Brissonius
Theodorus Beza
Nicolaus Caussinus
Ludovicus Celottus
Anthonius Fayus
Dionysius Gotofredus
Michael Hospitalius
Adrianus Junius
Theodorus Marcilius
Antonius Muretus
Johannes Passeratius
Nicolaus Rapinus
Nicolaus Rigaltius
Scævola Sammarthanus
Josephus Scaliger
Adrianus Turnebus
Raphael Thorius
Gotofredus Torinus

BELGIÆ.

Eilardus Alma
Joachimus Axonius
Melchior Barlæus
Caspar Barlæus
Dominicus Baudius
Bernardus Bauhusius
Georgius Benedictus
Baldvinus Berlegom[illegible]
Laurentius Beyerlin[illegible]
Adrianus Blienbu[illegible]
Damasus Blienbu[illegible]
Johannes Bochius
Baldvinus Cabillau[illegible]
Johannes Caizeus
Adrianus Dammas
Janus Douza
Angelinus Gazæus
Hugo Grotius
Nickolaus Grudius
Daniel Heinsius
Adrianus Junius
Dominicus Lampsonius
Janus Lernutius
Justus Lipsius
Carolus Malepertius
Adrianus Marius
Ludovicus Masuarius
Johannes Meursius.
Franciscus Modius
Simon Orgerius
Ludolphus Pithopœus.
Elias Putschius
Adrianus Scorelius.
Petrus Scriverius
Joannes Secundus
Franciscus Sweertius
Petrus Tiara
Levinus Torrentius
Jacobus Zevecotius.

GERMANI.

Valens Acidalius
Melchior Acontius
Quintius Æmilianus
Joannes Albinus
Georgius Bersmannus
Martinus Braschius
Alexander Brassicanus
Joachimus Camerarius.
Pantaleon Candidus
Andræus Canonhertius
Nathan Chytræus
Wolfgangus Crellius
Henningus Cunradinus
Fredericus Dedekindus
Matthæus Delius

Caspar

Caspar Ensius
Helias Eobanus
Georgius Fabricius
Felix Fidlerus
Sal. Frencelius
Nichodemus Frischlinus
Janus Gulielmus
Sebastianus Hernmoldius
Henricus Husanus
Vlricus Huttenus
Joannes Lauterbachius
Cunradus Leius
Andreas Libavius
Joannes Linckius
Petrus Lindebergius
Joannes Lorichius
Petrus Lotichius Secundus
Eilhardus Lubinus
Joannes Major
Paulus Melissus
Jacobus Micyllus
Vincentius Opsopœus
Joannes Posthius
Bernardus Prætorius
Martinus Prætorius
Henricus Ranzovius
Nicolaus Rheusnerus
Nicolaus Rhedigerus
Conradus Rittershusius
Nicolaus Rudingerus
Georgius Sabinus
Christophorus Schellenbergius
Hulricus Schoberus
Joannes Schosserus
Tobias Scultetus
Adam Siberus
Joannes Simmonius
Henricus Smetius
Joannes Stigelius
Christopherus Stummelius
Fredericus Taubmannus
Georgius Tilenus
Caspar Ursinus Widebramus
Fredericus Widebramus
Gulielmus Xylander

ANGLI.

Gulielmus Alabaster
Thomas Campianus
Gulielmus Druræus
Josephus Iscanus
Thomas Morus
Robertus Turnerus
Elis. Johanna Westonia.

SCOTI.

Georgius Buchananus
Joannes Barclaius
Arthurus Jonstonius
Joannes Leochæus
Thomas Readus

HUNGARI.

Joannes Filiczki
Janus Pannonius Episcopus Quinque ecclesiensis.
Joannes Sambucus
Joannes Sommerus
Georgius Thurius

Franciscus de Mendosa, Lusitanus.

Michael Tarchanita Marullus, Constantinopolitanus.

Matthæus Casimirus Sarbievus, Polonus

Nicolaus Taurellus Montebelgradensis.

Joan. Huldrichus Grobrius, Tigurinus.

Hier

[illegible]agogus Poetarum.

Hieronym. Angerianus
Ludovicus Bechelius
Elisius Calentius
Johannes Dorchius.
Jacobus Eyndius.
Michael Pendius.
Ludovicus Helmboldus
Johannes Jacomotus
Dionysius Lebeus
Jacobus Mangotius
Christophorus Mantius
Antonius Telesius.

FINIS.

Imprimatur,
THO. WEEKES. *R. P.D.*
Episcopo Lond. Cap. domest.

